

Uzari:
«Для ўсяго
свой час»

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

18 Чэрвеня 2015 г.

ЧАЦВЕР

№ 114 (27972)

Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

РАМОНКАВАЕ ЖНІВО

Чэмпіёнка...
па шыцці

Віншваем,
пераможцы
конкурсу «ЧЗ»!

ЦЫТАТА ДНЯ

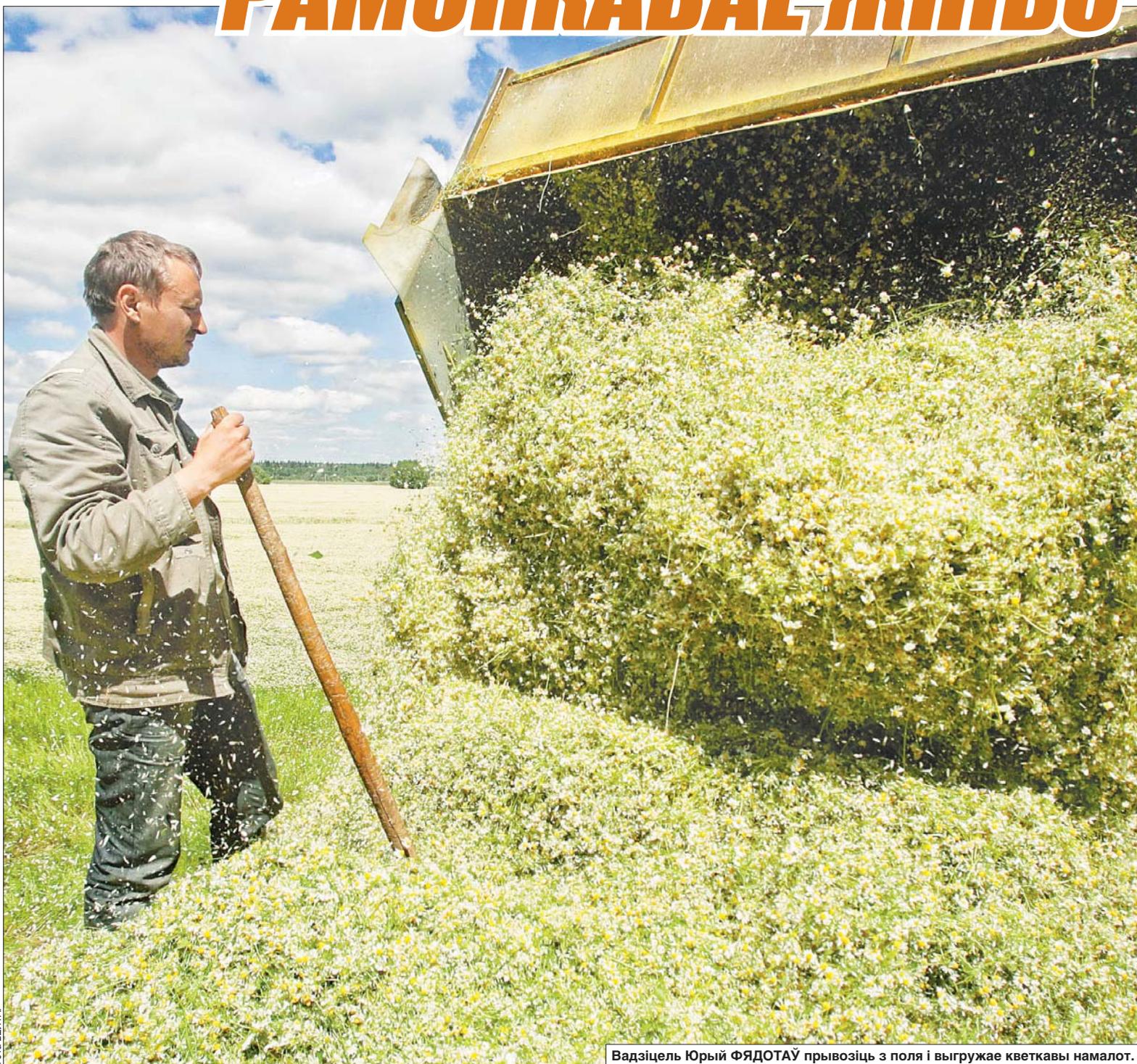

**Вячаслаў ШМІДТ, начальнік
упраўлення энергетыкі
і навукова-тэхнічнага
развіцця Міністэрства
жыллёва-камунальнай
гаспадаркі:**

«Арганізацыі жыллёва-камунальнай гаспадаркі працуюць над скарачэннем тэрмінаў адключэння гарачай вады ў летні перыяд. Зрабіць гэта можна за кошт замены стальных труб поліэтыленавымі. Аднадае неабходнасць выпрабавання саміх цеплавых сетак, наколькі трубы з поліэтылену не падвяргаюцца карозіі. Але сам працэс падрыхтоўкі ўсёй цеплай гаспадаркі да зімы патрабуе часу. Гэта значыць, поўнаццю адсыці ад адключэння гарачай вады пры існуючых схемах цеплазабеспячэння нельга».

Курсы замежных валют,
устаноўлены НБ РБ з 18.06.2015 г.

Долар ЗША		15461,00 ▲
Еўра		17421,00 ▲
Рас. руб.		286,02 ▲
Укр. грыўня		717,45 ▲

Фота БЕЛТА

Вадзіцель Юрый ФЯДОТАЎ прывозіць з поля і выгружае кветкавы намалот.

У саўгасе «Вялікае Мажэйкава», што ў Шчучынскім раёне, сельгаспрадпрыемства — асноўны вытворца лекавых траў пачаўся збор лекавых рамонаў. Ідзе ён у прамысловых маштабах: у краіне, і пад адны толькі рамонкі тут адведзена 300 гектараў.

■ Прэстыж прафесіі

15 чэрвеня ў краіне распачаўся прыём дакументаў у прафесійна-тэхнічныя навучальныя ўстановы. Навучэнцаў чакаюць 185 устаноў, якія рыхтуюць па 300 рабочых прафесіянаў.

— Беларусь не толькі захавала сістэму прафесійнай адукацыі, але і развіла яе. Сёння нашы каледжы і іх аснашчэнне не саступаюць вышэйшым навучальным установам, і абітурыенты павінны пра гэта ведаць, — падкрэслівае міністр адукацыі Міхаіл ЖУРАЎКОЎ.

КЛУБ «ЗАЛАТЫЯ РУКІ»

Гаворым «рабочы», маем на ўвазе «інжынер»

У апошнія гады стандарты прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі істотна змяніліся. Патрабаванні да рабочых спецыяльнасцяў сур'ёзна адрозніваюцца ад тых, што былі, скажам, 10 ці 20 гадоў таму. Сучасныя рабочыя — гэта эрудзіраваны, высокакваліфікаваны спецыяліст, які, акрамя прафесійных ведаў, павінен валодаць спецыфічнымі навыкамі ў сумежных галінах, у тым ліку разбірацца ў інфармацыйных тэхналогіях, рэабататэхніцы і г.д. Такіх спецыялістаў толькі з вялікай нацяжкай можна назваць рабочымі ў звыклым

разуменні гэтага слова, бо па сутнасці яны інжынеры.

У многіх краінах свету сёння вядуцца размовы пра перагляд падыходаў да рабочых спецыяльнасцяў і кваліфікацый. Некаторыя рабочыя спецыяльнасці або ўжо зніклі, або блізкія да знікнення. Замест іх з'яўляюцца іншыя, з прыцыпова новым узроўнем падрыхтоўкі. Цяпер каб выконваць на вытворчасці спецыяльныя функцыі, рабочаму недастаткова валодаць толькі пэўнымі навыкамі — трэба мець шырокі дыяпазон ведаў у сумежных галінах.

СТАР. 3

ISSN 1990 - 763X

15114

9 771990 763008

**ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА
5 разоў на тыдзень!**

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе 2015 года!

Падпіска на газету можна ў любым аддзяленні паштовай сувязі; з дапамогай аплатна-даведачнага тэрмінала РУП «Белпошта»; праз сістэму «інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by; у кіёсках «Белсаюздрука»; у паштальёнаў.

Падпіска, дарэчы, можа стаць добрым падарункам для вашых родных і блізкіх, для вашых сяброў.

■ Парламенцкі дзённік

У ТРЭНДЗЕ — РОЗНАБАКОВАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Старшыня Савета Рэспублікі Міхаіл МЯШНІКОВІЧ сустрэўся з Паслом Туркменістана ў Беларусі Назаркулы ШАКУЛЫЕВЫМ. Тэмай сустрэчы стаў увесь спектр беларуска-туркменскіх стасункаў.

— Паміж нашымі краінамі склаліся вельмі добрыя, давяральныя адносіны, — падкрэсліў на пачатку сустрэчы спікер Савета Рэспублікі. — Такія адносіны склаліся і паміж лідарамі нашых дзяржаў.

Міхаіл Мясніковіч асабліваю ўвагу звярнуў на тое, што стасункі паміж краінамі носяць рознабаковы характар.

— У адрозненне ад іншых краін, з якімі ў нас склаліся ў асноўным гандлёвыя адносіны, з Туркменістанам развіваецца і інвестыйнае супрацоўніцтва, і супрацоўніцтва ў сферы адукацыі, інфармацыйных тэхналогій, — адзначыў старшыня верхняй палаты.

Абмяркоўваліся таксама пытанні будаўніцтва Гарлыкскога горна-абагачальнага камбіната па выпуску калійных угнаенняў — самага маштабнага сумеснага праекта нашай краіны і Туркменістана.

На сустрэчы прысутнічаў рэктар Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта Барыс Хрусталёў, які расказаў пра сваю прапанову па ўдасканаленні сістэмы нацыянальных кадраў. Дарэчы, супрацоўніцтва ў галіне адукацыі паміж нашай краінай і Туркменістанам ідзе вельмі актыўна: назіраецца дынамічны рост колькасці туркменскіх грамадзян, што атрымліваюць адукацыю ў Беларусі. Цяпер у нас навучаецца больш за дзевяць тысяч грамадзян Туркменістана — гэта палова ад агульнай колькасці замежных студэнтаў.

■ Падрабязнасці

КАБ ЗЯМЛЯ НЕ ПУСТАВАЛА

Адменена жорсткае абмежаванне на продаж нерухомасці, якая была пабудавана на льготных участках

Днямі кіраўніком дзяржавы быў падпісаны Указ №244 «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў ва ўказы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь», якім удасканалваецца заканадаўства аб ахове і выкарыстанні зямель.

ДАЗВОЛ НА ПРОДАЖ ДАЮЦЬ ВЫКАНКАМЫ

Прынятым дакументам прадугледжваецца магчымасць адчуваць (прадаваць, дарыць, абменьваць і г. д.) грамадзянам зямельныя участкі, якія былі атрыманы імі ў якасці жыллёвых чаргавікоў, а таксама пабудаваныя на іх жылля дамы, да заканчэння 8 гадоў з даты дзяржаўнай рэгістрацыі такіх дамоў. Падобны мараторый на продаж такой нерухомай маёмасці ўжо не дзейнічае пры ўмове, калі адчужэнне яе ажыццяўляецца з дазволу выканаўчых камітэтаў пры наяўнасці ўважлівых прычын (напрыклад, накіраванне на працу (службу) у іншую мясцовасць, атрыманне I або II групы інваліднасці, страта карміцеля ў сям'і). Другой умовай адчужэння гэтых аб'ектаў жыллёвай нерухомасці з'яўляецца выкуп зямельных участкаў у прыватную ўласнасць альбо унясенне платы за права заключэння дагавораў арэнды на тэрмін 99 гадоў у тым выпадку, калі зямельны ўчастак у адпаведнасці з заканадаўствам неўжываецца.

У каментарыі Дзяржаўнага камітэта па маёмасці канкрэтна гаворыцца пра тое, што цяпер магчыма будзе (пры пэўных умовах) адчуваць не толькі жылля дамы на такіх землях, але і (або) зямельныя участкі.

АДЫМУЦЬ ПА ЗАКОНЕ

Наступным слушным пунктам указа стане механізм перапамеркавання зямель у выпадку ўзнікнення даўгабудуў. Такім чынам, «з мэтай абароны правоў грамадзян і юрыдычных асоб, якія фінансуюць будаўніцтва шматкватэрных жылых дамоў і іншых аб'ектаў нерухомасці», указам устанаўліваецца парадак канфіскацыі зямельных участкаў у забудовшчыкаў пры невыкананні апошнімі абавязальнасцяў па стварэнні аб'ектаў

долевага будаўніцтва. Гэты парадак прадугледжвае і алгарытм наступнага прадастаўлення такіх участкаў для завяршэння будаўніцтва камунальным унітарным прадпрыемствам па капітальным будаўніцтве, іншым дзяржаўным арганізацыям або арганізацыям з доляй дзяржавы ў статутным фондзе большай за 50%.

«ЗЯЛЁНАЯ ВУЛІЦА» — БЕЛКААПСАЮЗ

Указам замацоўваецца права на прадастаўленне зямельных участкаў без правядзення аўкцыёну арганізацыям, якія ўваходзяць у склад саюза спажывецкай кааперацыі, для будаўніцтва аб'ектаў аптывага і рознічнага гандлю і грамадскага харчавання. Распрацоўшчыкі дакумента ўпэўнены, што такая льгота кааператарам дазволіць скараціць тэрміны і выдаткі на будаўніцтва гандлёвых аб'ектаў крокавай даступнасці на тэрыторыі новых жылых кварталаў у гарадах.

АЎКЦЫЁН ПРЫДЗЕ І Ў ГЛЫБІНКУ

Цяпер, згодна з указам, правядзенне аўкцыёнаў з умовамі на права праектавання і будаўніцтва капітальных пабудуў (пры наяўнасці на зямельных участках аб'ектаў, якія падлягаюць зносу) магчыма не толькі ў Мінску і абласных цэнтрах, але і ў іншых населеных пунктах па ўсёй

тэрыторыі краіны. Падобны механізм дазваляецца выкарыстоўваць непасрэдна па рашэнні мясцовых выканкамаў.

НА КАНТРОЛІ Ў КДК

У каментарыі юрыдычнай службы Дзяржкамамаёмасці паведамляецца і аб адказнасці службовых асоб, якія звязаны з размеркаваннем зямель. Такім чынам, «з мэтай кантролю захавання тэрмінаў пры прадастаўленні зямельных участкаў устаноўлены абавязак Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Рэспублікі Беларусь не радзей за адзін раз у месяц накіроўваць у Камітэт дзяржаўнага кантролю і яго тэрытарыяльныя органы інфармацыю аб выяўленых парушэннях парадак адабрання і прадастаўлення зямельных участкаў, пераводу зямельных участкаў з адной катэгорыі (віду) у іншую (іншы)».

Удакладняюць юрысты камітэта і нормы ўказа, якая тычыцца афармлення адпаведных дакументаў на зямельныя участкі са складу сельскагаспадарчых зямель і зямель ляснага фонду. У гэтым выпадку сельскагаспадарчыя арганізацыі і дзяржаўныя лесагаспадарчыя установы вызваляюцца ад аплаты дзяржаўнай пошліны за выдачу (афармленне) дакументаў на зямельныя участкі, якія прадастаўлены такім арганізацыям для вядзення сельскай ці ляснай гаспадаркі.

Сяргей КУРКАЧ,
kurkach@zviazda.by

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

23 чэрвеня 2015 года ў 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 9) аббудзецца пасяджэнне дзвяцятая сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

ВАЖНЫ КРОК ВА ЎЗАЕМАДЗЕЙНІ

Парламенцкая дэлегацыя нашай краіны на чале са старшынёй Палаты прадстаўнікоў Уладзімірам АНДРЭЙЧАНКАМ знаходзіцца з афіцыйным візітам у Казахстане. Візіт адкрыўся сустрэчай са старшынёй Мажыліса (ніжняй палаты Парламенту Казахстана) Кабібулой Джакупамым.

Як паведамляе прэс-служба Палаты прадстаўнікоў, бакі адзначылі паспяховае і інтэнсіўнае развіццё палітычных кантактаў паміж Беларуссю і Казахстанам, у тым ліку па парламенцкай лініі. Уладзімір Андрэйчанка і Кабібула Джакупаў абмеркавалі шырокае кола пытанняў, звязаных з бягучай заканадаворчай дзейнасцю, а таксама перспектывы ўзаемадзейня ў рамках міжнародных парламенцкіх арганізацый. Старшыня ніжняй палаты беларускага парламента выказаўся за пашырэнне гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, умацаванне кааперацыйных сувязяў, а таксама звярнуў увагу на гуманітарны складнік беларуска-казахстанскага ўзаемадзейня, у тым ліку на такія напрамкі, як навука і тэхналогіі, адукацыя, культура і спорт.

«Важным крокам у напрамку умацавання міжпарламенцкага ўзаемадзейня стала падпісанне Пагаднення аб супрацоўніцтве паміж Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і Мажылісам Парламенту Рэспублікі Казахстан, — гаворыцца ў паведамленні прэс-службы. — У дакуменце падкрэслена, што бакі і далей у рамках сваёй кампетэнцыі будуць садзейнічаць умацаванню і развіццю супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Казахстан у палітычнай, гандлёва-эканамічнай, навукова-тэхнічнай, сацыяльна-культурнай, гуманітарнай і іншых сферах, якія ўяўляюць узаемную цікавасць».

Старшыня Палаты прадстаўнікоў сустрэўся і з прэм'ер-міністрам Казахстана Карымам Масімавым, а таксама разам з парламенцкай дэлегацыяй нашай краіны ўзяў удзел у міжнароднай канферэнцыі, прысвечанай 20-годдзю Асамблеі народа Казахстана «Казахстанскі шлях: Адзінства. Патрыятызм. Рэфармы». Уладзімір Андрэйчанка ўдзельнічаў і ў цырымоніі закладкі капсулы на месцы будаўніцтва прадпрыемства па вытворчасці самазвальнай і камунальнай тэхнікі на базе шасі Мінскага аўтамабільнага завода.

Спікер Палаты прадстаўнікоў сустрэўся таксама са старшынёй Жагорку Кенеша Кыргызстана (так называецца парламент у гэтай дзяржаве) Асілбекам Жээнбекавым. «Бакі абмеркавалі стан беларуска-кыргызстанскіх адносін, перспектывы развіцця двухбаковага супрацоўніцтва, а таксама шэраг іншых пытанняў, якія ўяўляюць узаемную цікавасць», — паведаміла прэс-служба.

Учора адбылася сустрэча Уладзіміра Андрэйчанкі са старшынёй Сената Парламенту Казахстана Касым-Жамартам Такаевым. «Бакі абмеркавалі шырокае кола пытанняў, звязаных з ўзаемадзейнем дзвюх дзяржаў у гандлёва-эканамічнай і гуманітарнай сферах, умацаваннем міжрэгіянальнага супрацоўніцтва Беларусі і Казахстана, а таксама з ўзаемадзейнем беларускіх і казахстанскіх парламентарыяў у плануемых міжнародных парламенцкіх мерапрыемствах», — паведаміла прэс-служба.

Надзея ЮШКЕВІЧ, yushkevich@zviazda.by

Цэнтральны камітэт Беларускага прафсаюза работнікаў культуры шчыра смуткуе ў сувязі з адыходам з жыцця сапраўднага прафесіянала — супрацоўніка газеты «Звязда» (1985—2012), добраслуменнага і чулага старшыні яравічнай прафарганізацыі (2002—2012) Івана Аляксандравіча БАРАНОЎСКАГА і выказвае глыбокія спачуванні яго родным, блізім, сябрам і калегам.

■ Блізкая ўлада

У КАЛОДЗЕЖАХ НЯМА ВАДЫ...

Падчас зваротаў на «прамыя лініі» людзі скардзяцца нават на надвор'е

29 грамадзян патэлефанавалі падчас суботняй прамой тэлефоннай лініі кіраўніку справамі Гомельскага аблвыканкама Алене Клічкоўскай. Колькасць званкоў працягвае паступова скарачацца. Так, у красавіку Алена Уладзіміраўна прыняла 50 званкоў, у маі — 35, цяпер — яшчэ менш.

Трэцяя частка чэрвеньскіх тэлефанаванняў тычылася праблем, звязаных з водазабеспячэннем, што выклікана спякотным летам. З прычыны значнага зніжэння ўзроўню грунтовых вод паўсюдна з калодзежаў сыходзіць вада. Пра гэта распавядалі жыхары населеных пунктаў з Рэчыцкага, Жыткавіцкага, Петрыкаўскага, Буда-Кашалёўскага, Гомельскага, Чачэрскага раёнаў.

Таксама на «прамую лінію» традыцыйна паступалі просьбы аб дапамозе ў працаўладкаванні маладых спецыялістаў, аднаўленні на былым месцы працы, прыватнага жылля, паляпшэнні стану дарог у сельскай мясцовасці. Жыхары вёскі Рагі Гомельскага раёна, дзе яна даўна закрылі школу, напра-

сілі не закрываць дзіцячы садок для 14 выхаванцаў.

Работай прадпрыемства «Гомельаблтэлекам» незадаволена жыхарка Гомеля. Цяпер у горадзе ідзе масавая замена тэлефонных нумароў, аднак абанент пры тэлефанаванні па старым нумары інфармацыі пра гэта не атрымлівае. Алена Уладзіміраўна дала даручэнне ў найбліжэйшы час гэтую праблему вывучыць і вырашыць.

Гамельчанка Наталля Іванаўна, якая жыве ў доме №44 па вуліцы Кірава, паскардзілася на перанос тэрмінаў капітальнага рамонтна інжынерных сетак дома, якому 82 гады, і адмову рэгістраваць гаспадарчыя збудаванні ў двары.

Мікалай Рыгоравіч з вёскі Сухавічы Калінкавіцкага

раёна абвінаваціў міліцыянераў у самаўпраўстве: тыя выкапалі шматгадовы дэкаратыўны ўсходні мак ля яго дома. Пенсіянер сцвярджае, што расліны не ўтрымліваюць наркатычныя рэчывы.

Між тым, шматлікія просьбы, якія раней паступалі на прамую лінію да Алены Клічкоўскай, ужо задавалены. Напрыклад, жыхар Лельчыцкага раёна не змог самастойна атрымаць дакументы, якія пацвярджаюць яго працоўны стаж у адной з арганізацый. Да рашэння гэтага пытання далучыліся юрыдычныя службы аблвыканкама. Іх намаганнямі справядлівасць была адноўлена. У вёсцы Свяцілавічы Веткаўскага раёна па просьбе грамадзян адрамантавалі дах дамоў, якія стаяць на балансе мясцовага ЖКГ. У Камарыне жанчыне, якая аўдавала, улады дапамаглі аформіць дакументы на гараж памерлага мужа. Жанчына ўжо забрала пасведчанне аб дзяржрэгістрацыі будынка і выказала сваю ўдзячнасць за своечасовую дапамогу.

Ірына АСТАШКЕВІЧ,
astashkevich@zviazda.by

ТЭЛЕФАНУЙЦЕ — ВАМ АДКАЖУЦЬ

Мінгарвыканкам і аблвыканкамы працягваюць правядзенне «прамых ліній» па суботах. 20 чэрвеня з 9.00 да 12.00 на сувязі будуць наступныя прадстаўнікі выканаўчай улады:

Намеснік старшыні Брэсцкага аблвыканкама Цупрык Леанід Аляксандравіч (8-0162) 21-31-21

Старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Ацясаў Аляксандр Ягоравіч (8-0212) 20-42-60

Першы намеснік старшыні Гомельскага аблвыканкама Максіменка Аляксандр Уладзіміравіч (8-0232) 75-12-37

Намеснік старшыні Гродзенскага аблвыканкама Дзяшко Уладзімір Іосіфавіч (8-0152) 73-56-44

Намеснік старшыні Мінскага аблвыканкама Турчын Аляксандр Генрыхавіч (8-017) 500-41-60

Намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Янкоў Дзмітрый Васільевіч (8-0222) 50-18-69

Першы намеснік старшыні Мінскага гарвыканкама Кухараў Уладзімір Яўгенавіч (8-017) 222-44-44.

■ Узровень

БУДЗЕМ АДПАВЯДАЦЬ!

У сталіцы стартвала 47-е пасяджэнне Міждзяржаўнага савета па стандартызацыі, метралогіі і сертыфікацыі дзяржаў — удзельніц СНД. На пляцоўцы для дыялогу і прыняцця рашэнняў сабраліся дэлегацыі нацыянальных органаў па тэхнічным рэгуляванні, стандартызацыі, метралогіі, ацэнцы адпаведнасці і акрэдытацыі дзесяці краін Садружнасці, Выканаўчага камітэта і шэрагу органаў галіновага супрацоўніцтва СНД, Міждзяржаўнага савета па стандартызацыі. Таксама ў сустрэчы прымаюць удзел у якасці назіральнікаў міжнародныя і рэгіянальныя арганізацыі па стандартызацыі, метралогіі і якасці (ISO, IEC, CEN, CENELEC), нацыянальныя арганізацыі па стандартызацыі замежных дзяржаў. Як чакаецца, падчас пасяджэння ўдзельнікі разгледзяць ход рэалізацыі праграмы работ па міждзяржаўнай стандартызацыі на 2013–2015 гады, а таксама распрацуюць праект на 2016–2018 гады.

ПЯЦЬДЗЯСЯТ ПЫТАННЯЎ
І ТЫСЯЧА СТАНДАРТАЎ

Паводле слоў старшыні Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Віктара НА-ЗАРАНКІ, у парадку дня пасяджэння больш за 50 актуальных пытанняў. Асабліва ўвага будзе нададзена праекту пагаднення аб ліквідацыі тэхнічных бар'ераў у зоне свабоднага гандлю СНД, а таксама рэалізацыі комплексу мер па ўдасканаленні дзейнасці па міждзяржаўнай стандартызацыі ў адпаведнасці з сучаснымі выклікамі. Усяго ж каля тысячы новых стандартаў плануецца распрацаваць у СНД за 2015 год. Як ён растлумачыў, асноўным ініцыятарам распрацоўкі міждзяржаўных стандартаў з'яўляюцца краіны Мытнага саюза.

«Краіны Мытнага саюза на працягу цэлы комплекс прапаноў, якія тычацца практычна кожнага рэгламенту», — падкрэсліў Віктар Назаранка.

Свае ініцыятывы па распрацоўцы новых дакументаў прапаноўваюць і іншыя краіны — удзельніцы СНД. Многія з прапаноў тычацца стандартаў на інавацыйныя віды прадукцыі.

Кіраўнік Дзяржстандарта таксама адзначыў, што важна не проста запланаваць распрацоўку гэтых дакументаў — галоўнае, каб краіны выдзелілі грашовыя сродкі, што з'яўляецца няпростай задачай.

У галіне акрэдытацыі метралагі СНД надаюць асаблівую ўвагу тэме стварэння рэгіянальнай арганізацыі па акрэдытацыі, а таксама развіццю заканадаўчай базы. У галіне міжнароднага супрацоўніцтва будуць разгледжаны пытанні ўзаемадзейнення МДС з ЕЭК, Электраэнергетычнага савета СНД і Савета па чыгуначным транспарце СНД, а таксама з рэгіянальнай арганізацыяй па метралогіі КААМЕТ.

ДЗЕЛЯ СВАБОДНАГА РЫНКУ

Намеснік кіраўніка Федэральнага агенцтва па тэхнічным рэгуляванні і метралогіі (Расстандарта) Аляксандр ЗАЖЫГАЛКІН раскасаў пра тое, што ў Мінску падчас пасяджэння разгледзяць некалькі варыянтаў новай рэдакцыі пагаднення аб узаемным прызнанні вынікаў ацэнкі адпаведнасці ў СНД. Ён адзначыў, што сёння дзейнічае пагадненне ад 1992 года. Аднак

яно працуе ў дачыненні толькі да невялікай групы тавараў. Гэта звязана з тым, што значная група тавараў знаходзіцца ў рамках тэхнічнага рэгулявання ў Мытным саюзе. Намеснік кіраўніка Расстандарта дадаў, што тая праца, якая сёння праводзіцца па ўніфікацыі стандартаў, розных метралагічных аспектаў і іншага робіцца дзеля стварэння вольнага безбар'ернага рынку паміж краінамі Садружнасці.

«Падобныя сустрэчы — гэта магчымасць досыць адкрыта і свабодна пагаварыць аб праблемах у сферы тэхнічнай палітыкі, якія ўзнікаюць паміж нашымі дзяржавамі (гэта і пытанні, звязаныя з развіццём Мытнага саюза, адносінамі з дзяржавамі, якія не ўваходзяць у яго), таксама магчымасць свабодна падсудуваць з калегамі з Украіны, што цяпер не з'яўляецца атрымліваецца. А Мінск — адна з тых пляцовак, дзе мы можам прыбраць эмоцыі і паспрабаваць пагаварыць больш-менш рацыянальна і знайсці нейкія рашэнні», — падкрэсліў Аляксандр Зажыгалкін.

У цэлым жа гэтае мерапрыемства, паводле яго слоў, з'яўляецца адным з крокаў па правярцы курсаў разумення таго, на якой стадыі інтэграцыі, развіцця ў галіне тэхнічнай палітыкі знаходзяцца краіны — удзельніцы СНД, а таксама спробай скаардынаваць гэтыя курсы і ў выніку сфармуляваць вектар далейшай уніфікацыі, інтэграцыі.

«Мы не чакаем прарывных рашэнняў, але мы чакаем адкрытай і вельмі карыснай для ўсіх дыскусіі», — адзначыў намеснік старшыні Расстандарта.

Ілья КРЫЖЭВІЧ,
kryzhevich@zviazda.by

КЛУБ «ЗАЛАТЫЯ РУКІ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

У 2014 годзе Беларусь далучылася да руху WorldSkills International. Гэтай міжнароднай некамерцыйнай асацыяцыі належыць вядучая роля ў развіцці прафесійнай адукацыі: яна папулярна ў рабоце прафесіі і займаецца распаўсюджваннем міжнародных прафесійных стандартаў у свеце. У маі беларуская каманда паспяхова выступіла на чэмпіянаце WorldSkills краін СНД у Казані, а зараз рыхтуецца да чэмпіянату свету па прафесійным майстэрстве, які пройдзе ў жніўні ў Бразіліі і з'яўляецца больш як 1200 канкурсантаў з 63 краін.

— Рух WorldSkills аб'ядноўвае 72 краіны-удзельніцы, у якіх пражывае 70% насельніцтва планеты, — падкрэслівае рэктар Рэспубліканскага інстытута прафесійнай адукацыі Аркадзь ШКЛЯР. — Стандарты WSI аказваюць непасрэды ўплыў на развіццё эканомікі і працоўных

Першы нацыянальны чэмпіят прафесійнага майстэрства WorldSkills Belarus (май 2014 года).

рэсурсаў. У перспектыве ўсе выніковыя экзамены для атрымання адпаведнай кваліфікацыі ў любой навучальнай установе прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі павінны адпавядаць комплексным заданням спаборніцтва WSI.

У Бразіліі беларускія ўдзельнікі будуць змагацца за перамогу ў 17 кампетэн-

цыях. Гэта прафесійная эліта нашай краіны, і яны едуць, каб даказаць, што яны найлепшыя ў сваёй справе. У Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце дзейнічаюць курсы, на якіх удзельнікі беларускай зборнай асвойваюць замежную мову, паколькі ў Бразіліі будзе прысутнічаць яшчэ і моўны

бар'ер — усе заданні будуць сфармуляваны на англійскай. Для ўдасканалення прафесійнага майстэрства беларускіх удзельнікаў для іх былі арганізаваны стажыроўкі ў замежных краінах: у Фінляндыі (па мехатроніцы), Францыі (па сталярнай справе), у Італіі (для кухараў), Германіі (для токараў і фрэзероўшчыкаў), у ЗША (па зварцы). У ролі генеральнага партнёра нацыянальнай зборнай на чэмпіянаце WorldSkills International у Бразіліі выступае кампанія «Еўраопт», якая таксама ўзяла пад свой патранат падрыхтоўку двух удзельнікаў у намінацыях «кандытарская справа» і «кухарская справа».

— На наш погляд, кампанія прадэманстравала прыклад сацыяльнай адказнасці бізнесу і разумення стратэгічных задач, якія стаяць перад эканамікай краіны, — падкрэсліў рэктар РІПА. — У сувязі з гэтым мы заклікаем і іншыя буйныя бізнес-структуры

ўзяць прыклад з кампаніі «Еўраопт» і падтрымаць нашых таленавітых удзельнікаў.

— Мы не маглі не падтрымаць удзел нашай краіны ў міжнародным конкурсе, — кажа генеральны дырэктар «Еўраопта» Філіп АРЦЕМЕНКА. — З 17 удзельнікаў, якія будуць прадстаўляць Беларусь на алімпіядзе прафесійнага майстэрства ў Бразіліі, мы ўзялі пад сваю апеку навучэнку Ліцэя № 10 Магілёва Марыю Кушвід і студэнта Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта харчавання Мікіту Цвяткова, бо хочам бачыць у сваіх радах спецыялістаў сусветнага класа. На нашай вытворчасці павінны працаваць свае кандытары і кухары, а не запрошаныя з-за мяжы.

Адказваючы на пытанне наконт высоў, што былі зроблены пасля выступлення беларускай зборнай у Казані, Аркадзь Шкляр канстатаваў, што па такіх кваліфікацыях, як сталярныя, аблічаваныя

работы, цырульніцкае майстэрства, дызайн адзення, мы выглядалі вельмі годна, а вось па кваліфікацыях, звязаных з інфармацыйнымі тэхналогіямі, такіх як мехатроніка, мабільная робататэхніка, адміністраванне сеткавых інфармацыйных сістэм, тэхнічнае праектаванне CAD, пачкалі не тыя вынікі, на якія разлічвалі.

— З тэарэтычнай падрыхтоўкай праблем няма, а вось практычны складнік культуры, — патлумачыў сваю думку Аркадзь Шкляр. — Сёння наша краіна толькі вучыцца рыхтаваць спецыялістаў для інфармацыйных тэхналогій — гэта патрабуе больш дасканалай вучэбна-вытворчай базы, а таксама больш высокакваліфікаванага складу выкладчыкаў. Мы заўважылі ўсе нюансы і ўжо пачынаем карэктаваць падрыхтоўку кадраў па гэтых спецыяльнасцях...

Надзея НІКАЛАЕВА,
nikalaeva@zviazda.by

■ Сувязь

ВЫШЭЙШЫ КАНТРОЛЬ —
ВЫШЭЙШАЯ ЯКАСЦЬ

Пошта ўвядзе новую міжнародную сістэму

«Белпошта» плануе ўвесці комплексную сістэму папярэдняга электроннага дэкларавання тавараў, што перасылаюцца ў паштовых адпраўленнях, і пачаць абмен інфармацыяй праз CDS-сістэму Сусветнага паштовага саюза (СПС). Пра гэта паведаміла начальнік цэнтра развіцця інфармацыйных тэхналогій прадпрыемства «Белпошта» Наталля ПІЛЕЦКАЯ, выступаючы на Рэгіянальнай канферэнцыі па Стамбульскай сусветнай паштовай стратэгіі.

Апроч таго, «Белпошта» плануе прыняць удзел у некалькіх праектах СПС: «Вяртанне паштовых адпраўленняў», «Пасылка электроннай камерцыі», «Спрошчаны экспарт» і іншыя.

Наталля Пілецкая ў складзе дэлегацыі прадпрыемства «Белпошта» прыняла ўдзел у рабоце групы «Паляпшэнне ўзаемадзей-

ня інфраструктур паштовых сетак» у рамках міжнароднай канферэнцыі, дзе выступіла з дакладам «Вопыт працы РУП «Белпошта» па ўзаемадзейненні з інфармацыйнымі сістэмамі партнёраў». Яна распавяла аб супрацоўніцтве з партнёрамі на ўнутраным рынку паслуг, а таксама ў рамках выкарыстання рашэнняў СПС і Асацыяцыі дзяржаўных паштовых апэратараў Еўропы (ПостЕўроп).

ПостЕўроп — гэта гандлёва-прамысловая арганізацыя, якая прадстаўляе еўрапейскія нацыянальныя паштовых апэратараў з 1993 года. Яна ўключае ў сябе 52 удзельнікі з 49 краін і тэрыторый і налічвае 2,1 млн служачых. Белпошта з'яўляецца членам ПостЕўроп, афіцыйна прызнаным рэгіянальным саюзам СПС, з 2008 года.

Дзіяна СЕРАДЗЮК,
seradzyuk@zviazda.by

У ПЯЦЁРЦЫ
НАЙЛЕПШЫХ

Учарашні дзень спаборніцтваў Еўрапейскіх гульняў у Баку зноў прынёс Беларусі медалі. Вікторыя Чайка заваявала «бронзу» ў стральбе з пнеўматычнага пісталета на 10 м. Такі вынік дазволіў беларускай атрымаць ліцэнзію на Алімпійскія гульні ў Рыа-дэ-Жанейра.

— Рада сваёму бронзаваму медалю, таму што пасля дэкрэтнага водпуску гэты сезон для мяне больш размяначны. Цяпер падрыхтоўка ўвесь год будзе весціся скрозь прызму Гульняў у Бразіліі, — адзначыла Вікторыя.

Пазней адбыліся спаборніцтвы ў мастацкай гімнастыцы. Узнагароды былі разыграны ў мнагабор'і групавых практыкаванняў. Нагадаем, у беларускую каманду «групавічак» уваходзіць Ксенія Чапдышкіна, Ганна Дудзянкова, Марыя Кадобіна, Аляксандра Наркевіч, Валерыя Пішчэліна і Арына Цыцэліна. Нашы дзяўчаты, на жаль, «праваліліся» ў першым відзе праграмы — практыкаванні з пяццю стужкамі — і паказалі толькі сёмы вынік. Затое выдатна выступілі ў практыкаванні з булавамі і абручамі, што дазволіла ім заняць трэцюю прыступку на п'едэстале гонару. Уладальнікам «золата» стала зборная Расіі, а «серабро» дасталася камандзе Ізраіля.

Такім чынам, у актыве беларускай каманды ўжо 15 узнагарод, што дазволіла нашай краіне замацавацца ў пяцёрцы найлепшых.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ, lobazhevich@zviazda.by

ЛЯСЫ
«НЕ ПРЫМАЮЦЬ»
НАВЕДВАЛЬНІКАЎ...

Паводле аператыўнай інфармацыі Мінлясгаса, лясы ўжо закрыты для наведвання на тэрыторыі 90 раёнаў краіны.

Так, пад татальнай забаронай яны знаходзяцца ў Гомельскай і Магілёўскай абласцях. На Брэстчыне наведваць лясныя ўгоддзі нельга ў 12 раёнах, на Віцебшчыне — у 15. На тэрыторыі Гродзенскай вобласці забарона ўведзена ў 6 раёнах. «Ніні» ў лес і на тэрыторыі 15 раёнаў Міншчыны. Чакаецца, што да выхадных забарона на наведванне лясных ўгоддзяў будзе дзейнічаць па ўсёй тэрыторыі краіны.

З пачатку пажаранебяспечнага перыяду зафіксавана 367 выпадкаў лясных пажараў на агульнай плошчы 1,6 тыс. га. Найбольш шкода нанесена ў Гомельскай вобласці, дзе агнём пашкоджана 1,2 тыс. га лесу (151 узгаранка).

Сяргей РАСОЛЬКА,
sr@zviazda.by

АДЧУЦЬ СЯБЕ ШЛЯХЦІЦАМ, або Як у Мінску праходзіў чарговы Тыдзень беларускай кухні

На мінулым тыдні мінчане маглі ўспомніць пра гастронамічныя традыцыі нашых продкаў і замест ужо звыклых для многіх ролаў, піцы ці, скажам, гамбургераў, пакаштаваць у сталічных кавярнях традыцыйныя беларускія стравы. Ужо ў сёмы раз з ініцыятывы Галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарвыканкама аб'екты грамадскага харчавання горада бралі ўдзел у Тыдні беларускай кухні. Карэспандэнт «Звязды» наведаў тры мінскія кавярні і на ўласным страўніку адчуў, якімі бачаць нацыянальныя стравы сучасныя кухары.

Кажуць, у Беларусі няма рэстараннай крытыкі. Можа, і так, але ж густ у першую чаргу — справа вопыту. Ды і як можа быць інакш, калі маеш дзвюх бабуль у вёсцы? З дзяцінства маімі штотдзённымі «ахвярамі» былі калдуны, «пальцам піханая» каўбаса і шкрылі (так на Краснапольшчыне называюць смажаную дробна нарэзаную бульбу).

На гэты раз аб'екты грамадскага харчавання прапанавалі наступнае меню: закуску з курыцы з вэндлінай і зялёным гарошкам за 50 тысяч рублёў, халаднік са шчаўя за 25 тыс., рыбу на тапленым масле з запечанай бульбай за 70 тыс., калдуны з мясам за 50 тыс., тварожныя

Прыносяць звычайнае абедзеннае меню — супы і салаты. «Скажыце, а што-небудзь з беларускіх страў у вас ёсць?» — пытаюся. «Так, у нас якраз Тыдзень беларускай кухні, паказаць меню?» — неяк здзіўлена кажа афіцыянтка. Дзяўчына сыходзіць, а я разважаю: ці вялікая верагоднасць таго, што чалавек, які не чуў пра гэты тыдзень, заўважыў бы дробную аб'яву на дзвярах і што-небудзь пакаштаваў?

Пачаць вырашаю з праграмы мінімум: на вуліцы прыпякае, а таму лепшай за халаднік стравы не прыдумаць. Ну, а вітамінны баланс папоўніць морсам з журавін. Чакаць даводзіцца нядоўга, хвілін дзясцят.

Прыгожа, але... ці па-беларуску?

Шчодрыя порцыі — адна з пераваг тыдня.

СЛОВА Ў ПАДТРЫМКУ

А як ставяцца да Тыдня беларускай кухні самі супрацоўнікі аб'ектаў грамадскага харчавання? Каментуе намеснік генеральнага дырэктара адкрытага акцыянернага таварыства «ЦУМ Мінск» Святлана ГУД:

— Я лічу, што такія мерапрыемствы можна было б праводзіць нават часцей. У нашай кавярні «Алімп» кожны чацвер праводзіцца свае дні беларускай кухні з уласным меню, і яны карыстаюцца вялікім пошывам. Ёсць нават кліенты, якія спецыяльна прыходзяць да нас па чацвяргах. На гэтым тыдні ў нас таксама было шмат зацікаўленых нацыянальнымі стравамі. Каштуюць усё, нельга сказаць, што перавагу аддаюць толькі драпікам ці яшчэ чаму-небудзь. Нам трэба папулярываць сваё, у тым ліку і сваю кухню. А таму асабіста я стаўлюся да ідэі правядзення такіх тыдняў станоўча.

самае можна сказаць і пра морс: ёсць трохі мякаці, не надта салодкі. На развітанне пытаюся ў афіцыянткі, ці карыстаецца новае меню папулярнасцю. Дзяўчына кажа, што я — трэці кліент за дзень, які замаўляў беларускія стравы. «Нічога дзіўнага, калі

гэтак іх хаваць», — заўважаю сам сабе і шпацырую дадому.

Другі дзень — ранішняя экспедыцыя ў кавярню ў адным з буйных гандлёвых цэнтраў. На дзвярах сустракае такая ж аб'ява, але з меншым праблемнае — першая ж яго старонка, аздоблена беларускім арнамантам, адразу паведамляе наведнікам пра Тыдзень нацыянальнай кухні. «Гэта нашы новыя стравы, пакаштуйце, — афіцыянтка заўважае, што я разглядаю. — Усё вельмі смачнае, мы самі гатуем». Прашу прынесці калдуны і морс для параўнання з папярэднім паходам.

Чакаю даўжэй — з паўгадзіны. Заспакойваю сябе думкай, што страва сапраўды гатуецца, а не разграваюць у мікрахвалёўцы. Нарэшце «спатканне» адбываецца — я і тры велізарныя калдуны са смятаным соусам. Выглядае ўсё, безумоўна, апетытна: бульбяныя прыгажуні на лісце салаты, бялюткая фігурная талерка... Але адчуваецца ў гэтым нейкая недарэчнасць. Вось і морс прыносяць у элегантным бакале з «саломінкай». Чаму б яшчэ дольку якога-небудзь цытруса на край не прычапіць?..

Да смаку ж прэтэнзій няма — калдуны сапраўды быццам бы толькі з патэльні. Памер порцыі ашчаслівіў нават такога аматара наядца «пад завязку», як я. Морс уразіў сваім адрозненнем ад учарашняга варыянту: у ім амаль не было мякаці і, як па мне, не хапала цукру. Але агулам — залічана.

Але адчуваецца ў гэтым нейкая недарэчнасць. Вось і морс прыносяць у элегантным бакале з «саломінкай». Чаму б яшчэ дольку якога-небудзь цытруса на край не прычапіць?..

У апошняй з кавярняў, якая належыць буйной сетцы грамадскага харчавання, вырашаю: «Гуляць — дык гуляць!» Замаўляю закуску з курыцы з вэндлінай, хрушчы з мёдам і зноў «кантрольны» морс. Дарэчы, тут падыход да анансавання Тыдня беларускай кухні іншы — у асноўным спісе новых страў няма, але на кожным століку стаіць асобнае прыгожа аформленае меню.

Фонавы здымак, відавочна, падбіралі спехам — знешнасць і адзёне дзяўчыны мала чым нагадваюць беларускае, а на сталае — посуд, распісаны пад «хахламу».

Дзяўчына кажа, што я — трэці кліент за дзень, які замаўляў беларускія стравы. «Нічога дзіўнага, калі гэтак іх хаваць», — заўважаю сам сабе і шпацырую дадому.

У кавярні, што называецца, прайм-тайм. На гадзінніку 13:00, а таму амаль усё столікі заняты наведнікамі, якія прыйшлі перакусіць у абедзенны перапынак. Чарга да майго заказа даходзіць ажно праз гадзіну. Зноў спрабую шукаць лепшае — як-ніяк, нагульваю апетыт. Афіцыянтка доўга выбачаецца, дэкларуючы стандартнае «некалькі хвілін». Урэшце страва да мяне даяджае, але... Відаць, кухар вырашае хоць неяк абазначыць, што праца над заказам вядзецца, і на сталае апынаюцца... хрушчы. Дэсерт на першае — гэта вельмі арыстакратычна!

Але хутка прыбывае і курыца з вэндлінай. Ізноў уражваюць памеры порцыі — усё вельмі шчодро. Смажаная з гароднінай вэндліна падаецца з лістамі салаты, курынае філе хаваецца пад колцамі цыбулі. Пасля ўжывання порцыі па прызначэнні з'яўляюцца сумневы наконт таго, ці адолею я яшчэ і хрушчы. Сапраўды, напрыканцы давялося паднапружыцца — апошнія пяць кавалкаў «упіраліся і не здаваліся». Але з іншага боку душыла зялёная пачвара з беларускіх балот, таму з хрушчамі праз некалькі хвілін было скончана. З морсам, дарэчы, гісторыя паўтарылася — новы бакал, новы смак...

Што ж, безумоўна, ініцыятыва сама па сабе вельмі добрая, але працаваць ёсць над чым. Пачаць можна хаця б з анансавання: чамусьці ў некаторых кавярнях быццам бы хаваюць інфармацыю пра тое, што праводзіцца Тыдзень беларускай кухні. Нягледзячы на тое, што рэцэптура для ўсіх аднолькавая, на выхадзе ўсё адно атрымліваюцца розныя варыяцыі адной стравы (калега падзялілася сваімі ўражаннямі ад візіту ў іншую кавярню — ёй прынеслі не тры, а два калдуны). Акрамя таго, кухня — гэта не толькі смак, але яшчэ і антураж. Афармленне залы, посуд — усё гэта стварае асаблівую атмасферу, ад якой залежыць, як жыхары горада ці турысты будуць яе ўспрымаць. Магчыма, варта распрацаваць агульную канцэпцыю не толькі па рэцэптуры, але і па падачы? А, можа, увогуле не трэба перакладаць адказнасць за папулярываць беларускай кухні на трэціх асоб, бо нярэдка ўражанні псуе не ежа, а абслугоўванне, і заняцця нарэшце стварэннем сеткі нацыянальнага бістро? У любым выпадку шкада, што цяпер перад намі стаіць пытанне папулярывацьці ўласнай кулінарнай спадчыны — наўрад ці некалькі стагоддзяў таму беларускіх шляхціцаў можна было б здзівіць верашкакай ці тымі з калдунамі...

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@zviazda.by

хрушчы з мёдам за 35 тыс. і морс з журавін за 10 тысяч рублёў. Здаецца, выбіраць ёсць з чаго, ды і кошты прымальныя. Таму на абед у першы дзень накіроўваюся ў кавярню пры адным з футбольных клубаў сталіцы, якая на сайце Мінгарвыканкама значыцца ў спісе тых, што далучыліся да правядзення Тыдня беларускай кухні.

Відаць, кухар вырашае хоць неяк абазначыць, што праца над заказам вядзецца, і на сталае апынаюцца... хрушчы. Дэсерт на першае — гэта вельмі арыстакратычна!

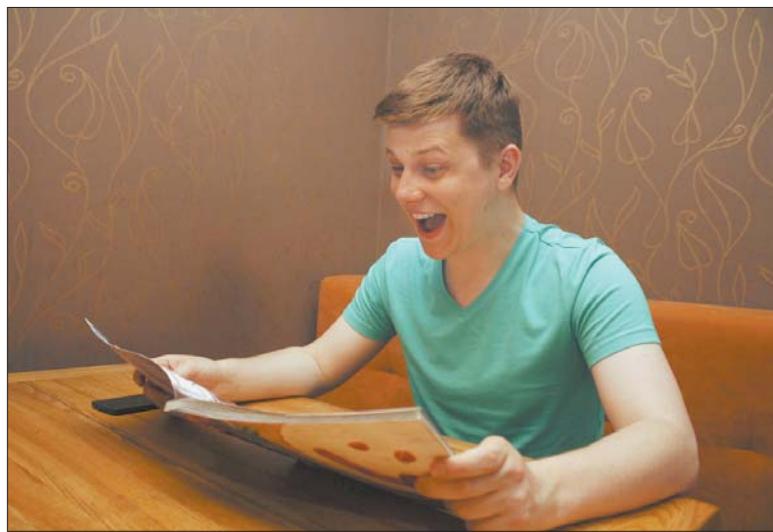
Але, як гэта часта здараецца, стартавы запал збіваюць абставіны. Хвілін пяць пачакаўшы за столікам увагі ад афіцыянткі, разумею, што нешта ідзе не так. Мае суседзі — выхаванцы футбольнай школы — ужо ўплятаюць суп, а на мяне ніхто не звяртае ўвагі. Збіраюся з сіламі, разы тры глыбока ўдыхаю і клічу афіцыянтку. «А мы цяпер не абслугоўваем», — кажа дзяўчына, паказваючы рукой на юнакаў. З зайздасцю паглядаю на будучых Глебаў і Бялькевічаў і рушу на свежае паветра шукаць новае месца.

Непадалёк — рэстаран пры сетцы прадуктовых крамаў. Знясілены ад голаду і спікі, заглядаю ўнутр — юных футбалістаў няма. Уздыхаю з палёгкай. Няма, дарэчы, увогуле нікога — у абсалютна пустой зале толькі афіцыянтка і бармен. На дзвярах заўважаю невялікую аб'яву пра Тыдзень беларускай кухні.

За гэты час разглядаю залу рэстарана — усё аформлена ў традыцыйна беларускай арыстакратыі. На вокнах — вітражы з выявамі замкаў: Нясвіжскага, Любчанскага... Узгадваюцца радкі песні аднаго з беларускіх гуртоў пра тое, што кожны хоча пажыць у палацы і пачаставацца мёдам з крупнікам. Што ж, за антураж можна паставіць цвёрдую «пяцёрку». Як яно будзе далей?

Здзіўляюся, калі бачу перад сабой адразу дзве талеркі. У першай — галоўны герой абеду, халаднік, на другой — тры вараныя бульбіны сярэдняга памеру. Стравы апраўдваюць надзеі — усё вельмі смачна. Халаднік, безумоўна, не бабулін (ды і наўрад ці хтосьці дацягнецца да такога ўзроўню), але зроблены як мае быць — патрэбнай тэмпературы і густаты, з прыемнай кіслінкай. Тое

Фота аўтара і Сяргея ПІКАНОВІЧА.

Імёны

UZARI:

«Для ўсяго свой час»

На сцэне ён баец, а ў жыцці — філосаф. Спявак вельмі хацеў прадставіць нашу краіну на «Еўрабачанні» і заваяваў нарэшце пуцёўку ў Вену, хоць і не з першай спробы. А да гэтага паспеў пабываць на той сцэне ў амплуа бэк-вакаліста, аранжыроўшчыка... Пасля конкурсу артыст прызнаўся, што зразумеў галоўнае: важна дачакацца, калі прыйдзе твой час. Мы сустрэліся з Uzari, каб абмеркаваць яго погляды на сучасны шоу-бізнес і даведацца, чым ён жыве цяпер.

— Uzari, «Еўрабачанне» ўжо ў мінулым. Як ацэньваеце вынік?

— У фінал прайшлі тыя краіны, якім гэта прагнавалі: Швецыя, Расія, Бельгія, Італія. Хаця італьянцы, на мой погляд, не вельмі супадаюць з фарматам «Еўрабачання», бо іх выступленне асабіста ў мяне асацыіруецца больш з класічнай музыкай, якая павінна гучаць у іншай атмасферы...

Конкурс мае свае адметныя правілы, умовы і змяняе свой фармат кожны год. Калі там пачалі з'яўляцца такія артысты, як Lordi, Канчыта Вурст, то многія прыраўнялі іх да фрыкаў. Але, як па мне, такія каманды едуць на «Еўрабачанне» са сваёй ідэяй. Узяць тую ж каманду з Фінляндыі, у якую ўваходзілі людзі з асаблівасцямі развіцця. Іх пасыл быў аб тым, што права самарэалізавацца мае любы чалавек, а нам трэба старацца ім дапамагчы. І ў нас нумар быў прысвечаны анкалагічным хворым. Не ўсе разгледзелі гэта, бо не рабілася яўных акцэнтаў, але менавіта магчымасць закрануць такую сур'ёзную праблему і стала нашай мэтай паездкі на сёлетні конкурс.

— У вашай песні «Time» галоўная думка заключалася ў тым, што час можа быць на нашым баку, але здараецца, што ён гуляе су-

праць нас. У вас стаўленне да яго ў сувязі з конкурсам змянілася?

— Кожная мая кампазіцыя, якую ствараў для «Еўрабачання», сведчыла, што я люблю гуляць з лёсам і заўсёды гатовы адказаць на яго выклікі. Гэта мяне падбадзёрвае і дае стымул для далейшага руху. А тут я гуляю з часам... Я ўсвядоміў адну вельмі важную рэч — я знайшоў сябе ў жыццёвай прасторы. Рэальна адчуў, што для ўсяго свой час. І кожны крок варта рабіць у той момант, калі ўсё спрыяе яму. Тады ты абавязкова аказваешся ў патрэбным месцы і з патрэбнымі людзьмі. Аналізуючы падзеі свайго жыцця, я разумею дакладна: час на маім баку. Усё атрымалася. Людзі пішуць мне словы падтрымкі, некаторыя не могуць зразумець, чаму мы не прайшлі далей. І я радуся таму, што настаў мой час паўдзельнічаць у такім конкурсе, а таксама прыёмна ўсведамляць, што і беларускія глядачы сталі больш падтрымліваць сваіх артыстаў і крытычных нядобразычлівых водгукў амаль не сустраэнеш. Спадзяюся, у наступным годзе падтрымка будзе яшчэ большай, бо я бачу, як змянілася сітуацыя. І для мяне гэта ўжо перамога.

(Заканчэнне на 5-й стар. «ЧЗ».)

Сваімі рукамі

ЧЭМПІЁНКА... ПА ШЫЦЦІ

Пра тое, як нашы Казань заваявалі

Ньюсмейкерам у галіне моды ў апошнія месяцы стаў... Мінскі дзяржаўны прафесійна-тэхнічны каледж швейнай вытворчасці. Спачатку адна з яго вучаніц заняла прызавое месца на «Млыне моды». А праз колькі дзён іншая студэнтка, Вольга ЗАКРЭЎСКАЯ, атрымала «золата» на чэмпіянаце прафесійнага майстэрства WorldSkills краін СНД у кампетэнцыі «Дызайн адзення» (ну, цяпер вы разумееце, у каго трэба сукенкі заказваць!). Як стаць найлепшай майстрыхай? Пра гэта мы вырашылі даведацца ад самой Вольгі. Дзяўчыну заспелі за працай у майстэрні каледжа. Паўсюль — на машынках, побач з манекенамі, на прасавальнай дошцы — расклеены стыкеры з англійскімі словамі. «Рыхтуюся да чэмпіянату свету ў Бразіліі, — тлумачыць Вольга. — Там усе заданні будуць на англійскай мове, таму трэба тэрмінамі авалодаць».

— Дома ты цяпер, напэўна, сла-
вутасць?

— Так, у вёсцы Капачы Магілёўскай вобласці, адкуль я прыехала, усе мяне пазнаюць і віншуюць. Ніхто ж не думаў, што чалавек з глыбінкі зможа працаваць. Прыемна, калі аднавяскоўцы падтрымліваюць.

— Як праходзіў турнір WorldSkills
у Казані?

— Былі тры модулі. Спачатку мы шылі спадніцу: здымалі вымярэнні з манекена, рабілі чарцёж і лякала, раскрывалі... На ўсё — восем гадзін. Наступнае заданне — задэкарыраваць майку. Удзельнікам выдавалася аднолькавая фурнітура — гузікі, маланкі. Я прарэзала сілуэт дзяўчыны, а каб аздобіць ёй валасы, выкарыстала некалькі тэхнік — «ракако», вышыўку стужкамі, тамбурнае шво. Каўнерык дзяўчыне зрабіла з моднай цяпер «локшыны» — нарэзанай махрамі тканіны. Чым больш разнастайнымі тэхнікамі ты валодаеш, чым больш матэрыялаў выкарыстоўваеш, тым вышэйшы бал атрымаеш ад журы. Праўда, тут ёсць небяспека: калі возьмеш усю фурнітуру, атрымаецца «каша»... Апошнім заданнем стала наколка жакета (метад мадулявання адзення на манекене. — Аўт.). За восем гадзін пінжак неабходна было

Фота Ганны Бізунцовай

сфастрыгаваць і падрыхтаваць да пры-
меркі.

— Перад чэмпіянатам шмат трэнірава-
лася?

— Вядома. У гэтай справе шмат што за-
лежыць ад практыкі. Нашу каманду рыхта-
вала выкладчыца каледжа Ірына Уладзімі-
раўна Марозава. Мы ведалі толькі агульныя
рысы заданняў, якія чакалі нас на турніры.
Таму трэніраваліся шчыць розныя спадніцы,
глядзелі, якая тэхналогія больш эканомная
і хуткая. Майкі, на якіх практыкавалі дэкор,
набывалі самыя танныя, бо за дзень штук
15 расходалі.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Віншuem пераможцаў!

ЯНЫ — МАЛАДЫЯ. І ІМ НЕ ЎСЁ РОЎНА!

У сённяшнім
нумары
«Чырвоныя
Чырвоная змены»
мы падводзім
вынікі нашага
творчага конкурсу
для маладых
і юных няштатных
аўтараў
«Я — малады.
І мне не ўсё
роўна!».

Ён пры
падтрымцы
Міністэрства
адукацыі
і Беларускага
рэспубліканскага
саюза моладзі
праходзіў
з верасня мінулага
года па чэрвень
сёлетняга.
Але перш чым
назваць імёны
пераможцаў,
па традыцыі
правядзем
«разбор палётаў»,
каб у будучыні
ўдзельнікі
наступных
конкурсаў маглі
пазбегнуць
характэрных
памылак і хібаў.

(Заканчэнне
на 3-й стар. «ЧЗ».)

Фота Аляксандра Шаблюка

У рэдакцыю для ўзнагароджання завіталі двое пераможцаў
конкурсу — Лізавета Карповіч і Віктар Есін.

Доказная база

НАЙЛЕПШЫЯ ПА ПРАВЕ

Нашы студэнты вярнуліся з перамогай з прэстыжнага конкурсу

Ці ўяўляеце вы сабе, як праходзіць студэнцкі конкурс па міжнародным праве? Каманда з Міжнароднага ўніверсітэта «МІТСО», якая нядаўна вярнулася з Вашынгтона, дапамагла раскрыць гэтую таямніцу. Вярнулася яна, дарэчы, не з пустымі рукамі: пісьмовая работа нашых студэнтаў у адной з намінацый заняла пятае месца, а тры ўдзельнікі каманды ўвайшлі ў лік ста найлепшых аратараў.

Каманда складалася з пяці студэнтаў розных курсаў спецыяльнасці «Міжнароднае права»: магістрантаў Васіля Паўлава, Дзіяны Пранічкінай, пяцікурсніц Ксеніі Вясельскай, Ганны Грышчанкі і чацвёртакурсніка Ільі Собаля. Мы сустракаемся ў адной з аўдыторый універсітэта, якая імітуе залу судовых пасяджэнняў: месцы для боку абвінавачвання і абароны, сталы суддзяў, трыбуна для ўдзельнікаў працэсу...

— Як прынялі рашэнне ўдзельнічаць у конкурсе імя Філіпа Джэсапа?

Васіль Паўлаў: — Раней студэнты «МІТСО» ўжо бралі ўдзел у конкурсе, але ўсе яны выпусціліся. У 2012 годзе я вырашыў сабраць новую зборную, прыйшоў са сваёй задумай у наш міжнародны адзел, дзе ініцыятыву падтрымалі. Ва ўніверсітэце правільна разумеюць важнасць удзелу ў такіх конкурсах, бо гэта працуе на імідж краіны. Калі раней у Вашынгтоне амерыканскія

студэнты былі, дзе знаходзіцца Беларусь, то цяпер нас ужо там добра ведаюць.

Самай вялікай праблемай заўсёды становіцца менавіта падбор каманды, бо адзін з крытэрыяў — дасканаласць ведання англійскай мовы, прычым прафесійнай лексікі. А з гэтым у многіх цяжкасці.

— Што ўяўляе сабой спаборніцтва прававеды?

Ілья Собаль: — Конкурс з'яўляецца імітацыяй публічнага судовага працэсу, нахталт тых, што адбываюцца ў Міжнародным судзе ААН у Гаазе. Напачатку прапануецца выдуманая справа з поўным наборам фактаў. Сёлета гэта была справа, у якой разглядалася ўмоўная сітуацыя: рэгіён адной дзяржавы правёў несанкцыянаваны рэфэрэндум аб незалежнасці пры падтрымцы іншай краіны, якая пасля далучыла гэтую тэрыторыю да сябе. Разглядалася законнасць такога выпадку на цяперашнім этапе развіцця міжнароднага права.

Мы на працягу пяці месяцаў з ёй знаёміліся, пасля чаго прайшоў нацыянальны раўнд. Сёлета мы спаборнічалі за права прадстаўляць краіну са студэнтамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С. Пушкіна. Падчас гэтага этапу кожная каманда па чарзе выступае як на баку істаца, так і адказчыка.

Васіль Паўлаў: — На міжнародным раўндзе ў Вашынгтоне ўсё складаней. Працэдура вызначэння сапернікаў і роляў закрытая.

ДАВЕДКА

Конкурс імя Філіпа Джэсапа (Philip Jessup International Law Moot Court Competition) — найстарэйшы і самы прэстыжны англамоўны конкурс па міжнародным публічным праве, які праходзіць у выглядзе судовых дэбатаў перад Міжнародным судом ААН. У інтэрнацыянальным фармаце праводзіцца з 1968 года. Неафіцыйна лічыцца «чэмпіянатам свету» па міжнародным праве. Каманда Міжнароднага ўніверсітэта «МІТСО» сёлета чацвёрты раз стала пераможцай нацыянальнага раўнда і чацвёрты год запар прадстаўляла Беларусь у міжнародным этапе. Сёлета дасягненне каманды — найлепшае ў гісторыі конкурсу для нашай краіны.

Ксенія Вясельская: — Усяго трэба паўдзельнічаць у чатырох гульнях адборачнага раўнда з камандамі з усяго свету. Мы спаборнічалі з амерыканцамі з Гаваяў, бельгійцамі, кенійцамі і панамцамі.

Пасля папярэдніх гульняў арганізуюць вечарыну, падчас якой усе знаёмяцца, адпачываюць і — нарэшце — чуюць імёны найлепшых, на думку журы, 32-х камандаў. Тую атмасферу перадаць вельмі цяжка, бо ў гэты момант вырашаецца вынік усёй паўгадавой працы.

— Як скончылася вечарына для вас?

Васіль Паўлаў: — На жаль, мы не прайшлі ў лік найлепшых па вы-

ніках вуснага выступлення. Але асобна ацэньваюць пісьмовыя работы — мемарандумы, у якіх абвясчаюцца патрабаванні камандаў да суда, і нам прысудзілі пятае месца сярод усіх камандаў у адной з намінацый — Alona E. Evans Award. Гэта вельмі высокая ацэнка, бо ў міжнародным этапе ўдзельнічалі 116 камандаў з больш як 80 краін, а калі браць ва ўлік рэгіянальныя адборы, то і ўсё 600. У сваёй намінацыі мы апырэдзілі такія ВНУ, як, напрыклад, Оксфардскі і Нью-Ёркскі ўніверсітэты, Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт міжнародных адносін. Дарэчы, летась наш мемарандум таксама заняў пятае месца — у прэстыжнай намінацыі The Hardy C. Dillard Award.

Акрамя таго, праводзіцца індывідуальная ацэнка аратарскага майстэрства сярод тых удзельнікаў, што выступілі два ці больш разоў. Я, Ілья і Дзіяна падыходзілі па гэтым крытэрыі, і ўсе мы трапілі ў лік 100 найлепшых аратараў конкурсу. Гэта таксама сведчыць,

наколькі высока ацанілі нашы выступленні.

— Якія ўвогуле ўражання засталіся ад паездкі ў ЗША?

Ксенія Вясельская: — Мяне больш за ўсё ўразіў Вашынгтон, бо я яго ўяўляла зусім іншым. У першы вечар пасля прылёту быў моцны дождж, але мы вырашылі, што калі ўжо прыехалі, то трэба ісці гуляць. Таму знаёмства з амерыканскай сталіцай адбылося пад дажджом. Цікава, што ўжо праз некалькі гадзін мы вельмі добра арыентаваліся ў горадзе — так удала ён спланаваны.

Васіль Паўлаў: — За два тыдні мы паспелі так многа ўсяго пабачыць, што нават цяжка нешта вылучыць. Мне запомнілася сустрэча са спадаром Паўлам Шыдлоўскім, часовым павераным у справах Беларусі ў ЗША. Давялося пабачыць у Пастаянным прадстаўніцтве Беларусі пры ААН у Нью-Ёрку. Падагульняючы, можна сказаць, што мы вельмі карысна правялі гэты час.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ,
lyskavets@zviazda.by.

Навука як бізнес

ДАСЛЕДАВАННІ — НА КАМЕРЦЫЙНЫЯ «РЭЙКІ»

У мерапрыемствах летняй школы Адкрытага ўніверсітэта «Сколкава» для маладых навукоўцаў, якая будзе працаваць з 28 чэрвеня па 3 ліпеня ў Маскве, возьмуць удзел дзесяць прадстаўнікоў ад Беларусі. Сярод іх аспіранты, выкладчыкі і навуковыя супрацоўнікі па медыцынскай і аграрнай тэматыцы, у сферу якіх уваходзіць інавацыйны маркетинг, камерцыяналізацыя навуковых даследаванняў і інавацыйныя тэхналогіі бізнесу.

Сёлета летняя школа Адкрытага ўніверсітэта «Сколкава» — «Навука як бізнес» — аб'яднае таленавітых маладых даследчыкаў з Расіі і іншых краін СНД, зацікаўленых у сеткавым узаемадзеянні, стварэнні міждyscyплінарных камандаў і праектаў, папулярнасці навуковай і інавацыйнай дзейнасці. Гэты праект з'яўляецца важным этапам у стварэнні і развіцці кіруючага кадравага рэзерву акадэмічнай і прыкладной навуцы краін СНД.

Удзельнікі пазнаёмяцца з ключавымі гульцамі навуковай і інавацыйнай эканомікі (дзяржаўныя структуры, фонды, глабальныя карпаратыўныя ўніверсітэты), засвоюць інструменты і мадэлі камерцыяналізацыі вынікаў навуковых даследаванняў, абмяркуюць найбольш перспектыўныя і запатрабаваныя тэмы для нацыянальнай даследчыцкай і інавацыйнай сістэмы Расіі і СНД. Дзевяць каманд, сфарміраваных па геаграфічнай прыкмеце, будуць працаваць над праектам рэгіянальнай адукацыйнай праграмы па камерцыяналізацыі навуковых даследаванняў і стварэнні інавацый. Тая праграма, якая будзе найлепшай па выніках працы школы, атрымае падтрымку і будзе рэалізавана разам з інавацыйным цэнтрам «Сколкава» ў адпаведным рэгіёне.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА

Знаёмцеся — Антон БРЫНЬ, супрацоўнік лабараторыі тэорыі пераносу аддзялення матэматычнага мадэлявання Інстытута цепла- і масаабмену імя А.В. Лыкава. 34-гадовы вучоны, сем'янін і старшыня Савета маладых вучоных свайго інстытута расказаў пра галоўныя асаблівасці працы ў сферы фізіка-тэхнічных навук.

— Цікава, Антон, чым вас «зачапілі» прародазнаўчыя навукі?

— Наколькі я ведаю, звычайна людзі мэтанакіравана прыходзяць у школы з паглыбленым вывучэннем пэўных дысцыплін, якія іх цікавяць. Я ж пайшоў вучыцца ў Ліцэй №1, на фізіка-матэматычны напрамак, толькі ў старшых класах. І ўжо там зразумеў, што прародазнаўчыя навукі — гэта маё. Пасля школы паступіў на фізічны факультэт БДУ — мне гэта здавалася лагічным.

«Хутка будучы размяркоўвацца арэндныя кватэры ў жылым комплексе «Магістр», ёсць там жыллё і для нашых супрацоўнікаў».

— А як трапілі ў сур'ёзную навуку?

— На фізфаку трэба было займацца навуковай дзейнасцю, распрацоўваць нейкую тэму. У спісе прапанаваных тэм была адна, якая датычылася градзірняў (прылад для астужэння вады на электрастанцыях. — Аўт.), а мой знаёмы якраз працаваў на адной з мінскіх ТЭЦ. Я падумаў: калі даецца шанец пабачыць уста-

яшчэ ў якасці студэнта, а ўжо ў 2006-м — абараніў кандыдацкую дысертацыю. З таго часу і працую тут на пастаяннай аснове.

— «Лабараторыя тэорыі пераносу»... Гэта нешта з раздзелу фантастыкі?

— Наша падраздзяленне — цалкам рэальнае, адно з самых вялікіх у Акадэміі навук: 8 аддзяленняў, у кожным з іх па некалькі лабараторый. Спектр працы самы шырокі, усё ўзгадаць цяжка: ад нанаматэрыялаў да плазменных аэракасічных тэхналогій. У нашай лабараторыі таксама шырокі профіль. У асноўным мы займаемся разлікамі ў фізічных сістэмах, калі пад уплывам якой-небудзь з'явы адбываецца перанос масы, імпульсу, энергіі, электрычнага зараду і іншых велічынь.

— Над чым працуеце асабіста вы?

— Зараз вяду працу па двух асноўных кірунках. Першы датычыцца росту наначасціц вугляроду. Што гэта значыць? Уявім сабе, што існуе нейкая плынь, у якой рухаюцца наначасціцы. Чалавечаму воку яны нябачныя, а таму застаць іх цяжка. Мая задача — зрабіць іх бачнымі. Для гэтага мы пакрываем часціцы своеасаблівым «футрам», каб іх можна было ідэнтыфікаваць і атрымаць, пасля чаго «футра» здымаецца. За гэтую распрацоўку я быў узнагароджаны прэзідэнцкай стыпендыяй. Другі кірунак — мадэляванне аптычных сістэм у космасе. Эксплуатацыя беларускага касмічнага апарата займаецца ў тым ліку і Акадэмія навук. На апаратах ўсталявана оптыка, якая ў касмічнай прасторы паводзіць сябе не зусім так, як на Зямлі. Вось мы і дапамагаем найбольш рацыянальна выкарыстоўваць гэтую тэхніку, распрацоўваючы свае падыходы.

Свой выбар

ТЭОРЫЯ ПЕРАНОСУ

Ад нанаматэрыялаў да аэракасічных тэхналогій

ноўку не толькі на паперы, але і, што называецца, «у дзеянні», чаму б не заняцца тэмай? Кур'ераваць маю працу ўзяўся доктар фізіка-матэматычных навук Сяргей Паўлавіч Фісенка, адзін са спецыялістаў па цеплафізіцы, які якраз працуе ў Інстытуце цепла- і масаабмену. У 2003 годзе я прыйшоў да яго

З самім спадарожнікам, вядома, не працуем, толькі мадэлюем пэўныя сітуацыі.

— У чым заключаецца ваша роля ў Савецкай маладых навукоўцаў?

— Галоўная задача, якую ён вырашае, — камунікацыя. Раней здараліся выпадкі, калі да многіх маладых супрацоўнікаў Акадэміі навук пэўная інфармацыя папросту не даходзіла. Гэта магла быць інфармацыя пра навуковыя распрацоўкі, гранты, карпаратыўныя мерапрыемствы.

— Ці шмат моладзі ідзе ў навуку сёння, маркуючы па вашым інстытуце?

— У нас шмат маладых супрацоўнікаў у штаце, але ёсць пэўная праблема. Звычайна людзі, якія трапляюць у навуку такім жа чынам, як і я (праз навуковую дзейнасць яшчэ ва ўніверсітэцкім узросце), прыходзячы на працу ў Акадэмію, адчуваюць расчараванне. Гэта ў першую чаргу звязана з адсутнасцю ўласнага жылля і невысокімі заробкамі. Калі ў мяне сітуацыя з кватэрай была прымальнай, то для прыездаў моладзі ўсё не так проста. Многія сыходзяць адразу пасля адпрацоўкі размеркавання, не затрымліваюцца ў навуцы. Гэта, я лічу, галоўная праблема сёння.

— Хіба нічога не робіцца для яе вырашэння?

— Пэўныя захады ёсць. Акадэмія навук шукае варыянты, воль і з жонкай і сынам, здаецца, дачакаўся сваёй чаргі. Хутка будучы размяркоўвацца арэндныя кватэры ў жылым комплексе «Магістр», ёсць там жыллё і для нашых супрацоўнікаў.

— Як сям'я стаіць да вашай працы?

— Жонка з разуменнем, бо яна таксама звязаная з каліграфічнай сферай. А сыну пакуль усяго чатыры гады, не думаю, што яго хвалюць такія пытанні.

— Калі б ён выбраў для сябе шлях у навуку, пагадзіліся б?

— Гэта ў першую чаргу справа самога сына, вядома, чым займацца і дзе працаваць. Адгаворваць бы не стаў, адзінае — параў бы, за які канкрэтна напрамак узяцца. Бо сам, што называецца, ужо «ў тэме» і магу падказаць, якое адгалінаванне ў навуцы самае перспектыўнае.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ, lyskavets@zviazda.by.

18 06 2015 г.

Моваў|класікі

МУЗЫЧНЫЯ ГІСТОРЫІ АД БРАТА

Кожны дзень па тры гадзіны я слухаю Баха, Шапэна, Бетховена, Рахманінава. Гукі, якія вылятаюць з-пад чорна-белых клавіш, плаўна нападваюць наш пакой музычнымі гісторыямі розных эпох. Штодзённае знаёмства з класічнай музыкай адбываецца дзякуючы майму брату Ваню.

— Для кагосьці лад жыцця — гэта спорт, а для мяне — музыка, — сцвярджае Іван.

Яшчэ выхавальнікі ў дзіцячым садку заўважылі, што ў хлопчыка добры голас. І таму ў шэсць гадоў мама аддала яго ў музычную школу.

— Штосьці давалася з цяжкасцю, часам прагульваў урокі сальфеджы, але пры гэтым аднакі заўсёды былі добрыя. Музыкальная школа дала мне многае. Хачу сказаць вялікі дзякуй майму першаму педагогу па фартэпіяна Галіне Уладзіміраўне Купрыёўскай,

дзякуючы якой я і палюбіў музыку, — кажа брат.

Самыя яркія ўспаміны таго часу звязаны з заняткамі ў хоры, дзе Іван саліраваў. Калектыў хлопчыкаў «Пеўнікі» штогод становіўся лаўрэатам міжнародных конкурсаў і фестываляў у Латвіі і Германіі.

— Займацца пад кіраўніцтвам Вольгі Паўлаўны Бялко было адно задавальненне, — прыгадвае брат. — Яна не толькі таленавіты педагог,

але і добры чалавек, неаднойчы прыходзіла на дапамогу ў цяжкую хвіліну.

У Івана выдатны лірычны барытон. І я кажу гэта не таму, што ён мой брат, а таму што гэта насамрэч праўда. Калі б гэта было не так, то ён наўрад ці стаў бы пераможцам рэспубліканскага праекта «Звонкая раница».

— Я рады, што калісьці трапіў на беларускую «фабрыку зорак», — распавядае хлопец. — Цэлы месяц мы правялі ў «Зубраняці», займаліся з прафесіяналамі. Шмат каштоўнага запасычыў у Пятра Ялфімава і Дзядзькі Вані, якія дзяліліся з намі сваім вопытам.

Цяпер брат вучыцца ў Маладзечанскім музычным каледжы імя Агінскага на аддзяленні «спецыяльнае фартэпіяна» і ўвесь свой час прысвячае інструментальнаму выкананню:

— Я вельмі люблю Чайкоўскага, асабліва «Кастрычнік» з цыкла «Поры года».

Нядаўна малады піяніст вярнуўся з Брэста і прывёз дыплом першай ступені з міжнароднага конкурсу імя Святаслава Рыхтэра, у якім бралі ўдзел музыканты з Беларусі, Кітая і Мексікі. Ваня прызнаецца:

— Усе ўдзельнікі былі вартыя перамогі, і таму было нечакана, калі назвалі маё прозвішча.

Сваім аднагодкам брат хацеў бы пажадаць знайсці правільны шлях у жыцці, бо гэта вельмі важна. Сам жа ён плануе праз год паступаць у Беларускаю дзяржаўную акадэмію музыкі. Але нават калі Ваня не стане прафесійным музыкантам, я хачу, каб ён заўсёды заставаўся такім жа мэтанакіраваным, сумленным і шчырым.

Аліна КАБЫЛЬЧАНКА, выпускніца 8 класа СШ №11, г. Маладзечна.

Нашы|за|мяжой

ЭНЕРГІЯ «УЗДЫМА» РУЛІЦЬ!

Пры беларускім культурна-асветніцкім таварыстве «Уздым» у Даўгаўпілсе летась была створана маладзёжная група з актыўных хлопцаў і дзяўчат. Яны рознага ўзросту, але іх аб'ядноўвае агульная мэта: жаданне вывучаць культуру, традыцыі беларускага народа (некаторыя маюць беларускія карані), пазнаёміцца з хлопцамі і дзяўчатамі з краіны-суседкі, даведацца, чым яны займаюцца, захапляюцца і якія магчымасці дае ім для гэтага дзяржава. Увогуле, лепш даведацца аб маладзёжным руху ў Рэспубліцы Беларусь, убачыць яе слаўтасці, а таксама праявіць свой талент і знайсці сваё поле для дзейнасці.

Маладзёжная група вельмі актыўна дапамагае членам таварыства ў падрыхтоўцы розных мерапрыемстваў. Пры дапамозе настаўнікаў былі вырабленыя цудоўныя магніты з лагатыпам таварыства ў тэхніцы «дэкупаж», якія дарыліся пад-

час штогадовага беларускага кірмашу ў Даўгаўпілсе. Таксама рукамі моладзі былі створаны цудоўныя папяровыя букеты з цукеркамі для людзей з абмежаванымі магчымасцямі падчас удзелу ў праекце «Багацце беларускага сувеніра». Моладзь дапамагала ў падрыхтоўцы сцэнарыя, а таксама ўдзельнічала ў мерапрыемствах у дзіцячым прытулку Priedite і дзённым рэабілітацыйным цэнтрам горада. У маі па просьбе беларускага консульства мы прымалі актыўны ўдзел у правядзенні вечара, прысвечанага 70-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.

Ад кіраўніцтва маладзёжная група атрымала заданне — арганізаваць і правесці прэзентацыю сайта таварыства (www.uzdim.lv). З гэтым мы справіліся на «выдатна». Дарэчы, сайт быў створаны найперш для таго, каб беларусы, якія жывуць за мяжой, заўсёды маглі пазнаёміцца з апошнімі навінамі «Уздыму», планами яго работы, конкурсамі, праектамі, над якімі цяпер

ідзе праца. Даведацца пра гісторыю, калектывы, якія дзейнічаюць пры таварыстве, і, безумоўна, пазнаёміцца з навінамі, у тым ліку турызму. Даступная інфармацыя і аб афармленні вiз у Рэспубліку Беларусь. Усе старонкі сайта працуюць у беларускамоўнай і рускамоўнай версіях.

У лютым таварыства «Уздым» адзначыла сваё 20-годдзе. Трэба сказаць, што кожны, хто прыйшоў у яго, — гэта талент, гэта самабытнасць, гэта шчырыя беларусы ці беларуска. Таварыства садзейнічае актыўнаму аб'яднанню беларусаў і ўмацаванню дружбы паміж беларусамі і латышамі. У яго склад уваходзяць 125 сяброў. Трэба адзначыць, што беларускае таварыства ў Даўгаўпілсе — самае вялікае ў Еўропе. Спадзяёмся, што са з'яўленнем маладзёжнай групы таварыства «Уздым» наперадзе чакаюць новыя ідэі, праекты, мерапрыемствы і падзеі.

Алена РАДЗІВОНАВА, г. Даўгаўпілс.

Здароўе|ў|трэндзе

УСЕ БЯГУЦЬ! А ТЫ?

Сучасны свет апантаны трэндамі. Мы хочам модна апранацца, слухаць модную музыку, мець моднае хобі. А як вам у такой якасці бег? Сёння бягуць усе — ад «зорак» сцэны і палітыкаў да офісных работнікаў. Таму не дзіўна, што з надыходам цяпла самым папулярным месцам у Студэнцкай вёсцы стаў стадыён. Вечарамі дзясяткі хлопцаў і дзяўчат з розных ВНУ аб'яднаны адной ідэяй — бегчы.

Калі інтэрнэт-трафік на маім ноўтбуку скончыўся чарговы раз, я таксама выйшла на стадыён. Не толькі каб пазаймацца спортам, але і для размовы з іншымі студэнтамі.

Не сакрэт, што атрымманне заліку па фізкультуры з'яўляецца праблемай для многіх. Студэнты чамусьці любяць прагульваць менавіта гэтыя заняткі. Сяброўкі Ганна Пілюкца і Валерыя Паўшчок (БДМУ, II курс) прызнаюцца, што таксама ходзяць не на ўсе абавязковыя пары па

фізкультуры. Затое бегаюць два-тры разы на тыдзень. На іх думку, справа ў псіхалагічным моманце: «Фізікультура — прымусовыя заняткі спортам, а зараз мы б'яжым для сябе, няма ніякіх абмежаванняў у дыстанцыі і па часе», — распавядае Ганна. Паціця дзяўчат не зусім зразумелая (як быццам на занятках па фізкультуры яны бягуць не для сябе, а для «таго хлопца»), тым не менш, думаецца, такі падыход усё адно лепшы, чым ніякі.

Яўген Кеўра (БДУІР, IV курс) бегае адзін і тлумачыць

гэта тым, што сябры і суседзі па інтэрнаце аддаюць перавагу баўленню часу за камп'ютарамі. Студэнт рэалістычна глядзіць на жыццё і шчыра прызнаецца: «Хачу скінуць лішнія кілаграмы, якія набраў за зіму. Канікулы ж хутка!»

Алену Пракапенку (юрыдычны каледж БДУ, IV курс) можна было сустрэць на стадыёне глыбокай восенню і тады, калі снег толькі-толькі падаў сыходзіць. Акрамя гэтага, дзяўчына рэгулярна наведвае трэнажорную залу. Алена з тых, хто падыходзіць да заняткаў спортам з адказнасцю:

не проста бегам, а яшчэ і выконвае комплекс практыкаванняў. У гэтым ёсць і клопат пра здароўе, і жаданне мець стройнае цела. Для заняткаў студэнтка выбірае вечар: «Цемра — сябра моладзі, — жартуе яна. — А калі сур'ёзна, то пасля прабежак увечары я добра сплю».

Іна Салаўёва і Аксана Пішчала (МДЛУ, III курс) любяць актыўны адпачынак і лічаць, што бег — гэта спосаб добра і карысна правесці час. Для дзяўчат той факт, што на стадыёне шмат людзей, з'яўляецца добрай матывацыяй: «Калі бачыш, як нехта б'яжыць, пачынаеш задумвацца: «А чым я горшы? Я таксама магу!»

Бег — адзін з самых папулярных відаў спорту ў свеце. Гэта эфектыўны і ўніверсальны спосаб барацьбы з лішнімі кілаграмамі і дрэнным настроём. Таму, калі ты яшчэ не бегаеш, цяпер самы падыходзячы час, каб пачаць. Б'яжы! Будзь у трэндзе!

Ганна КУРАК, студэнтка III курса Інстытута журналістыкі БДУ.

ЯНЫ — МАЛАДЫЯ. І ІМ НЕ ЎСЁ РОЎНА!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Цягам навучальнага года ў рэдакцыю паступіла некалькі дзясяткаў «проб п'яра» ад маладых і юных няштатных аўтараў, 15 з іх як самыя лепшыя былі апублікаваны на старонках «Чырвонкі. Чырвонай змены». Кожны творчы конкурс пазіцыянуецца найперш як прадстаўленне магчымасці паспрабаваць свае сілы тым маладым хлопцам і дзяўчатам, якія збіраюцца звязаць сваё далейшае жыццё з прафесіяй журналіста. Гэта абсалютна не азначае, што астатнім «дзверы зачынены», і публікацыі іншых удзельнікаў — таму пацвярджаюцца. Але для паступлення на факультэт журналістыкі абавязкова патрэбны надрукаваныя работы, таму «Чырвонка. Чырвоная змена» і выступае спецыяльнай творчай пляцоўкай для такіх «проб п'яра». Адпаведна, і планка нашага чарговага конкурсу «Я — малады. І мне не ўсё роўна!» патрабавала ад патэнцыяльных аўтараў пры падрыхтоўцы сваіх работ выйсці за рамкі школьных рэфэратаў і сачыненняў, паспытаць, скажам так, «журналісцкага хлеба».

І, думаецца, сваю задачу мы выканалі: з дванаццаці аўтараў апублікаваных матэрыялаў амаль усе збіраюцца звязаць сваё жыццё з журналістыкай. Шэсць з іх, выпускнікоў 11 класаў, будуць спрабаваць паступіць у Інстытут журналістыкі БДУ сёлета, літаральна праз некалькі тыдняў. Спадзяёмся, атрыманы досвед ім спатрэбіцца. Удачы!

Калі гаварыць пра геаграфічны складнік нашага чарговага конкурсу, варта адзначыць, што, як і летась, найбольшую актыўнасць праявілі маладыя аўтары з Маладзечна. Тамтэйшы Цэнтр творчасці дзяцей і моладзі «Маладзік» ужо без перабольшвання можна называць кузняй юных талентаў. Так трывае!

За што хацелася б пакрытыкаваць многіх аўтараў і тых з дарослых, хто ім дапамагаў, дык гэта за няўважлівасць да ўмоў конкурсу. Некаторыя, нават тыя, хто ўжо раней дасылаў свае «пробы п'яра» і з кім мы размаўлялі па тэлефоне, «ігралі не па нотах»: работы не адпавядалі назве творчага саборніцтва, не хопала патрэбных пашпартных звестак аўтараў, не пазначаліся клас і ўзрост і г.д. Насуперак правілаў дасылалі нам і матэрыялы на рускай мове, вершы. Адною з асноўных тэм аўтарскіх работ ужо каторы год запар (незалежна ад назвы конкурсу) з'яўляецца стаўленне маладых людзей да роднай мовы. Вельмі добра, што іх хвалюе гэтае пытанне, што яны самі імкнуцца размаўляць па-беларуску, што апошнім часам стала адмысловым трэндам. Але мала каму ўдалося напісаць па-сапраўднаму журналісцкі матэрыял на гэтую тэму, паколькі аднаго толькі юнацкага максімізму і патэтычнага экскурсу ў гісторыю недастаткова. Любую праблему трэба разглядаць усебакова, прыводзіць розныя пункты погляду. Варта таксама адзначыць, што па завядзённым удзельнікі конкурсу «доўга запрагалі», а потым «хутка паехалі»: першыя вартыя «пробы п'яра» мы змаглі надрукаваць толькі ў пачатку года, а бліжэй да заканчэння тэрмінаў прыёму матэрыялаў юнкары па традыцыі «закідалі» нас імі, некаторыя аўтары ўвогуле не ўпісаліся ў адведзены час.

Але досыць крытыкі! Як мы заўсёды сцвярджаем, у нашых творчых конкурсах прайграўшых няма! Нават калі не надрукавалі работу аўтара, ён усё роўна атрымаў карысны досвед, галоўнае — зрабіць патрэбныя высновы. Пераможцам жа можна лічыць кожнага, чья «проба п'яра» з'явілася на старонках выдання, прайшоўшы праз сіта адбору з боку прафесійных журналістаў. Сярод гэтых творчых заявак калектывным галасаваннем былі адабраны найлепшыя. Такім чынам, пераможцамі творчага конкурсу для маладых і юных няштатных аўтараў «Я — малады. І мне не ўсё роўна!» становяцца... Імі становяцца... Увага! Аркестр, туш!

Першая пераможца — **Юлія СТРЫГА, выпускніца 11 класа Лебедзеўскай сярэдняй школы Маладзечанскага раёна**. Выхаванка вышэйгаданага «Маладзіка», удзельніца леташняга творчага конкурсу «Чырвонкі. Чырвонай змены» «Мы — такія!» На сёлетні дзяўчына даслала тры работы, усе яны былі надрукаваны. Гэта матэрыялы «Сакаўшчына — боль і памяць» (12.03.2015), «Мы ў нечым падобныя на нашых героў» (23.04.2015) і «Велайкер з душою творцы» (21.05.2015). Юля стала адной з пераможцаў не за колькасць творчых работ, а за іх якасць, за выбар цікавых тэм. Дзяўчына паказала, што да пастаўленай мэты — мары аб прафесіі журналіста — трэба ісці ўпэўнена.

Прадстаўляем наступную пераможцу. Гэта **выпускніца 11 класа Ліцэя БДУ Лізавета КАРПОВІЧ**. Яна ўшанавана ганаровай граматай за матэрыял «Пра што маўчыць Афрыка?» (09.04.2015). Цікава, што па выніках леташняга конкурсу «Чырвонкі. Чырвонай змены» адной з пераможцаў была... менавіта Лізавета. Цалкам заслужана яна перамагла і цяпер.

Трэці пераможца нашага конкурсу — **выпускнік 11 класа Ліцэя БДУ Віктар ЕСІН**. Ацэнена яго творчая работа «Аўтарская песня як спосаб жыцця» (23.04.2015 г.). У творчым саборніцтве юных і маладых няштатных аўтараў «Чырвонкі. Чырвонай змены» юнак удзельнічаў упершыню, але, як відаць, гэты дэбют стаў удалым.

Дарэчы, стварылася цікавая сітуацыя. Летась пераможцамі конкурсу сталі прадстаўніцы з Маладзечна і з Ліцэя БДУ. Сёлета атрымалася тое ж самае, толькі замест двух пераможцаў былі выбраны тры, прычым адзін — юнак. Зычымы, каб ваша мара аб паступленні ў Інстытут журналістыкі БДУ здзейснілася!

Усе пераможцы па традыцыі атрымалі рэкамендацыі для паступлення на журфак ад газеты «Звязда», ганаровыя граматы і каштоўныя сувеніры з сімволікай старэйшага і адзінага беларускамоўнага штодзённага выдання краіны. Віншуем!

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@vziabda.by
Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@vziabda.by

Размеркаванне

Гарызонты

АРХІТЭКТАР, ЯКІ ДАЕ «ДАБРО»

...Стол завалены стосамі дакументаў. Абодва тэлефоны — гарадскі і мабільны — разрываюцца ад званкоў.

— Я ўся ў паперах, — апраўдвае Таццяна ДЗЕМ-ЧАНКА невялікі беспарадак.

Цяжка паверыць, але гэтая сімпатычная дзяўчына — кіраўнік аддзела архітэктурны і будаўніцтва Чачэрскага райвыканкама. На адказнай пасадзе яна ўжо трэці год, а пачынала сваю кар’еру тут як вядучы спецыяліст. У Чачэрску гамляччанка трапіла па размеркаванні, а пасля адпрацоўкі вырашыла застацца — праца ў невялікім гарадку ёй падабаецца.

Фота Надзеі БУЖАК.

У школе Тани лепш за ўсё давалася матэматыка. Калі дадаць да гэтага захапленне жывапісам, было зразумела — з дзяўчыны атрымаецца неаблігі архітэктар. Яна вырашыла праектаваць і паступіла ў Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт транспарту. Але пасля размеркавання адмовілася ад чарцяжоў.

— Я знайшла занятка, які мне даспадобы — працую з людзьмі, — прызнаецца дзяўчына. — Аднак быць кіраўніком нялёгка: падчас здараецца ўсякае, да кожнага наведвальніка патрабуюцца свой падыход.

Выбару для першага месца працы было шмат, аднак Таццяна вырашыла паехаць у Чачэрску, бліжэй да дому. Дзяўчына хутка ўцягнулася. Клопатаў хапае — праз Таццяну праходзіць уся архітэктурная дзейнасць у горадзе: яна выдае дазволы на будаўніцтва, добраапапарадкаванне, рэканструкцыю будынкаў. Самы папулярны запыт ад насельніцтва — перапланіроўка кватэры. Адна з «балючых» тэм — афарбоўка агароджаў. У Чачэрску такой праблемы няма, а ў вёсках часта ўзнікаюць інцыдэнты.

— Выхаджаю ў раён, каб дамоўціцца з чалавекам — пафарбуйце агароджу, — распавядае Таццяна. — І жартую, і прашу, але людзі «выбухаюць» і пачынаюць паліваць негатывам. Калі не слухаюцца, дык даводзіцца выпісваць штрафы. Не падумаўце, што мне падабаецца гэтым займацца, але такія меры сапраўды дысцыплінуюць.

Чым Чачэрску можа прывабіць архітэктара? Заязджаючы ў гэты невялікі гарадок, немагчыма не заўважыць новых мікрараёнаў — ён

пакрысе разрастаецца. У цэнтры красуецца адрэстаўраваная гарадская ратуша, дзе традыцыйна распісваюцца маладыя. Непадалёк просіць дапамогі пакуль што закінуты архітэктурны помнік XIX стагоддзя — сядзіба Чарнышовых-Круглікавых. Цікаўлюся, ці былі ў Таццяны думкі змяніць аблічча горада.

— Штосьці рэалізаваць атрымалася, напрыклад, перафарбавалі фасад жылых дамоў, аднавілі агароджы. Задумак на будучыню яшчэ шмат, — дзеліцца думкамі спецыяліст. — Але я разумю, што за ўсімі прапановамі і праектамі стаяць вялікія грашовыя сродкі. Для мяне Чачэрску — невялікі, але вельмі сімпатычны, мілы горад, які прываблівае сваёй гасціннасцю. Мабыць, таму сюды прыязджае шмат моладзі, і многія застаюцца.

Дарэчы, і калектыў у райвыканкаме збольшага малады — многія прыйшлі працаваць у адзін год з Таццянай. Маладым спецыялістам выдзяляецца службовыя жыллі, зраз дзяўчына жыве ў аднапакаёўцы. Калі ў гасці прыязджаюць сябры, яна праводзіць для іх невялікую экскурсію па горадзе. У абавязковым спісе — ратуша, сядзіба, парк, амфітэатр. Пры жаданні можна схадзіць у кінатэатр альбо рэстаран. Але дзяўчына ловіць сябе на думцы, што нават падчас адпачынку працягвае працаваць:

— Іду па вуліцы і для сябе заўважаю — ага, тут агароджа не пафарбавана, перад домам куча пяску насыпана — непарадак! А вось ад такой клумбы я не адмовілася б, — усміхаецца суразмоўца.

Але, нават нягледзячы на пастаянныя клопаты і недахоп часу, Таццяна задаволеная сваёй працай — ёй пашанцавала знайсці любімы занятка і рэалізаваць сябе як спецыяліст.

Кацярына РАДЗЮК.

radziuk@zviazda.by

Мінск — Чачэрску — Мінск.

ЯК «ПРЫРУЧЫЦЬ»... ПРАЦУ?

Моладзь з рабочымі прафесіямі чакаюць паўсюль

У моладзі рабочыя прафесіі асаблівай папулярнасцю не карыстаюцца. Але гэта не азначае, што яны не запатрабаваны на рынку працы. І калі маладым эканамістам і юрыстам усё часцей даводзіцца адкладаць свой дыплом аб вышэйшай адукацыі ўбок, то кіроўцы, муляры, электрамонтёры без працы не застаюцца, больш за тое, іх чакаюць паўсюдна. Сёлетнія выпускнікі Лунінецкага дзяржаўнага прафесійна-тэхнічнага каледжа сельскагаспадарчай вытворчасці расказалі пра свой першы працоўны досвед і падзяліліся планами на будучыню.

Уладзіслаў САРОКА паступіў у каледж пасля заканчэння базавай школы. Паколькі хлопец нарадзіўся і вырас у вёсцы, спецыяльнасць ён сабе выбраў таксама «вясковую» — «трактарыст-машыніст, слесар».

— Па размеркаванні мяне накіравалі ў СВК «Вулькаўскі світанак», што знаходзіцца ў вёсцы Вулька-2 Лунінецкага раёна. Тут я працую трактарыстам, у асноўным кармлю статак з дапамогай кормараздатчыка, — расказвае малады чалавек.

У першы тыдні працы Уладу прыйшлося няпроста: хоць і вучыўся ён у каледжы тры гады, ведаў, якія спатрэбіліся яму на практыцы, не хапала. Хлопец прызнаецца, што спачатку не разумее, што да чаго і як трэба працаваць. Але вучыўся гэтаму, ды і вопытныя работнікі дапамагалі, за што Улад ім вельмі ўдзячны. «Увогуле, з калектывам мне пашанцавала, людзі тут працуюць простыя, калі што, заўжды магу да іх звярнуцца. Шкада толькі, што моладзі мала. Добра, хоць аднагрупніка майго сюды адправілі па размеркаванні — удвух вясель працуюцца».

За некалькі месяцаў хлопец паспеў ацаніць усе плюсы і мінусы сваёй працы:

— У цэлым мне падабаецца, і я рады, што трапіў менавіта ў «Вулькаўскі світанак». Па-першае, задаволены заробатнай платой. Маладому нежанатаму хлопцу 4-5 мільёнаў хапае з лішка. Магу траціць грошы не толькі на сябе, але і на падарункі сваёй дзяўчыне. Па-другое, пра жыліе клапаціцца не трэба: у гэтай вёсцы жыве мая бабуля. Цяпер я і кампанію ёй увечары магу скласці, і па гаспадарцы дапамагчы. Па-трэцяе, вёска — гэта цішыня і спакой, прырода, свежае паветра... адным

словам, рамантыка! Што да адмоўных момантаў, то тут, на жаль, няма месцаў, дзе моладзь магла б бавіць час, нават на дыскацеку трэба ехаць або ў горад, або ў іншыя вёскі.

Планы на будучыню Улад пакуль што строіць не спяшаецца: зусім нядаўна ён атрымаў павестку ў ваенкамат, таму ёсць верагоднасць, што ў самы бліжэйшы час з трактарыста яму давядзецца перакваліфікавацца ў салдата.

Некаторыя выпускнікі каледжа атрымалі накіраванне на размеркаванні ў родную вёску. Напрыклад,

Фота Надзеі БУЖАК.

дзевятнаццацігадовы **Аляксандр ШКУТ** працуе ў прыватным прадпрыемстве «Рэдзігерва-Агра».

— Па спецыяльнасці я трактарыст-машыніст, слесар, але займаюся ў асноўным перавозкай людзей, часам таксама важу будаўнічыя матэрыялы. Як толькі прыйшоў на працу, то нават крыху спужаўся той адказнасці, якая лягла на мае плечы. Аднак хутка ўвайшоў у рытм працоўных будняў. Прыемна, што веды, атрыманыя ў каледжы, спатрэбіліся: без іх немагчыма займацца рамонтам тэхнікі. Адчуваю, што гэта мая справа, і сферу дзейнасці мяняць не збіраюся.

Расказваючы пра месца сваёй працы, Саша адзначае, што ў калектыве шмат маладых. Гэта азначае,

што не ўсе мараць пра гарадское жыццё і працу ў офісе.

— Грошай зарабляю дастаткова, але, каб патраціць іх, даводзіцца ехаць у раённы цэнтр. Кавярні, клубы, спартыўныя комплексы, кінатэатры — усё там. У гэтым, безумоўна, вёска вельмі прайграе, — гаворыць хлопец. — Скажам, пасля працы я вымушаны бавіць час каля камп’ютара: гуляю ў гульні, сяджу ў сацыяльных сетках. Адным словам, сумна.

Лунічаніна **Яраслава МЕЛЬЯНЦА** спачатку таксама размеркавалі ў вёску. Але гарадскому жыхару было там няўтульна, праца не падалася. Кіраўніцтва гэта заўважыла, і Яраслаў атрымаў адмацаванне ад размеркавання.

— Жыццё ў вёсцы не для мяне, — прызнаецца хлопец, — але ў Лунінец не маглі накіраваць усіх ахвотных. Прыйшлося самастойна шукаць працоўнае месца, але з гэтым праблем не ўзнікла. Людзям з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй у інтэрнеце прапаноўваюць шмат вакансій. У каледжы, акрамя спецыяльнасці «кіроўца», я атрымаў дадатковую, але на платнай аснове — «электрагазаваршчык». Яна мне якрай і спатрэбілася: цяпер я працую на заводзе «Лідсельмаш».

Яраслаў не пабаяўся невядомага і паехаў у Ліду — горад, з якім яго нічога дагэтуль не звязвала:

«Так, спачатку я адчуваў сябе некамафортна, але да ўсяго можна прывычаіцца, тым больш што я сам выбраў гэтае месца». Добры заробак дазваляе Яраславу здымаць кватэру. І ўсё ж спыняцца на дасягнутым ён не збіраецца, падумвае ў хуткім часе пераехаць у сталіцу. «Мінск — вялікі горад, адпаведна, там больш магчымасцяў, — разважае Яраслаў. — Не выключваю, што паспрабу на вучыцца далей, хоць я і даказаў на ўласным вопыце, што не абавязкова мець дыплом ВНУ, каб добра зарабляць».

І няхай цяпер нехта скажа, што быць рабочым сёння — гэта не прэстыжна!

Ганна КУРАК,
студэнтка III курса Інстытута
журналістыкі БДУ.

ЧЭМПІЁНКА... ПА ШЫЦЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Слухай, чаму выдатніца (у Вольгі сярэдні бал быў 9,2. — Аўт.) выбрала швейны каледж, а не ВНУ?

— Я прыйшла па прафесію. Можна было б паступіць у Віцебскі тэхналагічны ўніверсітэт на дызайнера, але я хацела асвоіць тэхналогію працы з самых азоў, каб быць кваліфікаваным спецыялістам і ўмець рабіць усё — ад зарысоўкі да пашыву.

— Шыць спрабавала яшчэ ў школьныя гады?

— З сёмага класа я ўдзельнічала ў алімпіядах па працоўным навучанні. Займала высокія месцы на вобласці і на ўзроўні рэспублікі. Шыць сабе адзенне пачала ў 16 гадоў. Вядома, я не ведала ніякага канструявання, таму рабіла так, як уяўляла сама. Потым, ужо ў каледжы, навучылі і чарцяжы малываць, і вытатку разліваць.

— У тваім гартэробе шмат адзення ўласнага пашыву?

— Хапае. Раблю сабе сукенкі на кожны выпадак. Ёсць нават такія, што стварыла па натхненні і яшчэ ні разу не надзела. Падабаецца працаваць над паліто, я іх ужо больш за 10 адшыла. На першае патраціла тры тыдні, цяпер атрымліваецца значна хутчэй. Апошняе паліто, простае канструкцыя, рабіла для мамы: за тры гадзіны яго раскроіла і за пяць пашыла. Колькі часу пойдзе на стварэнне рэчы, залежыць ад складанасці вырабу. Бывае,

простая сукенка і за пару гадзін гатовая, а калі з драпіроўкай — больш за два дні прасядзецца над ёй можна.

— Тыповая дзявоцкая праблема — «няма чаго апрануць» — у цябе ўзнікае?

— Здараецца, але пытанне вырашаецца хутка. Іду ў краму і набываю тканіну. Тым больш сёння нескладана знайсці розную фурнітуру і ўпрыгажэнні на адзенне. Я пастаянна шыю сама, паколькі часам хочаш пэўную рэч, уяўляеш, як яна павінна выглядаць, але ў продажы такой няма. Прыгадваю, якія дэталі цікавыя бачыла, напрыклад, нейкі каўнерык ці выраз, і так збіраю вобраз. Ідэямі з модных паказаў таксама часам карыстаюся. Але не бывае такога, каб я пашыла рэч дакладна, як на фота ў часопісе: усё роўна штосьці змяняю, дабаўляю свае дэталі.

— Крамы адзення часта наведваеш?

— Магу зайсці паглядзець, што новенькае з’явілася на рынку, каб для сябе цікавыя ідэі знайсці, ведаць, што прапаноўваць кліентам. Як на экскурсію.

— Брак у адзенні, напэўна, бачыш адразу?

— Раней не звяртала ўвагі на вопратку іншых людзей, а цяпер у вочы кідаецца, калі какетка крыва прышыта ці пасадка не такая. Найбольш распаўсюджаны брак у масавай вытворчасці — гэта смецце (неабрэзанія і незапаруленыя ніткі). Беларускай фірмы, тыя ж «Калінка», «Элема», такога звычайна не да-

пускаюць, у дарагіх буціках падобныя недахопы таксама рэдка сустрачаюцца. Затое ў адзенні, што прадаецца на рынку, столькі дэфектаў! І зрэзы не апрацаваныя, і нават рукавы левы з правым могуць быць пераблытаны.

— Ужо атрымліваеш заказы ад сябровак?

— Так, дзяўчаты прыходзяць сукенкі пашыць. Звычайна на першай прымерцы, калі дэталі яшчэ толькі раскроены і змацаваны на чарнавую, яны хвалююцца, каб закончаны выраб на іх добра глядзеўся. Большасць з кліентаў жа, у адрозненні ад швачак, не могуць уявіць, якой гэтай рэч атрымаецца ў выніку. Галоўны эксперт для мяне — мама. У асноўным для яе шыю, бо яна можа вытрымаць усё (усміхаецца). Часам штосьці не атрымліваецца, пачынаю эксперыментаваць — і мама стаіць, маўчыць, церпіць да канца.

— Чым пасля каледжа збіраешся заняцца?

— Думаю пайсці на завочнае ў ВНУ. А пасля адпрацоўкі па размеркаванні хацелася б сваю справу адкрыць, што-небудзь творчае.

— Што, на тваю думку, самае складанае ў швейным майстэрстве?

— «Пасадзіць» выраб на заказчыка. Можна якасна пашыць, але калі рэч не падыдзе ідэальна, чалавек будзе адчуваць сябе ў ёй некамафортна. Нас у каледжы, дарэчы, вучаць, як правільна працаваць з кліентам. Напрыклад, каб зацікавіць заказчыка з самага пачатку,

Фота Ганны БУЖАК.

Прататып майкі-пераможцы. Падобны дэкор Вольга прадставіла на чэмпіянаце. На дзяўчыне, дарэчы, адзенне ўласнага пашыву.

трэба паказаць яму добрую зарысоўку. А каб карэктна патлумачыць чалавеку, які фасон падыдзе для яго фігуры, лепш акцэнтаваць увагу на тым, што трэба падкрэсліць, а не якія недахопы схавачь.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

ДРУГОЕ ЖЫЦЦЁ ПАПУЛЯРНАГА РУХУ

Аматары стварылі праект «Рэспубліка рока»

У пачатку 1990-х Магілёў ужо прымяраў на сябе ганаровае званне рок-сталіцы. Тыя фестывалі добра памятаюць «бацькі» рускага рока: у горадзе дзейнічала некалькі клубаў, якія непасрэдна займаліся канцэртамі, і нават выходзілі самвыдатаўскія часопісы, што невядома па якіх каналах траплялі ў рукі сапраўдных прыхільнікаў далёка за межамі нашай краіны. Тыя «бунтары» цяпер пасталелі, але паспрабуйце спытацца ў іх, ці ведаюць яны што-небудзь пра магілёўскі «Рок-з'езд» ці «Калейдаскоп», а лепш пра «Во, дараслі!», і пабачыце, што ёсць яшчэ порах у парахаўніцах! Вядома, што калі не пакінуць пасля сябе паслядоўнікаў, можна страціць заваяваныя пазіцыі. Тым больш што засталася яшчэ моладзь, не сапсаваная папсой.

Не шкадуючы ні сіл, ні грошай

За адраджэнне часоў, калі вядомыя і малавядомыя рок-гурты збіралі поўныя стадыёны і залы, сур'ёзна ўзяліся захопленыя справамі людзі. Летась суполка аднадумцаў вырашыла прыгадаць былое і «замуціць» нешта сапраўднае. Канцэрты, фестывалі, джэм-сейшэны, апэн-эйры з прыстаўкай «рок» трэба і магчыма адрадзіць, у гэтым упэўнены энтузіясты. Цяпер яны, не шкадуючы ні сіл, ні грошай, збіраюць аднадумцаў, каб даць магчымасць падрослым паслядоўнікам пераняць вопыт і паспрабаваць таксама стаць для кагосьці кумірамі. Балазе, што таленавітай моладзі хапае.

Сталі збірацца школьнікі. Дзеці тых, хто ў іх узросце «фанацеў» ад песняў гэтых жа гуртоў. Кумірам па 40 гадоў і болей, але яны па-ранейшаму ў баявой расфарбоўцы і адпаведным «прыкідзе».

— Праект «Рэспубліка рока» ствараўся ў Магілёве, наша асноўная задача — стаць цэнтрам развіцця рок-музыкі і наогул рок-культуры, — расказвае ахоплены прадчуваннем грандыёзных падзей адзін з арганізатараў Аляксандр Лазараў. — Гэта не проста канцэртная дзейнасць, а яшчэ і адкрыццё новых імёнаў. Ужо летам плануем правесці вельмі сур'

ёзны рок-фестываль, на які трапяць і дзве-тры маладыя групы — яны будуць адабраны па конкурсе. Гэта вельмі ганарова — выступіць на адной сцэне з вядомымі музыкантамі. Пытаецца, дзе будзем збірацца? Аб месцы і часе вы даведаецеся пазней. Як зараз кажуць, інтэрнэт чуткамі поўніцца.

3 кветкамі — на Буйніцкае поле

Першыя крокі ў патрэбным напрамку ўжо зроблены. Тое, што арганізатары не жартуюць, пацвердзіў арганізаваны імі гастрольны тур па Беларусі адразу некалькіх вядомых рок-груп — іх намаганні падтрымалі «Паўночны флот» (былі «Кароль і Шут») з Піцера, Mordor з Масквы і Drum Ecstasy з Мінска. Перад тым, як адправіцца ў тур па беларускіх гарадах, яны наведвалі ў Магілёве мемарыяльны комплекс «Буйніцкае поле» і ўсклалі кветкі да помніка-каменя Канстанціну Сіманаву.

Дарэчы, адна з вядомых кампазіцый саліста гурта Mordor Міхаіла Рабава называецца «Сталінград». — Гэта песня пра вайну, — тлумачыць ён. — Мы пастаянна задаём сабе пытанне: а мы б змаглі, якія яны, усё кінуць і ісці паміраць за Айчыну. На жаль, няма адказу...

Саліст групы «Паўночны флот» Якаў Цвіркуноў разважае на тэму патрыятызму не стаў. «Гэта асабістая справа кожнага. Калі чалавек адчувае, што павінен прыйсці ў нейкае месца накітаваць Буйніцкага поля, ён прыходзіць», — падкрэсліў артыст.

Музыкі трох гуртоў усклалі кветкі да каменя Канстанціну Сіманаву.

«Гэтая музыка будзе вечнай...»

Радкі з папулярнай песні групы 90-х «Наўцілуса-Пампілуса» міжволі ўзгадаліся, калі ў клуб «Ліга», дзе праходзіў канцэрт, сталі збірацца школьнікі. Дзеці тых, хто ў іх узросце «фанацеў» ад песняў гэтых жа гуртоў. Кумірам па 40 гадоў і болей, але яны па-ранейшаму ў баявой расфарбоўцы і адпаведным «прыкідзе».

— Канцэрт чакала вельмі доўга, — прызналася юная прыгажуня Лада з Крычава. Яна прыехала ў Магілёў з цэлай групай школьных сяброў. — Мне вельмі падабаецца «Паўночны флот». Нават ніякіх грошай не шкада, каб паслухаць любімую групу.

— За што любіце рок? — пытаюся ў сяброў Ладзі.

— Энергічная музыка. Сумная нам не падабаецца, хочацца больш рухацца. Не хапае эмоцый.

Тая ж Чавусаў на канцэрт прыйшла з сяброўкамі з абласнога цэнтара. Прычым пазнаёмілася з імі, ка-

лі ехала па горадзе на грамадскім транспарце. «Мы сваіх ужо толькі па адным выглядзе пазнаём», — смяюцца дзяўчаты. Пару гадзін таму яны яшчэ нічога не ведалі адна пра адну, а цяпер ледзьве не самыя блізкія людзі.

Нездарма ж кажуць, што рок — гэта не проста музыка, а стан душы.

Падтрымаем рок якаснай музыкай!

Саліст рок-гурта «Чайф» Уладзімір Шахрын, канцэрт якога нядаўна адбыўся ў Магілёве, пажартаваў: «Мы з'явіліся на свет у мінулым стагоддзі, атрымліваецца, што мы ансамбль старадаўняй музыкі». (Канцэрт, дарэчы, вельмі якасны, калі ўбачыце афішы — рэкамендуем. — **Аўт.**) Палову сустрэчы публіка правяла стоячы, падпяваючы ва ўнісон любімайму гурту. І мне падалося, што арганізатары «Рэспублікі рока» рухаюцца ў правільным кірунку.

Мне таксама здаецца, што папулярны некалі панк-гурт «Кароль

і Шут» пасля раптоўнай смерці яго лідара Міхаіла Гаршанёва не прыпыніў свайго існавання менавіта таму, што нават пры такіх складаных умовах застаўся запатрабаваным.

— Магілёў быў адным з гарадоў, дзе прайшоў развітальны тур «Каралі і Шута», ужо без Міхаіла Гаршанёва, — расказаў Якаў Цвіркуноў. — Памятаю, як было страшна. Але публіка выцягнула нас, падтрымала і накіравала ў правільнае рэчышча. За гэта магіляўчанам асобнае дзякуй.

Калектыў перажыў, што называецца, стрэс, пасля якога змяніў не толькі назву, але часткова і рэпертуар. Аднак у Магілёве ў яго па-ранейшаму хапае прыхільнікаў. І на гэты раз асноўная частка публікі чакала менавіта «Паўночны флот».

— Тэматыка нашых песень цяпер зусім іншая, — прызнаўся Якаў Цвіркуноў. — Мы ўжо не пішам... дакладней, мы і не пісалі ніколі, тэксты стваралі Андрэй з Міхаілам — гэта былі ў асноўным казкі і гісторыі. Камусьці наша творчасць блізкая, камусьці — не. Але ёсць і тыя, каму падабаецца тое, што мы выпускалі. Мы разумеем і тых, і іншых. І спадзяёмся, што будзем прывабліваць не толькі публіку «Каралі і Шута», але і тую, якая, магчыма, на канцэрт гэтага гурта і не пайшла б.

— Калі чакаць новых песень? — Першы альбом восенню ўжо выйшаў, зараз рыхтуем новы. Едзем у Фінляндыю на студыю запісвацца, спадзяюся, што ўжо летам нашы прыхільнікі пачуюць два новыя сінглы.

— Наколькі вам цікавы праект «Рэспубліка рока»?

— Для нас гэта перш-наперш канцэрт, які павінен быць на добрым узроўні, як і любое іншае выступленне. Мы стараемся на любой сцэне зрабіць гук такі ж добры і якасны, як на самых дарагіх і вялікіх пляцоўках.

Нэлі ЗІГУЛЯ. Фота аўтара.
zigulya@vziazda.by

«Для ўсяго свой час»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Паўдзельніца ў «Еўрабачанні» вам удалося з трэцяй спробы. Калі не прайшлі ў фінал, ці былі думкі з часам паўтарыць пакарэнне гэтай вяршыні?

— Калі я стаўлю перад сабой мэту дабіцца нечага, то раблю ўсё для яе дасягнення. І, мабыць, усе, хто назірае за маёй творчасцю, скажуць: наўрад ці Uzari спыніцца. Тут я згодны, але мне патрэбны нейкі час, каб спачатку асэнсаваць пройдзенае. Плюс ёсць шэраг задум, якія патрабуюць рэалізацыі. Распачаўшы працу над імі яшчэ перад конкурсам, цяпер хачу давесці справу да лагічнага завяршэння. Напісанне новых песень, запіс альбома — вось на чым я засяроджаны. Цяпер кожны дзень прападаю ў студыі гуказапісу. А наогул, думаю, будзе правільным зрабіць сабе перапынак, бо многія нашы артысты жадаюць там пабываць, каб здабыць новы вопыт.

— Не сакрэт, што праца ў камандзе не абыходзіцца без спрэчак. Ці мае артыст магчымасць дыктаваць свае патрабаванні, адстойваць уласнае бачанне ў такіх умовах?

— У сваёй творчасці заўсёды ўсё раблю так, як лічу правільным. А на «Еўрабачанні» гэты прынцып дзейнічаў толькі да адбору, а потым пачалася агульная праца. У такіх сітуацыях у мяне ёсць дакладны падзел, дзе і што я магу браць у свае рукі і калі варта стаць у строй, даверыўшыся камандзе, у якой ёсць вопыт, прафесійны погляд на многае. Чуючы нейкую прапанову, не варта адразу ўспрымаць яе скептычна. Нават калі табе не падабаецца, гэта яшчэ не значыць, што ідэя бесперспектыўная, проста трэба разумець, што атрымаецца пайншаму. Артыст сваім настроем павінен даваць прастору для рэалізацыі магчымасцей іншых. Які настрой — так усё і складзецца ў выніку.

— З Маймунай да адбору вы былі знаёмы толькі завочна. За час падрыхтоўкі да конкурсу ўдалося пасябраваць?

— Цяпер мы адпачываем адно ад аднаго, таму што доўга былі разам. Маймуна засулавала па сям'і, дзецях. За перыяд нашай сумеснай працы ў нас здараліся розныя сітуацыі. Бывала, спрачаліся, але ў асноўным нашы адносіны былі як у брата з сястрой. Мы дапамагалі адно аднаму і ўсяляк

падтрымлівалі. Часам трэба было проста пастаяць побач, абняўшыся і абстрагаваўшыся, альбо хапала спагадлівага погляду, дотыку.

— Пасля «Еўрабачання» вашы патрабаванні да сябе, як да артыста, змяніліся?

— У мяне заўсёды былі высокія патрабаванні да сябе, таму што я гляджу збоку на артыста Uzari. Дакладна

ца. Тады пачынаю працаваць яшчэ больш. І пасля паездкі на «Еўрабачанне» я ў гэтым чарговы раз пераканаўся. Зразумеў, як рабіць тое, чым займаюся, яшчэ лепшым. Рыхтую песню для дзіцячага «Еўрабачання». Мне важна падтрымліваць сувязь з будучым пакаленнем артыстаў. Я гатовы дзяліцца ўсім, што маю і ўмею.

«Я вельмі скупулёзна стаўлюся да сваёй творчасці і досыць балюча ўспрымаю, калі нешта не атрымліваецца. Тады пачынаю працаваць яшчэ больш».

— А ў студыі працуеце над праграмай Uzari?

— Так, прычым я хачу запісаць альбом і потым зладзіць гастрольны тур. Пакуль што ўсё на стадыі стварэння. Напрацоўкі кампазіцый былі зроблены да «Еўрабачання», а зараз дапрацоўваю музычны матэрыял. Таямніцу ўсёй ідэі пакуль раскрываць не стану, хочацца зберагчы інтрыгу. Калі робіш нешта, разумеючы, што людзі не ведаюць

тваёй задумы, то ў працы не губляецца кураж.

— Нейк вы казалі, што шоу-бізнес у вас асацыіруецца з няшчырасцю...

— Зараз мне ўвогуле здаецца, што ўся Еўропа і XXI стагоддзе ілюструюць гэтую асацыяцыю. Усё перанеслася ў інтэрнэт, а ён па сутнасці сваёй — маска, і кожны чалавек можа яе прымераць. Там людзі «троляць», хлусяць, пераследуючы нейкія свае мэты. Калі казаць пра шоу-бізнес, там, на маю думку, узровень няшчырасці залежыць ад памеру музычнага рынку. У нас пакуль што ў гэтым сэнсе ўсё больш-менш збалансавана. Хаця часам можа быць досыць не проста. Тая ж Маймуна, прыйшоўшы ў шоу-бізнес, вельмі здзіўлялася, як усё робіцца. А я, можна сказаць, рос за кулісамі, бо маці часта брала мяне з сабой, і таму з дзяцінства ведаю, якое яно — жыццё артыста. Маю пэўную загартоўку. Аднак, акрамя музыкі, займаюся і іншымі справамі. У прынцыпе магу знайсці альтэрнатыўныя крыніцы заробку. Адкрываю краму, напрыклад. А з магчымасцямі інтэрнэту сёння наогул можна займацца ўсім. Не варта сябе абмяжоўваць...

Алена ДРАПКО.
drapko@vziazda.by

3 ПОШТЫ
ЧЫРВОНКІПаша
Васіленка —
гонар
ДабраволіМарыя ІВАНЮК,
выпускніца 10 класа вучэбна-
педагагічнага комплексу
Дабравольскі дзіцячы сад —
сярэдняя школа Свіслацкага раёна:«Спытайце ў любога піянера
нашай школы, чыё імя носіць
дружына. І кожны адкажа —
Пашы Васіленкі. Яна — гонар
Дабраволі. Гляджу на фота-
здымак гэтай дзяўчыны. Тон-
кія вусны, старанна заплеч-
ныя валасы, сур'ёзна твар.
А колькі гэтыя вочы бачылі
пакут, жаху, болю... І так і не
дачкаліся шчаслівай хвіліны
Перамогі.У Пашы Васіленкі была сям'я:
бацька, маці, брат. Жылі яны зу-
сім не багата, трымалі гаспадарку,
шмат працавалі. Цяжка было, але
Паша не баялася працы. Каб да-
памагчы сям'і, яна нават пайшла
вучыцца на курсы трактарыстаў.
Не зусім звычайная для дзяўчыны
прафесія. Аднак Пашына смеласць
і адказнасць дапамаглі ёй «прыру-
чыць» стальнага каня.Але ўсе яе мары ў адзін момант
разбіла вайна... Дзяўчына не паба-
ялася пайсці працаваць у нямецкую
сталовую. Па загадзе партызанаў
яна павінна была слухаць і даклад-
ваць у атрад пра ўсё, што чула. Але
нехта выдаў яе фашыстам... Тыя
прыгаварылі Пашу і яе сям'ю да
смерці. Гэта адна з жалівых ста-
ронак дабравольскага летапісу.
Члены сям'і ведалі, што гэта канец,
аднак не прасілі аб літасці... Усё
праходзіць, ды не ўсё забываецца.
Адгрэмелі выбухі на нашай зямлі,
ужо не свішчуць кулі, якія абрываюць
чалавечыя жыцці. Праце новае
пакаленне дабравольцаў. Але ніхто
з іх не забывае падзвіг Пашы Ва-
сіленкі».Што было,
усё
памятаецца...Аляксей ЗУБЕЛЬ,
выпускнік 5 класа СШ №3 г. Вілейкі:«Сям'я маёй прабабкі Ніны
Пташнікавай жыла на Міншчы-
не, калі пачалася вайна. Пас-
ля першага налёту ад многіх
дамоў засталіся толькі руіны,
жыць не было дзе. Праз не-
калькі дзён сям'я апынулася
ў вёсцы. Бацька, сібірак, адра-
зу пайшоў у партызаны, быў
падрывініком. У 1943 годзе за-
гінуў, выконваючы заданне.Маці засталася з малымі дзецьмі
на руках: сямігадовай Нінай (маёй
прабабуляй), пяцігадовай Вольгай і
зусім малымі Іванам і Мікалаем.
У хуткім часе маці і два яе маленькія
сыны памерлі ад тыфу, а дзяўчаткі
засталіся жыць. Ваенныя гады пра-
жылі ў хаце мацахі ў горадзе і хола-
дзе (бацька паспеў ажыццявіць, ён за-
гінуў пазней, чым памерла маці).Пасля вайны прыехаў родны
дзядзька, брат нябожчыцы-маці,
які працаваў дырэктарам Лідскага
педвучылішча, забраў дзяўчат на
Гродзеншчыну, аддаў іх там у дзі-
цячы дом. Зноў голад, холад... Але
і вялікае жаданне вучыцца, праца-
ваць! Скончыўшы школу, Ніна пе-
раехала да свайго дзядзькі, выву-
чалася на бібліятэкара і сустрэла
каханага, з якім прабыла больш
за 50 гадоў. Яны пабудавалі дом,
нараділі чацвярых дзяцей і ўсім
далі вышэйшую адукацыю».Лісты чытаў Сяргей РАСОЛЬКА.
rs@vziazda.by

Прэчціруціну

Прэмія Чапскага
для крэатыўных студэнтаўСтудэнт V курса факультэ-
та камп'ютарных сіс-
тэм і сетак БДУІР Мікіта
Дубко адным з першых
атрымаў адроджаную
стыпендыю Чапскага.
Ён увайшоў у каманду
праекта «Школа поспеху»,
якая стала пера-
можцай «Мінскай зме-
ны—2014».«Мінская змена. Лідар» —
рэспубліканскі студэнцкі пра-
ект, рэалізацыя якога на
працягу 8 гадоў займаюцца
Мінскі гарадскі выканаўчы
камітэт і Акадэмія кіравання
пры Прэзідэнце Рэспублікі
Беларусь. Мэта праекта —
выявіць сярод студэнцкай
маладзі актыўных і мэтанакі-
раваных людзей, якім не
аб'якавы родны горад.— За ўвесь час існавання
«Мінскай змены» ў сталіцыбыло рэалізавана больш за
50 праектаў. Яшчэ 23 знахо-
дзяцца на стадыі выканання,
у іх ліку «Алімпійскі рух — у
жыццё», «Стварэнне банка
коснага мозгу», «Рэканструк-
цыя малафасадных будын-
каў 50-60-х гадоў пабудовы
ў Мінску». У гэтым годзе з
25 ВНУ на ўдзел у праекце
паступіла 90 заявак. Адбор-
рачны этап прайшлі толькі
30 чалавек, якія прадстаўляюць
8 праектаў у галіне аду-
кацыі, эканомікі, культуры,
ідэалогіі, спорту і турызму і
экалогіі, — адзначыў на ўра-
чыстай цырымоніі ўручэння
стыпендыі начальнік ад-
дзела па справах маладзі
Мінгарвыканкама Яраслаў
БАЛВАНОВІЧ.— Каб стаць паспяховым у
будучыні, трэба праяўляць іні-
цыятыву, актыўнасць і настой-
лівасць. І ў гэтым плане «Мін-ская змена» — якасны інстру-
мент, які дазваляе маладым
людзям рабіць правільныя
першыя крокі, а стыпендыя
Чапскага, якую мы ў гэтым
годзе адраджаем, на мой по-
гляд, вельмі добры стымул.
Кароль Чапскі стаў мінскім
граданачальнікам у 30 га-
доў, гэта дастаткова малады
ўзрост. Яго асабістыя ініцыя-
тывы змянілі жыццё Мінска. І я
спадзяюся, што сярод мінскіх
студэнтаў ёсць такія ж амбі-
цёзныя і ініцыятыўныя мала-
дыя людзі, пра якіх мы яшчэ
пачуем у будучыні, — дадаў
генеральны дырэктар ААТ
«Піўзавод Аліварыя» Дзяніс
ШАРСЦЕННІКАУ.Акрамя Мікіты Дубко, над
праектам «Школа поспеху»
працавалі студэнт Вышэй-
шага дзяржаўнага каледжа
сувязі Дзмітрый Буйноўскі,
студэнт Мінскага дзяржаў-нага лінгвістычнага ўнівер-
сітэта Аляксандр Рагулін,
студэнт Акадэміі кіравання
Мікалаі Багамыякаў і Ілья Ро-
кач. Кожны ўдзельнік каман-
ды на працягу паўгода будзе
атрымліваць грашовое ўзна-
гароджанне ў памеры 600 ты-
сяч рублёў.«Мы распрацавалі прагра-
му, якая дапаможа студэнту
дасягнуць поспеху ў любой
справе. Падрыхтавалі заня-
ткі па самаматывацыі, тайм-
менеджменце, крэатыўныммысленні, вывучэнні замеж-
ных моў, фінансавай і юры-
дычнай адукацыі, — рас-
казаў Мікіта Дубко. — Праект
паспяхова рэалізавалі. На
ўдзел у ім было пададзена
15 заявак, аднак да канца
заняткаў дайшлі 5 чалавек.
Між іншым, адна з выпуск-
ніц «Школы поспеху» нядаў-
на стала старшынёй савета
стараст БДУ. І я гэтым гана-
руся...»Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaiva@vziazda.by

Друкуецца ў «Маладосці»

Альгерд ведаў, што Кастусь павінен
перахварэць тую па Радзіме і
перашкаджаць гэтаму пачуццю нель-
га. Наадварот, неабходна надаць яму
высакароднасці і скіраваць у ствар-
альнае рэчышча. Ён памятаў пры-
клады, калі шкалары сваім маркот-
ным, змрочным настроем даводзілі
сябе да ніякавасці і тым самым пару-
шалі ўнутраную творчую гармонію.Таму ў першую чаргу іх навучалі
майстэрству валодаць сабою — якасці,
якая адчыняла дзверы да свабоды
і дасканаласці.Менавіта яна вылучала насельні-
каў Самбалы сярод жыхароў Зямлі.За ўсю гісторыю планеты нівод-
ная істота не спахлыла яе ў поўнай
меры.Здаўна першы крык немаўляці
сведчыць, якую зямную атруту ду-
ша ўдыхнула пры нараджэнні і як ба-
лоха перакруцілася яе свядомасць.
Такое страшеннае паводле энергетыч-
нага воплеску тоеснае сусветнаму
катаклізму, і добра, што памяць пра
яго схаваная глыбока ў падсвядо-
масці чалавека, інакш жыццё пера-
тварылася б у відавочны суцэльны
кашмар.І ўсё адно ад гэтае хвіліны неасэн-
саваны сполах учэпіста трымае кожнае
жывое стварэнне, змушае яго
займаць абарону і змагацца з усім
светам бесперастанку, да скону. А
хіба можна думаць пра стрыманасць,
уменне валодаць сабою, калі ўся іста-
та нацэлена выключна на выжыван-
не? Безумоўна, не.Тое ж дзіця заўсёды вісочка, як
парася, калі нешта не па ім. Не каб
сціснуць бяззубы роцік і пацярпець на
радасць бацькоў, якія таксама не мо-
гуць утрымацца і не пляснучь свайго
нашчадка па дупе.Падлеткі гэтак жа не ўтаймоўва-
юць свае настроі, часта абзываюцца,
задзіраюцца і б'юцца да крыві.
Заміраюць яны, толькі адчуваючы
непераўздыдзеную сілу.Дарэчы, тое ж уласціва і дарос-
лым. Толькі яны больш хітруюць, хлу-
сяць і надзвычай высьляваюцца, каб
схаваць праўду, — гэтая практыка
лічыцца майстэрствам самавалодан-
ня, гнуткасцю розуму, удасканален-
нем жыццяладу. Такім чынам і былі
вынайзлены многія эрзацы Праўды,
прыдуманая мараль, этыка, законы.Але чалавек не прасцяк і не ду-
рыла, каб штохвілінна і беспярэчна
кіравацца гэтымі парадкамі. Ён ніколі
не збіраўся ўціхаміраваць і скоўваць
сябе, таму і захаваў сваё нутро без
перамен. Двудушнаму і ленаватаму,
яму прасцей апраўдваць сябе ўяўнай
суцэльнасцю з прыродай, чымсьці
праяўляць дабрамужнасць і перай-
начвацца існасцю, каб на праўду ад-
павядаць ёй.Прыродзе, напэўна, крыві дна і
брыдка, што такая духоўная гнюсатая
прылучаецца да яе. Яна неаднойчы
была сведкаю таго, як асобныя ўні-
кумы спрабавалі адрачыся ад рэча-
існасці і засяродзіцца на сабе, але невыносілі ціску шматвяковага досведу
чалавецтва, вельмі пакутавалі і ў вы-
ніку цярпелі паразу. Знайшліся ра-
зумнікі, якія без сумневу заявілі, што
ад такіх практыкаванняў адна шкода
і трэба жыць як усе — прымітыўна. А
таго, што тыя ж унікамы не здолелі
разарваць пугі стараветча і пера-
адолелі толькі палову шляху, за якім
іх чакала існае Святло, не ўбачылі.
Урэшце абцяжарылі людзей чарго-
ваю несусвеццаю і яшчэ больш пры-
хілілі іх да зямлі.

***

Пад нагамі шурмацела лістота,
і добра было на душы. Косця раз-
пораз нахільваўся-прысядаў — і ягоны
кошык паўнеў баравікамі. Ён гучна
радаваўся гэтаму, упершыню адчува-
ючы асалоду ад лёснага занятку.Дзядуля хадзіў побач і таксама
цешыўся кожнай знаходкай унука,
уголас пахвальваючы яго.Раптам хлопчык войкнуў і схпіўся
за нагу. Дзед адразу сігнуў да яго.— Што здарылася?
— Укалоўся.
— Хуценька садзіся і разувайся.
Не, унучак, цябе гадзюка ўкусіла.
Малец заўважыў, як цёмная стуж-
ка бясшумна слізганула па лісцях і
мігам схавалася пад карчом. Не
марудзячы, стары прыпаў ротам да
ранкі і стаў смактаць, некалькі разоў
сплёўваючы.— Так неабходна рабіць заўсёды,
калі джаляць змеі, інакш можна па-
мерці.

— А калі адзін?

— Тады трэба самому старацца
выціснуць яд. Крыў Божа!

— Давай заб'ем гадзюку.

— Нельга.

— Ты што, дзеду: яна ж злая і
яшчэ каго-небудзь укусіць!

— Яна не злая, а звычайная.

— А чаму напала на мяне?

— Ты яе зачэпіў, перашкодзіў
ёй — а гэтага ніхто не любіць.— Ды я незнарок! Навошта яна
мяне? Я збіраў грыбы і зусім пра яе
не думаў.— Дарма. Ты прыйшоў у лес — не
ў сваё, а ў яе асяроддзе — і павінен
ведаць пра гэта, адпаведна паводзіць
сябе. Інакш добра не будзе.

— Дык што, мне нікуды не хадзіць?

— Не, даражнікі, спазнаваць
свет неабходна, але варта заўсёды«Маладосць» друкуе метагістарычныя
эцюды: у №5-7 часопіса — разгорнуты
адказ на няпросте пытанне: пра тое, ці
можа чалавек стаць гаспадаром свету,
носячы за плячыма гады, пра жыццё
на недасканалай Зямлі? Героі твора
Міколы Каляднага «Львінае вока» —
навучэнцы школы багоў (на Хогвардс
нік не падобнай).Аўтар нарадзіўся ў 1956 годзе ў вёсцы
Дуравічы Буда-Кашалёўскага раёна,
жыве ў Віцебску. Па адукацыі — жур-
наліст, працуе ў «Віцебскводаканале»,
цікавіцца гісторыяй і космасам.

памятаць, што ты не адзін.

— Забудзеся тут: людзі на кож-
ным кроку.— Наогул, Косцік, ад чалавека
больш бяды: да чаго б ён ні дакра-
нуўся, там дрэнь. Прырода яго не па-
важае, але чамусьці церпіць, іншым
разам — да гаркаты. Здараецца, што
і помсціць. Бачыш, як ветралом за-
гарадзіў дарогу. Раней па ёй шмат
хадзілі: да чыгункі было рукой да-
стаць. А цяпер прайсці немагчыма,
павал усё перайначыў. Ніхто яго ўжо

— Шамаціць.

— Гойдаецца і калыхаецца.

— Гэта значыць, вонкава адна-
стаяна і менш выразна, — зноўку
абагуліў Альгерд і зусім агаломшыў
маладзёгу чарговым пытаннем: — А
камень?Лавіна поглядаў з усёю сілаю лі-
нула да яго. Шчыраю ўсмешкаю ён
стрымаў яе напор і, не дачкаўшыся
галасоў, сам жа і адказаў:— Стаічна, нерухома, з неверагод-
наю вытрымкай. Ці, можа, хто заўва-

Мікола КАЛЯДНЫ

ІЛЬВІНАЕ ВОКА

УРЫВАК З РАМАНА

не прыбярэ, так і будзе ляжаць, па-
куль не згніе. Людзі знойдуць іншы
шлях. Так прырода завязвае вузлы,
завальвае лёсы.

***

— Як паводзіць сябе звер, калі
нейкае ягонае пачуццё раптам засі-
наліць? — задзірыстым дапытлівым
позіркам Альгерд абвёў вучню і пе-
ратварыўся ў само чаканне.Прасторная зала, насычаная энер-
гетыкай неафітаў, умомант застрака-
цела ад іх разгубленасці і сумятлівых
думах. Толькі што настаўнік прыгожа
распаўядаў пра вучэльню, яе парадкі,
абназдаўваў ружоваю выгладнасцю
і нечакана кінуў такое недарэчнае
пытанне... Усе збярэжана сцішыліся
і толькі праз хвіліну падалі свае
нясмелыя галасы.

— Хвалюецца.

— Насцярожваецца.

— Ускоквае.

— Рыкае.

— Пачынае шукаць.

— Ці рэагуе адразу, без прама-
руджвання — і ніяк не стрымлівае
свайго настрою? Так? Правільна! —
як бы падбадзёрнуў іх Альгерд і зноў
бліснуў вачыма. — А расліна?Юнакі ў непаразуменні перагляну-
ліся, нібыта пытаючыся адзін у адна-
го: а хіба ў флоры ёсць пачуцці? Але
знайшліся цямлывыя і выгукнулі:жаў, як хвалююцца камяні, горы, як
яны выказваюць свой настрой?— Я, — парушыў цішыню Кас-
тусь.Усе павярнуліся да яго. Альгерд
пацікавіўся:

— І як?

— Яны мужа гудзяць.

— Трапнае азначэнне. І дзе ты іх
слухаў?— На маёй радзіме такіх валуноў
шмат. Яны розных памераў і зараслі
мохам. Падыдзеш да такога, прыкла-
дзеш вуха — і не можаш адарвацца
ад яго дзіўнае песні.

— І што яна табе навявала?

— Нешта загадкавае, таямнічае і
вельмі панаднае.— Ты спрабаваў вызначыць,
што?

— Так, але не мог.

— Не хапала ведаў. Пра сябе і
іншых, — адзначыў Альгерд. — Іх
заўсёды нестae, калі сустракаеш
штосьці невядомае, новае, цёмнае.
Я ўпэўнены, што кожнаму з вас зна-
ёмыя такія адчуванні. Кастусь, ма-
быць, зазірнуў глыбей і пачуў гукі, як
мы кажам, нежывой прыроды — гэта
добра. А ўвогуле, нічога мёртвага ў
прыродзе, Космасе няма, усё наво-
кал жывое, падобнае, складаецца з
адных і тых жа частак, толькі розніца
між сабою колькасцю і ўмовамі
спалучэння...

18 06 2015 г.

Мары|збываюцца

ФРАНЦУЗСКІЯ КАНІКУЛЫ

Да новых сустрэч, мой любімы Эльзас!

Францыя — краіна Эйфелевай вежы, сыру і віна. Мне пашчасціла: некалькі гадоў запар у гарачым ліпені ездзіла ва ўсходнюю яе частку — Эльзас. Пабываць там — адно задавальненне. Успамінаў хопіць на ўсё жыццё. Асацыяцыя «Эльзас — Беларусь» больш за дваццаць гадоў арганізоўвае аздаравленне дзяцей з Беларусі, якая пацярпела ад катастрофы на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі. Людзі, якія прымаюць на месца ў свае сем'і чужых дзяцей, вельмі шчырыя, клапацілівыя і душэўныя. Далёка не кожны так зможа!

Свой самы першы год памятаю як цяпер. Тады я даведлася пра гасцінных французцаў, іх дабрывню, пра тое, што яны ядуць і як выглядае Эльзас. Калі пачула, што паеду — адразу пачала вучыць французскую мову. Мяне чакала развітанне з бацькамі і далёкая паездка на аўтобусе. І гэта здорава, бо я пазнаёмілася з іншымі дзецьмі, з якімі сяброую і сёння, а таксама ўпершыню ўбачыла Польшчу, Германію і Францыю.

...Першай мяне цёпла прыняла бабуля Ліна ў Страсбургу, адкуль мы паехалі ў вёску Сюн-

дуз. Жыла я ў двухпавярховым доме разам з другой дзяўчынкай з Беларусі — Воляй. Добра памятаю катанне на атракцыёнах у «Еўропа-парку», а таксама прагулку на аслах падчас сустрэчы, якую арганізавала асацыяцыя «Эльзас — Беларусь».

Наступныя пяць гадоў я ездзіла да бабулі Мары-Адэль і яе дачкі Кладзін. Размаўляла з імі на англійскай мове, якую яны добра ведаюць. Словамі ўсё не перадаць, таму раскажу пра асобныя моманты.

Мары-Адэль Анры і яе дачка з сям'ёй жылі разам у адным доме, у горадзе Мальсайма. Яны вельмі актыўныя і жыццярадыныя. Заўсёды ўсміхаюцца і дораць добры настрой. Дзе я толькі ні была ў Францыі! Палову Эльзаса праехала дакладна. Гэта былі сустрэчы, якія арганізавала асацыяцыя разам з іншымі дзецьмі з Беларусі, а таксама «сямейныя выезды». Кармілі малпаў, наведвалі атракцыёны ў «Дыды-Лэндзе», ездзілі ў шматлікія французскія і нямецкія замкі, каталіся па старажытных гарадах Эльзаса, гулялі па самім Мальсайме, а таксама цікава бавілі час дома... А яшчэ быў адпачынак на беразе нямецкага возера ў вёсцы Хесэльхорст...

З гэтай французскай сям'ёй у мяне шмат агульных інтарэсаў. Мы разам любілі хадзіць у паходы, на пікнікі, даследаваць цікавыя вуліцы старажытных гарадоў, карміць хлебам качак і лебедзяў... Але самае галоўнае, што нас аб'ядноўвала, гэта любоў да кошак.

У іх доме амаль кожную паліцу, кожны стол займаюць статуэткі, фігуркі, фотаздымкі кошак і кнігі пра іх. Цэлая калекцыя для вялікага музея! Не бачыла ніводнага пакоя, у якім не было б нічога, звязанага з гэтымі пушыстымі жывёламі. Але ж ёсць і жывыя, ажно тры!

Можаце смяяцца, але я вельмі палюбіла тых кошак і катой. Гэта ж жа, як і ўсю французскую сям'ю. Кожны раз, калі мы тэлефануем адно аднаму, гаспадыня кажа, што кот ці кошка перадаюць мне прывітанне. А часам я і сама чую іх смелае «мяў».

Уражаннню шмат, але самае галоўнае — гэта пяшчота і любоў да абсалютна чужой дзяўчынкі з Беларусі. Мяне прынялі як родную і на працягу некалькіх гадоў запар дарылі сваю ўвагу і шчырасць сэрцаў. У сваю чаргу, я дапамагала ва ўсім, старалася не абцяжарваць іх, быць шчырай і адкрытай. Гэта былі цудоўныя вакацыі ў цудоўнай краіне.

На галоўнай плошчы Мальсайма.

Мінулым летам я ездзіла ў Францыю апошні раз. З сям'ёй Анры перапісваюся звычайным спосабам і па інтэрнэце, тэлефаную штормесяц, а таксама віншую са святамі. Мяне запрашаюць па магчымасці прыехаць да іх зноў. І я мару калі-небудзь паўтарыць свае французскія канікулы.

Юлія АДАМОВІЧ,
выпускніца гімназіі №1 імя У.А. Караля
г. Чэрвеня.
Фота аўтара.

Да|цэнтра|сусвету

ПА ВОСТРЫЯ АДЧУВАННІ, АБО ЯК Я БЫЛА ІНШАПЛАНЕЦЯНКАЙ

Ждаеце трапіць на іншую планету? Раю паехаць у Індыю і правесці там хаця б два тыдні. Гарантую: вернецца абсалютна іншым чалавекам. Напярэдадні вандроўкі, якую планавала самастойна, добра «наелася» жудасных гісторый. «Там жа інфекцыі!» — хапаліся за галаву бацькі. «Вас «развядуць», — няўмольна канстатавалі сябры, якія былі ў гэтай краіне некалькі гадоў таму. Многія па-беламу зайздросцілі. А мне толькі заставалася гадаць, як яно адбудзецца ўпершыню...

ШТО ЗА ДЗІВА Ў НАС?

Перад паездкай лепш усваядоміць: Індыя — гэта не прывычны ў нашым разуменні курорт, і не еўрапейская дзяржава. Першае ўражанне ад індыйскай сталіцы: як жа тут многа людзей (па афіцыйных звестках, у Дэлі жыве больш за 11 мільёнаў чалавек). «Сядзі да мяне, падвясуй», «Набудзь мой тавар!», «Давайце сфатаграфуемся!» — толькі і чуеш штохвілінна, з усіх бакоў да цябе так і «ліпнуць». Але мала якія індыйцы добра валодаюць англійскай, а яшчэ іх цяжка зразу мець з-за адметнага акцэнта.

Куды б вы ні трапілі, адразу станецца цэнтрам увагі, мясцовай «зоркай». На вас глядзяць з такой цікаўнасцю, нібыта прыляцеў інашпланецянін, з чым лепш змірыцца адразу. Індыйцы не разумеюць крыкаў, злых позіркаў — яны цікавяцца табой ад чыстага сэрца. Прызнаюся, пастаянны інтарэс да ўласнай персаны часам знясільвае настолькі, што хочацца схавацца, — не чапайце мяне. Проста раю супакойцца і не звяртаць на гэта увагі. З іншага боку, на вас будуць глядзець як на «мяшок з грашыма», таму будзьце пільнымі — запаволенасць, несабранасць «караецца» крадзяжамі ці падманамі. Самі індыйцы не губляюцца ў любой сітуацыі. Паспрабуйце стаць у касу па квіток: правільны чарг ў ёй не працуе — хто паспеў, той і паехаў. І так амаль паўсюдна! Абурацца проста няма сэнсу і часу — інакш рызыкуеце прапусціць свой цягнік.

«ТУК-ТУК», ПАЕХАЛІ!

...Раніца, час пік, цісканіна ў нашым сталічным метро. Прызнаемася шчыра — непрыемна. Але ў параўнанні з

У Бодхгаі сабраны будысцкія храмы многіх краін.

У пошуках ежы малпы часта палююць на людзей.

тым, што можна ўбачыць у Індыі, гэта «кветачкі». «Ягадкі» можна пакаштаваць у агульным вагоне індыйскага цягніка, у якім мне «пашанцавала» ехаць цэлыя суткі. Па праўдзе кажуць, еўрапеец можа проста не ўціснуцца ў вагон, дзе ўся прастора занятая людзьмі. Гэта цяжка ўявіць, а яшчэ цяжэй на гэта глядзець уживую. Плацкарты-«сліперы» маюць тры паверхі, і не здзіўляйся, калі на вашым месцы будзе спаць індыец: проста пакажыце яму свой квіток і папрасіце вызваліць.

Паездка на індыйскім аўтобусе — падзея таксама незабыўная. Вялікая, страшэнна вялікая хуткасць. І гэта, як правіла, старэнькі аўтобус, у якім на ўсю моц іграе індыйская музыка. Па перапоўненым салоне спакойна перасоўваецца кандуктар з чароўнай «свістулкай»: адзін гук, і вадзіцель спыняе транспарт. «Абазначачы» сваю прысутнасць на дарозе ў Індыі прынята гучнымі клаксонамі.

У горадзе вам прапануюць праехаць на мотарыкшы — невялікім трохколавым транспартным сродку-«тук-тук» (такі гук ён выдае). Веларыкшы правязуць вас на гібрыдзе вазка і веласіпеда. Агульныя парадныя наконты гарадскога транспарту: заўжды таргуюцца, бо цану за праезд вам накруцяць у некалькі разоў. Папярэдне лепш запытацца ў мясцовых, колькі прыкладна каштуе ваша паездка. Грошы трэба аддаваць па прыездзе, інакш ёсць рызыка, што вас не давязуць да месца прызначэння альбо завязуць у іншае. Заўжды правярайце квіток — дату, час, месца прызначэння, платформу, сваё імя. Аўтобус можа прыехаць не на тую платформу, не ў той час, тое ж датычыцца цягнікоў. Лепей «не спіце», а перапытайце пра свой рэйс у розных людзей.

КАЛІ СТРАЎНІК «ГАРЫЦЬ»...

Індыя — краіна вострых прыпраў. Калі вы не можаце харчавацца вострым ці проста яго не любіце, то я вам не зайздросчу. Усе індыйскія стравы, нават салодкія, прыпраўлены. Просьба да кухара — «не дабаўляйце спецыі» — нічога не зменіць. Ежа тут апырыёры вострая, пасля яе рот «гарыць», затым «пажар» перакідаецца ў шматпакутны страўнік.

Перац чылі дапамагае індыйцам не хварэць і абараняе ад інфекцый. Вы не паверыце, як я ўзрадавалася, калі знайшла бульбу ў мундзіры, дадаткова абсмажаную і не сапсаваную спецыямі!

Універсальная індыйская страва — «талі»: рыс з праснакамі, агароднінай, вострымі соусамі. Смачныя таксама піражкі «самоса», начыненыя бульбай. Аматарам малочных прадуктаў раю «ласі» — сыроватку з садавіной (яна можа быць як салёная, так і салодкая). Візітоўка Індыі — чай масала (з малаком і спецыямі), які прадаецца паўсюль.

Дэсерты зазвычай вельмі тлустыя і салодкія. Затое можна ўволю наесціся садавіны: бананы, какосы, манга — ледзь не з дрэва. Паспрабуйце трысняговы сок — заадно зможаце паназіраць за тэхналогіяй яго здабычы. Ваду заўжды трэба піць толькі бутылкаваную — з адкрытых вадаёмаў яна небяспечная. Індыйцу нічога не будзе, а вам... Перад ежай абавязкова мыйце рукі, дадаткова можна скарыстацца дэзынфікуючымі сурвэткамі.

«БАГІНІ» І «ЗЛАДЗЕІ»

Усім вядома, што ў індыйцаў існуе культ жывёл. Напрыклад, у індуізме ёсць малпападобны бог Хануман. Таму тут прынята падкормліваць малпаў. Ва ўяўленні еўрапейца гэтыя жывёлы вельмі мілыя. Сапраўднае ж аблічча яны паказваюць падчас разбояў, калі пачынаюць паляваць... на чалавека. Асабліва бессаромныя істоты мне трапіліся ў горадзе Врындаван, дзе за адзін дзень я перажыла тры нападзенні — не паспела выйсці з гатэля з бананам у руцэ, як адразу ж на мяне накінуўся хвастаты злодзей. Сябра раскажаў, што ўжо тройчы выменьваў у малпаў свае акулярны бананы.

Звычайна разбой адбываецца наступным чынам: малпы збіраюцца ў людным месцы — на вакзале, мосце альбо каля храма. Высочваюць у натоўпе развак, падскокваюць і самым нахабным чынам адбіраюць здабычу. Ежа, бутэлька з вадой, тэлефон, акулярны — яны выбіраюць у першую чаргу тое, што блішчыць, і зняцка нападаюць. Банды малпаў могуць адваваць сабе нейкі сметнік: толькі падыходзіш — яны шчэраць

зубы і робяць крок наперад. Гэтага дастаткова, каб спужаць дарослага здоравага мужчыну. Адным словам, не дражніце малпаў.

Іншая справа — каровы. Яны ходзяць па вуліцах, палях, блукаюць каля храмаў, а часам заходзяць і ў сярэдзіну, словам, робяць усё, што ім хочацца. Карова можа заўважыць вашу сумку з прадуктамі і пачаць яе спусташаць. Усё, што даюць свяшчэнныя жывёлы (не мае значэння, малако ці гной), індыйцы лічаць чыстым прадуктам.

КРАЙ МНОГІХ РЭЛІГІЙ

Індыя — жывы падручнік па рэлігіязнаўстве. Вялікія ашрамы (прыстанкі мудрацоў) індуйстаў, будыйскія храмы, мусульманскія мячэці, каталіцкія цэрквы суіснуюць побач і ў згодзе паміж сабой. Кожная мясцовасць — адметная, непадобная да іншай. Самі індыйцы кажуць так: як у Еўропе ёсць шмат краін з рознымі мовамі і народнасцямі, так і ў нас штаты адрозніваюцца. Індыю ўмоўна можна падзяліць на дзве часткі — курортную еўрапейскую (гэта маленькі штат Гоа на ўзбярэжжы Аравійскага мора) і астатнюю, «непрычасаную». Хочаце больш цывілізаванага адпачынку — едзьце на Гоа.

Па індыйскіх уяўленнях Варанасі з'яўляецца цэнтрам Сусвету. На мой погляд, гэта абавязковае месца для наведвання ў Індыі. Тут працякае свяшчэнны Ганг, але ён не светла-зялёнага колеру, як у Рышыкешы, а ўвесь цёмны, нібыта брудны. Кожны індыец лічыць за шчасце памерці ў Варанасі: лічыцца, што бог Шыва перавяжа памерлага на другі бок ракі і пазбавіць ад пакут перараджэння. З гэтай прычыны на беразе Ганга праводзяць крэмацыі ў асобных месцах — «гхатах». На цырымоніі прысутнічае сям'я памерлага, але за працэсам могуць назіраць і іншыя ахвотныя. Стаўленне да смерці ў індыйцаў адрозніваецца ад нашага. У іх не прынята плакаць, наадварот, за такое могуць нават прагнаць з цырымоніі.

...Індыя пераварочвае светаўспрыманне з ног на галаву — сюды едуць па прыгоды і незабыўныя жыццёвы вопыт. Яна можа спадабацца ці не, але аб'явавым дакладна не пакіне нікога...

Кацярына РАДЗІЮК.
Фота аўтара.
radziuk@vziavda.by

Учреждение образования
**«Белорусский государственный
 экономический университет»**

**ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ
 В АСПИРАНТУРУ
 И ДОКТОРАНТУРУ
 на 2015 год**

по следующим отраслям наук и соответствующим специальностям за счет средств республиканского бюджета и на платной основе

АСПИРАНТУРА*

Специальность	Форма получения образования		
	дневная	заочная	соискательство
05.00.00 – Технические науки			
05.18.15 – технология и товароведение пищевых продуктов, продуктов функционального и специализированного назначения и общественного питания	1	—	—
05.19.08 – товароведение, экспертиза и безопасность непродовольственных товаров и сырьевых материалов	—	—	—
08.00.00 – Экономические науки			
08.00.01 – экономическая теория	2	—	—
08.00.05 – экономика и управление народным хозяйством	13	2	—
08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит	1	4	1
08.00.12 – бухгалтерский учет, статистика	1	1	—
08.00.13 – математические и инструментальные методы экономики	1	1	—
08.00.14 – мировая экономика	1	—	—
12.00.00 – Юридические науки			
12.00.02 – конституционное право; конституционный процесс; муниципальное право	1	—	—
12.00.03 – гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право	2	—	—
12.00.05 – трудовое право; право социального обеспечения	—	—	—
12.00.14 – административное право, административный процесс	—	—	—
23.00.00 – Политические науки			
23.00.01 – теория и философия политики, история и методология политической науки	—	—	—
23.00.02 – политические институты, процессы и технологии	—	—	1
23.00.04 – политические проблемы международных отношений глобального и регионального развития	—	—	1

*Указано количество мест для получения образования за счет средств республиканского бюджета.

Освоение образовательной программы аспирантуры осуществляется: в дневной форме получения образования — 3 года, в заочной форме получения образования — 4 года, в форме соискательства — до 5 лет. Поступающие в аспирантуру на дневную и заочную форму получения образования должны сдать кандидатские экзамены и зачеты по общеобразовательным дисциплинам до поступления.

ДОКТОРАНТУРА*

Специальность	Форма получения образования	
	дневная	соискательство
08.00.00 – Экономические науки		
08.00.01 – экономическая теория	—	1
08.00.05 – экономика и управление народным хозяйством	1	—
08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит	—	—
08.00.12 – бухгалтерский учет, статистика	—	—
08.00.13 – математические и инструментальные методы экономики	—	—
08.00.14 – мировая экономика	—	—

*Указано количество мест для получения образования за счет средств республиканского бюджета.

Освоение образовательной программы докторантуры осуществляется: в дневной форме получения образования — 3 года, в форме соискательства — до 5 лет.

Прием лиц для получения послевузовского образования осуществляется в порядке, определенном Положением о подготовке научных работников высшей квалификации в Республике Беларусь (Указ Президента Республики Беларусь № 561 от 01.12.2011).

Лица, поступающие в аспирантуру и докторантуру БГЭУ, предварительно проходят собеседование на профильных кафедрах.

Подготовка научных работников высшей квалификации осуществляется на договорной основе.

Зачисление в аспирантуру и докторантуру БГЭУ — **1 ноября 2015 года.**

По вопросам поступления в аспирантуру и докторантуру БГЭУ обращаться:

220070, г. Минск, пр-т Партизанский, 26, учебный корпус 6, комн. 17.

Тел.: (+375 17) 209-78-85

E-mail: aspirantura@bseu.by

Прием документов в аспирантуру и докторантуру **с 1 августа по 30 сентября 2015 года.**

Время работы приемной комиссии:

с 9.00 до 12.30 и с 13.30 до 16.30.

Проезд: трол. 3, 15, 16, 17, 34, 41, авт. 59, 79, 93 до ост. «Площадь Ванея».

УНП 100015608

**УО «Белорусский государственный университет транспорта»
 ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ НА ПЕРВУЮ И ВТОРУЮ СТУПЕНИ
 ПОСЛЕВУЗОВСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ
 (аспирантуру и докторантуру) на 2015 год**

На первую ступень послевузовского образования (аспирантуру) на бюджетные места: на дневную форму по специальностям:

Шифр	Специальность	План приема
05.22.07	Подвижной состав железных дорог, тяга поездов и электрофикация	1
05.22.08	Управление процессами перевозок	1

на заочную форму по специальности:

Шифр	Специальность	План приема
01.02.06	Динамика, прочность машин, приборов и аппаратуры	1 (целевое)
05.16.09	Материаловедение (машиностроение)	1 (целевое)
05.22.07	Подвижной состав железных дорог, тяга поездов и электрофикация	2
05.23.01	Строительные конструкции, здания и сооружения	1

в форме соискательства по специальностям:

Шифр	Специальность	План приема
05.22.07	Подвижной состав железных дорог, тяга поездов и электрофикация	2
05.22.08	Управление процессами перевозок	1

на вторую ступень послевузовского образования (докторантуру) на бюджетное место:

в форме соискательства по специальности:

Шифр	Специальность	План приема
05.22.08	Управление процессами перевозок	1

Подготовка в аспирантуре и докторантуре ведется не только за счет бюджетных средств, но и на условиях оплаты за обучение.

Срок получения послевузовского образования по дневной форме — 3 года, по заочной — 4 года (в докторантуре этой формы обучения нет), в форме соискательства — 5 лет.

Прием документов с 20 августа по 30 сентября 2015 г. по адресу: 246022, г. Гомель, ул. Кирова, 34, каб. 272.

Справки по телефону: (8-0232) 95-34-95

УНП 400057727

Учреждение образования
**«Белорусский государственный педагогический университет
 имени Максима Танка»**

**ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ
 в аспирантуру и докторантуру в 2015 году
 за счет средств республиканского бюджета**

Специальность	АСПИРАНТУРА			ДОКТОРАНТУРА	
	Дневная	Заочная	Соискательство	Дневная	Соискательство
01.04.07 – Физика конденсированного состояния	0	1	0	0	0
03.01.05 – Физиология и биохимия растений	0	0	1	0	0
03.02.07 – Генетика	0	0	1	0	0
07.00.02 – Отечественная история	1	0	0	0	2
07.00.09 – Историография, источниковедение и методы исторического исследования	0	0	0	1	0
08.00.01 – Экономическая теория	1	0	0	0	0
13.00.01 – Общая педагогика, история педагогики и образования	2	2	0	2	2
13.00.02 – Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)	4	4	3	1	0
13.00.03 – Коррекционная педагогика	1	0	1	0	0
13.00.04 – Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры	2	0	0	0	0
13.00.08 – Теория и методика профессионального образования	1	1	5	1	2
19.00.01 – Общая психология, психология личности, история психологии	1	0	1	0	0
19.00.05 – Социальная психология	1	1	0	0	0
25.03.02 – Экономическая, социальная, политическая и рекреационная география	0	1	0	0	0
ИТОГО	14	10	12	5	6

Обучение в аспирантуре и докторантуре за счет средств республиканского бюджета осуществляется на договорной основе.

Лица, получившие послевузовское образование за счет средств республиканского бюджета независимо от формы получения такого образования, не имеют права на получение второго послевузовского образования той же ступени за счет средств республиканского бюджета.

Прием лиц для получения послевузовского образования на платной основе осуществляется по всем специальностям, по которым ведется подготовка в аспирантуре и докторантуре БГПУ.

Документы принимаются с 1 августа по 30 сентября 2015 года.

С перечнем необходимых документов, требованиями к поступающим, условиями допуска к вступительным экзаменам и зачисления в аспирантуру и докторантуру можно ознакомиться на сайте БГПУ <http://www.bspu.by>.

Наш адрес: 220030, г. Минск, ул. Советская, 18, аспирантура и докторантура (каб. 96, 97, корпус 1).

Телефоны для справок: 8 (017) 226-46-64, 8 (017) 327-82-04.

УНП 100302394

Учреждение образования
«Витебский государственный технологический университет»
**ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ В АСПИРАНТУРУ
 И ДОКТОРАНТУРУ на 2015 год**
 в соответствии с контрольными цифрами приема для получения послевузовского образования за счет средств республиканского бюджета по следующим специальностям:

Шифр и наименование специальности	Всего	Аспирантура		Докторантура	
		Из них по форме получения образования		Из них по форме получения образования	
		Дневная	Заочная	Дневная	Дневная
05.02.08 — Технология машиностроения	2	3	4	5	6
05.13.06 — Автоматизация и управление технологическими процессами и производственными (легкая промышленность)	4	4	-	-	-
05.19.02 — Технология и первичная обработка текстильных материалов и сырья	4	4	-	1	1
Всего	10	10	-	1	1

Также осуществляется прием в аспирантуру и докторантуру за счет средств юридических и физических лиц.

Документы для поступления принимаются с 01 августа по 30 сентября 2015 года.

Полную информацию можно получить по адресу: 210035, г. Витебск, Московский пр-т, 72, аспирантура, тел. 8 (0212) 47 76 45.

Подробности на сайте: www.vstu.vitebsk.by. УНП 300031282

Учреждение образования
**«Брестский государственный университет
 имени А.С.Пушкина»**

**ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ В АСПИРАНТУРУ
 на дневную и заочную формы получения образования
 на обучение за счет средств республиканского бюджета**

(в соответствии с Контрольными цифрами приема для получения послевузовского образования за счет средств республиканского бюджета на 2015 год, установленными приказом ГКНТ Республики Беларусь от 05.06.2015 №164) по следующим отраслям науки и специальностям:

Отрасль науки	Шифр и наименование специальности	Форма получения образования	Количество мест
Педагогические науки	13.00.08 – Теория и методика профессионального образования	дневная	3
	19.00.07 – Педагогическая психология	заочная	1
Науки о Земле	25.03.01 – Физическая география и биогеография, география почв и геохимия ландшафтов	заочная	1

Также осуществляется прием в аспирантуру на дневную и заочную формы получения образования, а также в форме соискательства на обучение за счет средств юридических и физических лиц по следующим научным специальностям:

Шифр	Специальность
01.00.00 Физико-математические науки	
01.01.01	Вещественный, комплексный и функциональный анализ
01.01.02	Дифференциальные уравнения, динамические системы и оптимальное управление
01.01.07	Вычислительная математика
03.00.00 Биологические науки	
03.01.04	Биохимия
03.02.01	Ботаника
07.00.00 Исторические науки и археология	
07.00.02	Отечественная история
10.00.00 Филологические науки	
10.01.01	Белорусская литература
10.01.02	Русская литература
10.02.01	Белорусский язык
13.00.00 Педагогические науки	
13.00.01	Общая педагогика, история педагогики и образования
13.00.02	Теория и методика обучения и воспитания (математика)
13.00.08	Теория и методика профессионального образования
19.00.00 Психологические науки	
19.00.07	Педагогическая психология
19.00.13	Психология развития, акмеология
25.00.00	Науки о Земле
25.03.01	Физическая география и биогеография, география почв и геохимия ландшафтов
25.03.02	Экономическая, социальная, политическая и рекреационная география

Срок обучения: дневная форма – до 3 лет, заочная – до 4 лет, соискательство – до 5 лет.

Прием документов для поступления в аспирантуру **с 1 августа по 30 сентября 2015 года.**

Вступительные экзамены проводятся **с 10 по 20 октября 2015 года.**

Документы принимаются по адресу:

224016, г. Брест, бульвар Космонавтов, 21, БрГУ имени А.С.Пушкина, заведующий аспирантурой (каб. 319), телефон для справок: 21-92-43.

Дополнительная информация на сайте www.brsu.by/

УНП 200050321

РЕГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Заснавальнік газеты — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда», грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі». Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Адказныя за выпуск: рэдактар адзела Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар адзела Сяргей РАСОЛЬКА.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактныя тэлефоны: 292 44 12, 287 17 41. e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Газета адрэкавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 20.117. Нумар падпісаны ў 19.30 17.06.2015 г.

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ ПОСЛЕВУЗОВСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В АСПИРАНТУРЕ (дневной, заочной и в форме соискательства) И ДОКТОРАНТУРЕ (дневной и в форме соискательства)

УНП 100235722

Лица, поступающие в аспирантуру для обучения в дневной или заочной форме получения образования, сдают вступительный экзамен по специальной дисциплине в объеме учебной программы I ступени высшего образования. Кандидатские экзамены и зачет по общеобразовательным дисциплинам должны быть сданы до поступления в аспирантуру.

Для получения послевузовского образования в аспирантуре в форме соискательства сдача вступительного экзамена не требуется.

Подробная информация по правилам приема на сайте БГУ (<http://www.bsu.by>) или по тел.: 209-51-73, 209-50-24, 209-54-23.

Прием документов осуществляется с 1 августа по 30 сентября 2015 года по адресу: г. Минск, ул. Бобруйская, 9, к. 414, отдел аспирантуры и докторантуры БГУ.

План приема лиц для получения послевузовского образования на 2015 год в Белорусском государственном университете

Заказчик	Шифр специальности	Аспирантура						Докторантура		
		Всего	Из них по форме получения образования			Всего	Из них по форме получения образования			
			Дневная	Заочная	Соискательство		Дневная	Соискательство		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Организация-исполнитель	01.01.01	2	2			0				
Организация-исполнитель	01.01.02	2	2			0				
Организация-исполнитель	01.01.06	1	1			0				
Организация-исполнитель	01.01.07	1	1			0				
Организация-исполнитель	01.01.09	2	2			0				
Организация-исполнитель	01.02.04	1	1			0				
УО «Полоцкий государственный университет»	01.02.04	1		1		0				
Организация-исполнитель	01.02.05	2	2			0				
Организация-исполнитель	01.04.02	3	3			0				
Организация-исполнитель	01.04.03	3	3			0				
Организация-исполнитель	01.04.05	2	2			0				
Организация-исполнитель	01.04.07	4	4			1		1		
Организация-исполнитель	01.04.08	2	2			0				
Организация-исполнитель	01.04.10	0				1		1		
НИУ «Национальный научно-учебный центр физики частиц и высоких энергий» БГУ	01.04.16	1			1	0				
Организация-исполнитель	02.00.01	1	1			1	1			
Организация-исполнитель	02.00.02	2	2			0				
Организация-исполнитель	02.00.03	2	2			0				
Организация-исполнитель	02.00.04	2	2			0				
ГНУ «Институт тепло- и массообмена имени А.В. Лынькова НАН Беларуси»	02.00.04	1			1	0				
Организация-исполнитель	02.00.06	2	2			1	1			
Организация-исполнитель	02.00.09	1	1			1		1		
Организация-исполнитель	02.00.21	0				1	1			
РУП «Белмедпрепараты»	03.01.02	1		1		0				
Организация-исполнитель	03.01.02	1	1			0				
Организация-исполнитель	03.01.04	2	1		1	0				
Организация-исполнитель	03.01.05	3	2		1	0				
Организация-исполнитель	03.01.06	3	3			0				
Организация-исполнитель	03.01.07	1		1		0				
УО «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы»	03.02.04	1	1			0				
Организация-исполнитель	03.02.07	1	1			0				
Организация-исполнитель	03.02.08	1	1			0				
Организация-исполнитель	03.02.10	1	1			0				
Организация-исполнитель	05.11.07	1	1			0				
Организация-исполнитель	05.13.01	3	3			0				
ГУО «Институт бизнеса и менеджмента технологий» БГУ	05.13.01	1			1	0				
Организация-исполнитель	05.13.11	1	1			0				
УО «Могилевский государственный университет имени А.А. Кулешова»	05.13.17	1	1			0				
Организация-исполнитель	05.13.18	1	1			0				
Организация-исполнитель	05.27.01	1	1			0				
Организация-исполнитель	05.25.02	1	1			0				
Организация-исполнитель	07.00.02	4	4			0				
Организация-исполнитель	07.00.03	4	4			0				
УО «Мозырский государственный педагогический университет имени И.П. Шамякина»	07.00.03	0				1		1		
Организация-исполнитель	07.00.07	1	1			0				
ГУО «Минский городской институт развития образования»	07.00.07	1		1		0				
Организация-исполнитель	07.00.09	1	1			0				
УО «Белорусский государственный университет культуры и искусств»	07.00.09	0				1		1		
Организация-исполнитель	07.00.15	2	2			0				
Организация-исполнитель	08.00.01	3	1	1	1	0				
ОАО «Банк БелВЭБ»	08.00.05	1			1	0				
Организация-исполнитель	08.00.05	9	4	4	1	0				
ЗАО «Дельта Банк»	08.00.05	1			1	0				
ГУО «Институт бизнеса и менеджмента технологий» БГУ	08.00.05	3		3		0				
Организация-исполнитель	08.00.13	3	1	2		0				
Организация-исполнитель	08.00.14	5	5			1	1			
УО «Международный государственный экологический университет имени А.Д. Сахарова»	09.00.03	1			1	0				
Организация-исполнитель	09.00.03	3	1	2		0				
УО «Белорусский государственный университет информатики и радиоэлектроники»	09.00.03	2			2	0				
Организация-исполнитель	09.00.05	0				1		1		
Организация-исполнитель	09.00.11	3	3			0				
УО «Гомельский государственный университет имени Франциска Скорины»	09.00.14	0				1	1			
Организация-исполнитель	10.01.01	1		1		0				
УО «Витебский государственный университет имени П.М. Машерова»	10.01.02	0				1	1			
УО «Белорусский государственный медицинский университет»	10.01.02	1	1			0				
ООО «Riko» (Республика Словения) в Республике Беларусь	10.01.03	1			1	0				
Организация-исполнитель	10.01.08	1	1			0				
Организация-исполнитель	10.01.10	7	6			1	1	1		
Академия управления при Президенте Республики Беларусь	10.02.01	0					1	1		
Организация-исполнитель	10.02.02	3	3			0				
Управление образования, спорта и туризма администрации Заводского района г. Минска	10.02.02	1				1	0			
Организация-исполнитель	10.02.03	1	1			0				
ГУО «Институт пограничной службы Республики Беларусь»	10.02.19	1			1	0				
УО «Витебский государственный университет имени П.М. Машерова»	10.02.19	1	1			0				
Организация-исполнитель	10.02.19	2	2			0				
УО «Белорусский государственный экономический университет»	10.02.19	1	1			0				
УО «Брестский государственный университет имени А.С.Пушкина»	10.02.20	1	1			0				
Организация-исполнитель	10.02.20	2				2	0			
Белорусский национальный технический университет	10.02.21	1	1			0				
Организация-исполнитель	10.02.21	1	1			0				
ГНУ «Объединенный институт проблем информатики НАН Беларуси»	10.02.21	1				1	0			
Академия управления при Президенте Республики Беларусь	12.00.01	0					1	1		
Организация-исполнитель	12.00.01	1				1		1		
Организация-исполнитель	12.00.02	2	2			0				
ГУО «Институт пограничной службы Республики Беларусь»	12.00.02	1				1	0			
УО «Полоцкий государственный университет»	12.00.02	1	1			0				
УО «Полоцкий государственный университет»	12.00.03	1	1			0				
УО «Могилевский государственный университет имени А.А. Кулешова»	12.00.03	1			1	0				
Организация-исполнитель	12.00.03	6	3	1	2	2	2			
УО «Юридический колледж» БГУ	12.00.04	1	1			0				
Организация-исполнитель	12.00.04	1			1	0				
Организация-исполнитель	12.00.05	1	1			0				
Организация-исполнитель	12.00.06	1			1	0				
Организация-исполнитель	12.00.10	2				2	0			
Организация-исполнитель	12.00.12	1	1			0				
Организация-исполнитель	12.00.14	1	1			0				
УО «Академия Министерства внутренних дел Республики Беларусь»	12.00.14	0					1	1		
УО «Полоцкий государственный университет»	12.00.15	1			1	0				
Организация-исполнитель	12.00.15	2	2			0				
УО «Барановичский государственный университет»	13.00.02	1	1			0				
Организация-исполнитель	13.00.02	2				2	0			
УО «Гомельский государственный технический университет имени П.О.Сухого»	13.00.04	1	1			0				
Организация-исполнитель	13.00.04	1	1			0				
УО «Брестский государственный университет имени А.С.Пушкина»	13.00.04	1			1	0				
Отдел образования, спорта и туризма Лунинецкого районного исполнительного комитета	19.00.01	1	1			0				
ГУО «Институт пограничной службы Республики Беларусь»	19.00.01	0					1	1		
Организация-исполнитель	19.00.01	1	1			0				
Организация-исполнитель	19.00.05	1	1			0				
Организация-исполнитель	22.00.01	2	1	1		0				
УО «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы»	22.00.01	2	1	1		0				
Организация-исполнитель	22.00.08	2	1			1	0			
УО «Белорусский государственный экономический университет»	23.00.01	0					1	1		
Организация-исполнитель	23.00.01	1			1	0				
Организация-исполнитель	23.00.02	2	2			0				
Организация-исполнитель	23.00.04	1	1			0				
Организация-исполнитель	24.00.01	5	5			0				
Организация-исполнитель	24.00.03	1	1			0				
Организация-исполнитель	25.01.01	1	1			0				
ГУ «Республиканский центр по гидрометеорологии, контролю радиоактивного загрязнения и мониторингу окружающей среды»	25.03.01	1					1	0		
Организация-исполнитель	25.03.01	1	1			0				
Организация-исполнитель	25.03.02	2	2			0				
Военный факультет БГУ	25.03.10	1					1	0		
Организация-исполнитель	25.03.10	2	2			0				
Организация-исполнитель	25.03.13	1	1			0				
ИТОГО:		198	142	28	28	22	9	13		

Научно-методическое учреждение
«Национальный институт образования»
Министерства образования
Республики Беларусь

ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ В АСПИРАНТУРУ И ДОКТОРАНТУРУ за счет средств республиканского бюджета на 2015 год

специальности обучения В АСПИРАНТУРЕ:

- 09.00.11 «Социальная философия» (1 место на обучение в форме соискательства);
- 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» (1 место на обучение в форме соискательства);
- 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)» (8 мест: 1 место на обучение в дневной форме, 7 мест на обучение в форме соискательства);
- 19.00.01 «Общая психология, психология личности, история психологии» (2 места на обучение в форме соискательства).

Срок обучения в аспирантуре: в дневной форме – до 3-х лет, в форме соискательства – до 5-ти лет.

Поступающие в аспирантуру для получения научной квалификации «Исследователь» в дневной форме получения образования должны сдать кандидатские экзамены и зачеты по общеобразовательным дисциплинам до поступления в аспирантуру.

Поступающие в аспирантуру должны иметь опыт практической работы не менее двух лет на должностях, требующих наличия высшего образования, либо рекомендацию ученого совета (совета) учреждения высшего образования или факультета учреждения (для поступающих в год окончания обучения в данном учреждении).

Для поступающих на обучение в форме соискательства опыт практической работы не менее двух лет на должностях, требующих наличия высшего образования, является обязательным.

Поступающие в аспирантуру для обучения в дневной форме получения образования сдают вступительный экзамен по специальной дисциплине в объеме учебной программы I ступени высшего образования. Для получения послевузовского образования в аспирантуре в форме соискательства сдача вступительного экзамена не требуется.

специальности обучения В ДОКТОРАНТУРЕ:

- 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)» (2 места на обучение в форме соискательства).

В докторантуру принимаются лица, имеющие ученую степень кандидата наук и являющиеся авторами научных исследований, которые составят основу докторской диссертации с возможностью ее завершения в период обучения.

Срок обучения в докторантуре в форме соискательства – до 5-ти лет.

ОСУЩЕСТВЛЯЕТСЯ ТАКЖЕ ПОДГОТОВКА ДОКТОРОВ И КАНДИДАТОВ НАУК НА ПЛАТНОЙ ОСНОВЕ.

Прием документов – с 1 августа по 30 сентября.

Вступительные испытания будут проходить с 1 по 20 октября.

Начало занятий – 1 ноября.

С условиями приема можно ознакомиться на сайте института www.adu.by.

Обращаться по адресу: 220004, г. Минск, ул. Короля, 16, каб. 110.

Контактные телефоны: 8 (017) 200 53 38, 8 (017) 229 19 59.

БЕЛОРУССКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННАЯ АКАДЕМИЯ

ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ В АСПИРАНТУРУ В 2015 ГОДУ

ОЧНАЯ ФОРМА ОБУЧЕНИЯ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТЯМ:

- Ветеринарная микробиология, вирусология, эпизоотология, микология с микотоксикологией и иммунология 1
- Геодезия 1
- Кормление сельскохозяйственных животных и технология кормов..... 1
- Мелиорация рекультивация и охрана земель 2
- Растениеводство 1
- Селекция и семеноводство сельскохозяйственных растений 1
- Тепловые двигатели 1
- Частная зоотехния, технология производства продуктов животноводства..... 1
- Экономика и управление народным хозяйством 3

ЗАОЧНАЯ ФОРМА ОБУЧЕНИЯ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТЯМ:

- Геодезия 1
- Разведение, селекция и генетика сельскохозяйственных животных..... 1
- Рыбное хозяйство и аквакультура 1
- Технологии и средства механизации сельского хозяйства 1
- Экономика и управление народным хозяйством 2

ДОКТОРАНТУРА ПО СПЕЦИАЛЬНОСТЯМ:

- Агрочесоведение, агрофизика 1
- Селекция и семеноводство сельскохозяйственных растений 1

В аспирантуру на конкурсной основе принимаются лица, имеющие высшее образование, склонность к научным исследованиям; рекомендацию совета факультета (для поступающих в год окончания обучения в данном учреждении) либо опыт практической работы не менее двух лет на должностях, требующих наличия высшего образования.

Поступающие в аспирантуру для получения научной квалификации «Исследователь» должны сдать кандидатские экзамены и зачеты по общеобразовательным дисциплинам до поступления в аспирантуру.

Для поступления в аспирантуру необходимо подать:

1. Заявление на имя ректора академии по установленной форме.
2. Личный листок по учету кадров.
3. Автобиография.
4. Копии диплома о высшем образовании и прилагаемой к нему выписки из зачетно-экзаменационной ведомости.
5. Копии диплома магистра и прилагаемой к нему выписки из зачетно-экзаменационной ведомости (при наличии).
6. Копия удостоверения о сдаче кандидатских экзаменов

- и зачетов по общеобразовательным дисциплинам.
7. Копия трудовой книжки или рекомендация совета факультета учреждения образования (для поступающих в год окончания обучения в данном учреждении).
8. Список и копии опубликованных научных работ, а при их отсутствии – научный реферат по профилю избранной специальности.
9. Три фотографии размером 4х6 см.
10. Медицинская справка о состоянии здоровья по форме, установленной Министерством здравоохранения. Паспорт и подлинники дипломов предъявляются лично.

ПРИЕМ ДОКУМЕНТОВ с 1 августа по 30 сентября 2015 года.

Поступающие в аспирантуру сдают вступительный экзамен по специальной дисциплине в объеме действующей программы для студентов вузов.

Прием вступительного экзамена с 15 по 18 октября 2015 года.

Наш адрес: 213407. Аспирантура БГСХА, ул. Мичурина, 5, ауд. 434, г. Горки, Могилевская область, тел. 79659.

УНП 700077852

Учреждение образования

«Брестский государственный технический университет» объявляет прием в аспирантуру на дневную и заочную формы получения образования на обучение за счет средств республиканского бюджета на 2015 год, установленные приказом Государственного комитета по науке и технологиям Республики Беларусь от 5 июня 2015 г. № 164, по следующим отраслям науки и специальностям

Отрасль науки	Шифр и наименование специальности	Форма получения образования	Количество мест
Технические науки	05.13.15 – Вычислительные машины, комплексы и компьютерные сети	дневная	1
	05.23.01 – Строительные конструкции, здания и сооружения	дневная	2
	05.23.04 – Водоснабжение, канализация, строительные системы охраны водных ресурсов	дневная	1
	05.23.08 – Технология и организация строительства	заочная	1
Экономические науки	08.00.05 – Экономика и управление народным хозяйством	дневная заочная	3

Также осуществляется прием в аспирантуру на дневную и заочную формы получения образования, а также в форме соискательства на обучение за счет средств юридических и физических лиц по следующим научным специальностям:

01.00.00	Физико-математические науки
01.02.04	Механика деформируемого твердого тела
01.04.14	Теплофизика и теоретическая теплотехника
05.00.00	Технические науки
05.02.02	Машиноведение, системы приводов и детали машин
05.02.04	Трение и износ в машинах
05.13.15	Вычислительные машины, комплексы и компьютерные сети
05.14.04	Промышленная теплоэнергетика
05.23.01	Строительные конструкции, здания и сооружения
05.23.02	Основания и фундаменты, подземные сооружения
05.23.04	Водоснабжение, канализация, строительные системы охраны водных ресурсов
05.23.05	Строительные материалы и изделия
05.23.08	Технология и организация строительства
05.23.17	Строительная механика
08.00.00	Экономические науки
08.00.05	Экономика и управление народным хозяйством
25.00.00	Науки о земле
25.03.13	Геоэкология

Срок обучения:

дневная форма – до 3 лет, заочная – до 4 лет, соискательство – до 5 лет.

Прием документов для поступления в аспирантуру с 1 августа по 30 сентября 2015 года.

Вступительные экзамены проводятся с 10 октября по 20 октября 2015 года.

Документы принимаются по адресу: 224017, г. Брест, ул. Московская, 267, БрГТУ, аспирантура (каб. 5/109), телефон для справок: 42-26-45.

Дополнительная информация на сайте: www.bstu.by

УНП 200002511

ООО «Центр эксперт-услуг» (организатор аукциона) проводит открытый повторный аукцион по продаже:

ОДНОЭТАЖНОГО КИРПИЧНОГО ЗДАНИЯ ДИСПЕТЧЕРСКОЙ

(здания неустановленного назначения)

с инвентарным номером 350/С-135708, общей площадью диспетчерской 8,4 кв.м (составные части: кирпичная мастерская площадью 66 кв.м, металлические ворота), расположенного по адресу:

г. Гомель, ул. Комсомольская, 3а, на земельном участке, площадью 0,0111 га, предоставленном на праве аренды до 07.04.2019 г. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

Начальная цена – 184 800 000 (сто восемьдесят четыре миллиона восемьсот тысяч) бел. рублей с НДС.

Шаг аукциона – 10% начальной стоимости объекта.

Задаток – 10 000 000 (десять миллионов) бел. рублей с НДС.

Задаток перечисляется до подачи заявления на участие в аукционе на расчетный счет 3012403517013 в «Приорбанк» ОАО ЦБУ 400 г. Гомель, МФО 153001749, УНП 491058984, получатель платежа ООО «Центр эксперт-услуг», назначение платежа: задаток для участия в аукционе согласно извещению в газете «Звезда» от 18.06.2015 г.

Перечень документов, необходимых для участия в аукционе, дополнительная информация об Объекте аукциона, размещены на сайте standard.by.

Победитель торгов (единственный участник, выразивший согласие на покупку объекта по начальной цене, увеличенной на 5%) обязан: в течение 3 (трех) рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона уплатить Организатору аукциона вознаграждение по результатам аукциона в размере двух процентов от цены продажи лота, сформированной в установленном порядке; в течение 5 (пяти) рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона и оплаты вознаграждения Организатору аукциона заключить с Продавцом договор купли-продажи объекта; в течение 5 (пяти) рабочих дней после заключения договора купли-продажи выплатить Продавцу стоимость объекта, сформированную в установленном порядке.

Аукцион состоится 1 июля 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Старочерниговская, 7а. Заявление на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 26 июня 2015 г. до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: 8 0232 22 48 82,
+ 375 29 685 49 86.
E-mail: 6854986@standard.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Многоквартирные жилые дома №№ 11, 12 по генплану в квартале жилой застройки пр. Дзержинского – ул. Алибегова – пр. Газеты «Правда». Жилой дом № 12 (по генплану) со встроенными помещениями и подземным гаражом-стоянкой в г. Минске, опубликованную в газете «Звезда» 23 мая 2014 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 1-комнатных квартир с машино-местом в подземном гараже-стоянке №№ 275, 279, 283, 287, 303, 307 без учета выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий: 1450 долларов США – в случае 100% оплаты в течение 5 (пяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингорисполкоме и 1500 долларов США – с рассрочкой до конца 2015 года.

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 1-комнатных квартир с машино-местом в подземном гараже-стоянке №№ 277, 281, 285, 289, 301, 309 без учета выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий: 1350 долларов США – в случае 100% оплаты в течение 5 (пяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингорисполкоме и 1400 долларов США – с рассрочкой до конца 2015 года.

Предметом договора будет являться строительство жилого помещения с машино-местом в подземном гараже-стоянке. Отдельно по указанной выше стоимости на перечисленные жилые помещения или на машино-места в подземном гараже-стоянке договоры создания объектов долевого строительства заключаться не будут.

Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства. Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться), а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 5 календарных дней после опубликования настоящей информации в проектную декларацию, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А, кабинет № 105, непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В.Милошевский

УНП 100071325

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Многоквартирные жилые дома №№ 11, 12 по генплану в квартале жилой застройки пр. Дзержинского – ул. Алибегова – пр. Газеты «Правда». Жилой дом № 12 (по генплану) со встроенными помещениями и подземным гаражом-стоянкой в г. Минске, опубликованную в газете «Звезда» 23 мая 2014 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 1-комнатных, 2-комнатных и 3-комнатных квартир с машино-местом в подземном гараже-стоянке №№ 91, 116, 151, 154, 179, 182, 183, 186, 190, 206, 215, 218, 219, 220, 221, 224, 225, 229, 230, 239, 240, 245, 250, 257, 259, 264, 269, 270 без учета выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий: 1200 долларов США – в случае 100% оплаты в течение 5 (пяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингорисполкоме и 1250 долларов США – с рассрочкой до конца 2015 года.

Предметом договора будет являться строительство жилого помещения с машино-местом в подземном гараже-стоянке. Отдельно по указанной выше стоимости на перечисленные жилые помещения или на машино-места в подземном гараже-стоянке договоры создания объектов долевого строительства заключаться не будут.

Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства. Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться), а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 5 календарных дней после опубликования настоящей информации в проектную декларацию, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А, кабинет № 105, непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Генеральный директор

Н.В.Милошевский

УНП 100071325

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) и стоимость имущества	Лот № 1. Грузовой специальный автокран МА3 5334 КС 3577 4-1, 1991 года выпуска, регистрационный номер 9979 ВТО. Первоначальная стоимость — 90 000 000 белорусских рублей. Лот № 2. Автобус ПА3 32050 R 1999 года выпуска, регистрационный номер ВС 1488. Первоначальная стоимость — 90 000 000 белорусских рублей.
Собственник (владелец) имущества	ООО «СМП «Витебскэнергострой», УНН 300082724
Местонахождение (адрес) имущества	г. Витебск, ул. 1-я Заречная, 2
Информация об обременениях	Обременений нет.
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Витебск, ул. «Правды», 32 20 июля 2015 года в 11.30
Справочная информация	Главное управление юстиции Витебского облисполкома 210101, г. Витебск, ул. «Правды», д. 34 Судебный исполнитель Железковский Юрий Александрович, тел./факс 8(0212) 600817
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет главного управления юстиции Витебского облисполкома № 3642903001037 в 200 филиале ОАО «СБ Беларусбанк», МФО 635, УНП 300002505, не позднее 19.07.2015. Минимальная величина первого шага — 5 процентов стоимости каждого лота. В соответствии с ч. 3 ст. 401 ХПК Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Уважаемые акционеры открытого акционерного общества «Дорожно-строительный трест №1, г. Витебск»

20 июля 2015 года в 14.30 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ открытого акционерного общества «Дорожно-строительный трест №1, г. Витебск». Собрание пройдет по адресу Общества: г. Витебск, ул. Суворова, 16, актовый зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

1. Избрание членов наблюдательного совета Общества.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Витебск, ул. Суворова, 16 (наблюдательный совет), с 13 по 19 июля 2015 г. (время работы с 8.30 до 17.30), либо 20 июля 2015 года по месту проведения собрания, тел. 37 45 66.

Регистрация участников собрания с 13.30 до 14.15 по месту проведения собрания.

Реестр владельцев ценных бумаг и список лиц, имеющих право на участие в общем собрании акционеров, будет составлен по состоянию на 17 июля 2015 г.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность.

Наблюдательный совет.

УНП 30000398

Открытое акционерное общество

«Дорожно-строительный трест № 5»

(г. Минск, ул. Широкая, 26) извещает о проведении 29 июня 2015 года в 11 часов 00 минут внеочередного общего собрания акционеров по адресу: г. Минск, ул. Лукьяновича, 4 (актовый зал). Форма проведения собрания: очная. Инициатор созыва: наблюдательный совет. Основание созыва: решение наблюдательного совета.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О проведении закрытой подписки на акции Общества.

С материалами собрания можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Лукьяновича, 4, отдел механизации и энергетики, по рабочим дням с 18 июня 2015 года по 26 июня 2015 года с 8⁰⁰ до 17⁰⁰ (понедельник-четверг) и с 8⁰⁰ до 15⁰⁰ (пятница) либо 29 июня 2015 года по месту проведения собрания, тел. для справок (017) 238 37 12.

Регистрация акционеров (их представителей), прибывших на собрание, состоится 29 июня 2015 года с 09⁰⁰ до 10⁰⁰ по месту проведения собрания.

При себе иметь паспорт, представителю акционера иметь паспорт и доверенность акционера или договор.

УНП 100219908

Наблюдательный совет ОАО «ДСТ № 5»

К сведению акционеров

ОАО «Современные розничные технологии»

В связи с принятием на общем собрании акционеров ОАО «Современные розничные технологии» решения о совершении крупной сделки с заинтересованностью аффилированных лиц (протокол от 16.06.2015 №25) на основании ст.78 Закона РБ «О хозяйственных обществах» акционеры, не принявшие участия в общем собрании акционеров, на котором было принято это решение, или голосовавшие против принятия решения о реорганизации, имеют право требовать выкупа акционерным обществом акций собственного выпуска.

В соответствии с принятым решением и Уставом ОАО «Современные розничные технологии» выкуп акций производится на следующих условиях:

1. Цена выкупа – 43 645 белорусских рублей за одну простую (обыкновенную) акцию.
2. Срок для подачи заявлений с требованием о выкупе акций – по 29.06.2015 включительно.
3. Срок для заключения договоров купли-продажи и оплаты акций, выкупаемых по требованию акционеров, с 30.06.2015 по 09.07.2015 включительно.

Оплата акций осуществляется денежными средствами. По всем интересующим Вас вопросам просим обращаться по телефону: (8017) 2846273.

УНП 690019195

■ Тайны Зямлі

ГАЛАВАЛОМКА ДЛЯ АРХЕОЛАГАЎ

У Старажытным Кітаі прыкладна ў 5000 годзе да нашай эры вялікія каменныя дыскі з нефрыту клалі ў магілы мясцовай знаці. Іх прызначэнне, а таксама спосаб вырабу, да гэтага часу застаецца загадкай для навукоўцаў, бо нефрыт — вельмі цвёрды камень.

Нефрыт — каштоўны сілікатны мінерал, які часта выкарыстоўваецца для вырабу ваз, упрыгажэнняў і іншых ювелірных вырабаў. Звычайна ён бясколерны, аднак наяўнасць хрому або іншых прымешак надае нефрыту смарагдава-зялёнае адценне. Гэта вельмі цвёрды і складаны ў апрацоўцы матэрыял, таму выбар менавіта гэтага каменя для вырабу дыскаў жыхарамі Старажытнага Кітая ў перыяд позняга неаліту выклікае здзіўленне ў навуковых колах.

Нефрытавыя ці, як іх яшчэ называюць, бі-дыскі ўяўляюць сабой круглыя плоскія кольца з адтулінай у цэнтры; належаць да культуры Лянчжу. Хутчэй за ўсё яны мелі важнае калібравае значэнне, таму што былі знойдзены ў магільнях на цэлах памерлых кітайскіх арыстакратаў у часы росквіту культуры Хуншань (3800—2700 гады да н. э.), а затым і ў культуры Лянчжу (3000-2000 гады да н. э.). Камяні клалі на нябожчыкаў паблізу страўніка ці грудзей як сімвал неба, каб суправаджаць у падарожжа ў замагільны свет. Самі кітайцы называлі нефрыт «ю», што азначае «каштоўны», «высакародны», «чысты».

Паколькі ніякіх металічных інструментаў таго перыяду знойдзена не было, археолагі мяркуюць, што дыскі, хутчэй за ўсё, былі выраблены пры дапамозе паяння і паліроўкі. Таму ў навукоўцаў паўстала слушнае пытанне: навошта нашы продкі трацілі на апрацоўку такога рэдкага і цвёрдага каменю столькі часу і сіл. Адны лічаць, што важнасць бі-дыскаў мае непасрэднае дачыненне да рэлігіі і багоў у кітайскай культуры, іншыя — што дыскі сімвалізуюць сонца або кола, якія адлюстроўваюць цыклічнасць жыцця і смерці. Падчас вайны той, хто прайграў, павінен быў уручыць нефрытавы дыск як знак падпарадкавання заваёўніку. Гэта даказвае, што дыскі былі не проста ўпрыгажэннем, а мелі асаблівую значнасць.

Містыкі выказалі гіпотэзу аб тым, што дыскі маюць дачыненне да так званых «Камянёў дропа». Гэтыя камяні ў форме дыска ўзростаюць, як меркавалася, у 12 000 гадоў нібыта былі выяўлены ў пячоры ў гарах Баян-Хара-Ула на мяжы паміж Тыбетам і Кітаем на месцы пахаванняў расы гуманоідаў, якія мелі пазазямное паходжанне.

У 1978 годзе Дэвід Агамон апублікаваў кнігу «Сонечныя багі ў выгнанні», спасылаючыся на запіскі нядаўна памерлага оксфардскага прафесара Кэрала Робін-Эванса, які раскажаў пра экспедыцыі 1947 года ў Тыбет, дзе ён падарожнічаў па гарах Баян-Кара-Ула і набрыў на таямнічы народ пад назвай дроп (ці хам). Гэты народ нібыта паходзіў ад іншапланецяна, якія пацярпелі крушэнне на Тыбецкім нагор'і каля 12 000 гадоў таму. Не маючы магчымасці адрамантаваць касмічны карабель, прышэльцы вымушаны былі адаптавацца да жыцця на Зямлі і нават ствараць сям'і, беручы ў жонкі хамскіх жанчын. Незадаволеныя гэтым, мужчыны-хамы забілі большасць прышэльцаў і пахавалі іх у пячорах, дзе ў нагах шкілетаў і былі нібыта выяўлены апісаныя дыскі.

Аднак сенсацыя прайшла неўзабаве пасля выхаду «Сонечных багоў»: брытанец Дэвід Гэман прызнаў, што напісаў кнігу пад псеўданімам Агамон, пазайздросціўшы сусветнай вядомасці твора Эрыха фон Дэнікена пра старажытных астранаўтаў — «Вяртанне да зорак» і «Золата багоў». Крыніцай для фантазіі паслужыў артыкул 1960-га года ў заходнім часопісе «Рускі дайджэст» і французскі навукова-папулярны раман «Дыскі Б'ем-Кара» Даніэля Пірэ; прафесара Кэрала Робін-Эванса Гэман, зразумела, таксама прыдумаў.

Смітсанаўскі інстытут (ЗША) заўсёды выяўляў вялікую цікавасць да паходжання нефрытавых дыскаў і ўнёс важкі ўклад у іх вывучэнне. Сёння ў калекцыі інстытута налічваецца больш за 150 бі-дыскаў. Джэнет Дуглас з мастацкіх галерэй ім. Фрыра і Артура Сэклера Смітсанаўскага інстытута, падрабязна вывучыўшы дыскі пад мікраскопам, выказала здагадку, што старажытныя майстры абточвалі кавалак нефрыту «піламі» з палос скур (абразівам служыў грубы пясок) і атрымлівалі плоскую і тонкую «лушту». Затым ёй надавалі круглую форму. Цэнтральную адтуліну (таксама ідэальна круглую) выразалі, круцячы бі на завостраных інструментах, якія нагадвалі сучасныя свердзелы.

Як бы там ні было, але многія пытанні аб прызначэнні і спосабах стварэння такіх дасканальных формаў нефрытавых дыскаў да гэтага часу застаюцца без адказу

МАМАНТАЎ ЗАГУБІЛІ СТАРАЖЫТНЫЯ ЛЮДЗІ?

Усё жыццё паляўнічых-збіральных Еўропы (гравецкая культура) было звязана з мамантамі. Старажытныя людзі забівалі гіганцкіх жывёл дзясяткамі: мясца з'ядалі, косткі палілі ў вогнішчы і будавалі з іх жыллё, а з біўняў выраблялі прылады і ўпрыгажэнні. Да такіх высноў прыйшлі польскія навукоўцы, аўтары артыкула ў часопісе Quaternary International.

Археолагі вывучылі пяць стаянак першабытных людзей на тэрыторыі Польшчы і Чэхіі, датаваных 28—18 тысячагоддзямі да нашай эры. Высветлілася, што мамантам належала ад 5 да 18,2% усіх костак жывёл на стаянках. У некаторых месцах прысутнічаюць рэшткі некалькіх дзясяткаў мамантаў, тады як іншых траваядных там было не больш за два. На многіх костках знайшлі следы парэзаў і ўдараў, нанесеных, хутчэй за ўсё, калі з жывёл здымалі шкуру і разбіралі. Іншыя косткі былі зламаныя і спаленыя. На ўсіх стаянках навукоўцы выявілі амулеты і ўпрыгажэнні, вырабленыя з костак або біўняў мамантаў.

У Паўлаве (Чэхія) знайшлі адпаліраваны бівень, а на іншых стаянках — статуэткі са «слановай» косці. Суадносіны ізатопаў вугляроду ў астанках людзей гравецкай культуры пацвярджае факт таго, што мяса мамантаў складала асноўную частку іх рацыёну. Спрэчка аб прычынах вымірання мамантаў працягваецца і цяпер: далёка не ўсе навукоўцы ўпэўнены, што галоўную ролю ў гэтым працэсе адыгралі першабытныя людзі. Аднак аўтары новага даследавання перакананы ў праўдзівасці гэтай думкі. «Краманыёнцы спецыялізаваліся на паляванні на мамантаў. Яны хацелі атрымаць максімум мяса як мага хутчэй», — адзначаў доктар Пётр Войталь.

Нямецкі навуковец Эрвэ Башрэн і яго калегі з Цюбінгенскага ўніверсітэта таксама працавалі з косткамі мамантаў, знойдзенымі ў Чэхіі ў ваколіцах Брно. Яны праводзілі даследаванне, прысвечанае харчоваму ланцугу позняга палеаліту (28 — 21 тысяча гадоў таму, у эпоху апошняга ледавіковага перыяду) і выявілі, што першабытныя паляўнічыя часта харчаваліся мясам мамантаў, але не кармілі ім сваіх сабак, піша Quaternary International.

Да здзіўлення даследчыкаў, галоўнай ежай сабак у той час была аляніна, якую людзі амаль не елі. Падобная сітуацыя мае месца ў традыцыйнай культуры народаў Поўначы: яны таксама скормліваюць сабакам ежу, якая ім самім не падабаецца. Навукоўцы мяркуюць, што сабак краманыёнцы выкарыстоўвалі перш за ўсё для перавозкі грузаў, а не для палявання.

Гравецкая культура адносіцца да позняга палеаліту, да позняй перыгорскай культуры. Характэрны для яе вастры з пласцін з прытупленымі бакамі, тупымі і прамымі на другім баку. Вырабляліся статуэткі палеалітычных венер.

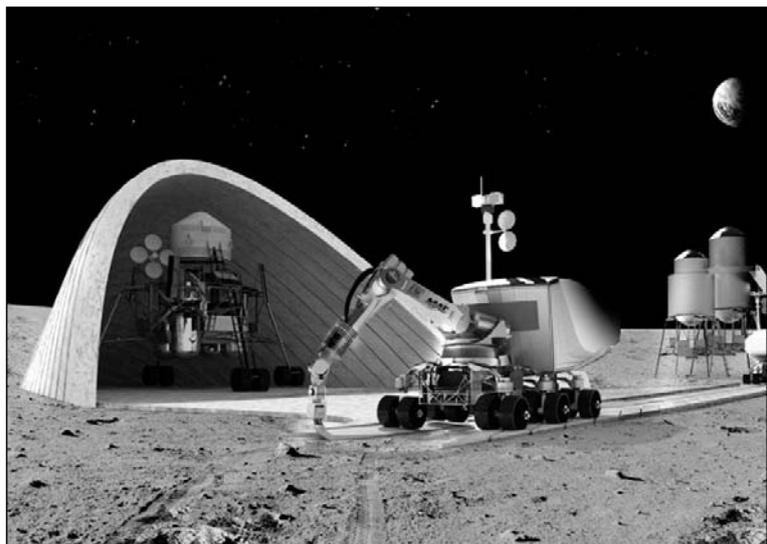

■ Дайджэст

NASA ЗАКАЗВАЕ ЖЫЛЛЁ ДЛЯ ІНШЫХ ПЛАНЕТ

Амерыканскае касмічнае агенцтва абвясціла тэндар на распрацоўку друкаванага жылля і адпаведных тэхналогій, якія ў перспектыве будуць выкарыстоўвацца пры засваенні іншых планет, уключаючы Марс. Усяго на правядзенне конкурсу, які праходзіць у некалькі этапаў, NASA плануе выдаткаваць 2,25 млн долараў.

Першы этап, які стартаваў у маі бягучага года, будзе праходзіць па 27 верасня ўключна. Удзельнікі павінны будучы падаць архітэктурныя канцэпт-праекты будынкаў, якія могуць быць пабудаваны пры дапамозе тэхналогій 3D-друку з мясцовых матэрыялаў. Пры будаўніцтве жылля могуць быць выкарыстаны і дэталі апаратаў, якія даставяць 3D-прынтар на іншую планету. На разгляд NASA плануе прыняць не больш за 30 канцэпт-праектаў, Пераможца атрымае прыз у памеры 50 тыс. долараў. З 26 верасня стартуе другі этап тэндара, падзелены на два падэтапы. Першы з іх мае на ўвазе стварэнне прыладаў, якія будуць выкарыстоўваць розныя віды трохмернага друку для будаўніцтва з мясцовых матэрыялаў, а на другім удзельнікі павінны будучы з іх жа пабудаваць жыллё па праекце-пераможцы. Фіналісты кожнага з падэтапаў атрымаюць па 1,1 млн долараў. У перспектыве NASA плануе пасылаць новыя будаўнічыя машыны на розныя планеты, дзе яны будуць «друкаваць» дамы для будучых пасяленцаў.

Тэндар праводзіцца ў рамках больш маштабнай праграмы NASA па засваенні іншых планет. У агенцтве лічаць, што будаўніцтва жылля і дапаможных будынкаў на іншых планетах будзе абыходзіцца танней за дастаўку на іх будаўнічых матэрыялаў і абсталявання.

Нагадаем, што NASA ўжо больш за 20 гадоў праводзіць штогадовыя спаборніцтвы для каманды студэнтаў-дызайнераў з усяго свету. Яны распрацоўваюць мадэлі будучых арбітальных калоній.

БЛАКІТНЫЯ ВОЧЫ — АД АДНАГО ПРОДКА

Паходжанне ўсіх блакітнавокіх людзей на Зямлі, хутчэй за ўсё, узыходзіць да аднаго чалавека, які жыў на ўзбярэжжы Чорнага мора каля 10 тысяч гадоў таму.

Чалавек з блакітнымі вачыма заўсёды валодаў асаблівай прывабнасцю. Нябесна-блакітныя «люстэркі душы» Фрэнка Сінатры і Пола Ньюмана заваявалі мноства жаночых сэрцаў, а вочы Камеран Дыяз разбілі не адно мужчынскае сэрца... Але як і адкуль уз'яўся гэты магічны колер, заставаўся загадкай да апошняга часу.

Паводле вынікаў даследавання, якое правялі спецыялісты Універсітэта Капенгагена (апублікаваны ў часопісе Human Genetics), блакітныя вочы — вынік адзінай мутацыі, якая адбылася каля 6—10 тысяч гадоў таму. І ўсе блакітнавокія людзі, якія жывуць на нашай планеце, маюць да яе непасрэднае дачыненне. Даследчыкі знайшлі ген, адказны за гэтую мутацыю, і нават высветлілі, калі і дзе яна адбылася — на паўночна-заходнім узбярэжжы Чорнага мора, прыкладна 10 тысяч гадоў таму. Ген OCA2, пра які ідзе гаворка, зніжае выпрацоўку пігменту меланіну ў радужнай абалонцы вачэй сваіх носьбітаў. «Першапачаткова ўсе блакітнавокія былі з карымі вачыма», — сцвярджае кіраўнік групы даследчыкаў доктар Ганс Эйберг.

Мужчыны і жанчыны з блакітнымі вачыма маюць практычна ідэнтычную генетычную паслядоўнасць той часткі ДНК, якая адказвае за колер вачэй. У людзей з карымі вачыма, наадварот, сустракаецца значная колькасць індывідуальных варыяцый. Прафесар Эйберг сказаў, што прааналізаваў ДНК амаль 800 блакітнавокіх людзей, ад светласкурных скандынаваў-бландзінаў да цёмнаскурных людзей з блакітнымі вачыма, якія жывуць у Турцыі і Іарданіі. «Усе яны, акрамя аднаго, мелі аднолькавую паслядоўнасць ДНК на ўчастку гена OCA2. Для мяне гэта з'яўляецца вельмі выразным сведчаннем таго, што ва ўсіх гэтых людзей павінен быць адзіны агульны продак», — сказаў ён.

Хутчэй за ўсё, рэдкая мутацыя распаўсюдзілася з прычыны хвалі каланізацыі, у выніку чаго блакітнавокія сталі нараджацца не толькі ў Еўропе — вочы 95% карэнных жыхароў некаторых скандынаўскіх краін маюць той жа чароўны колер

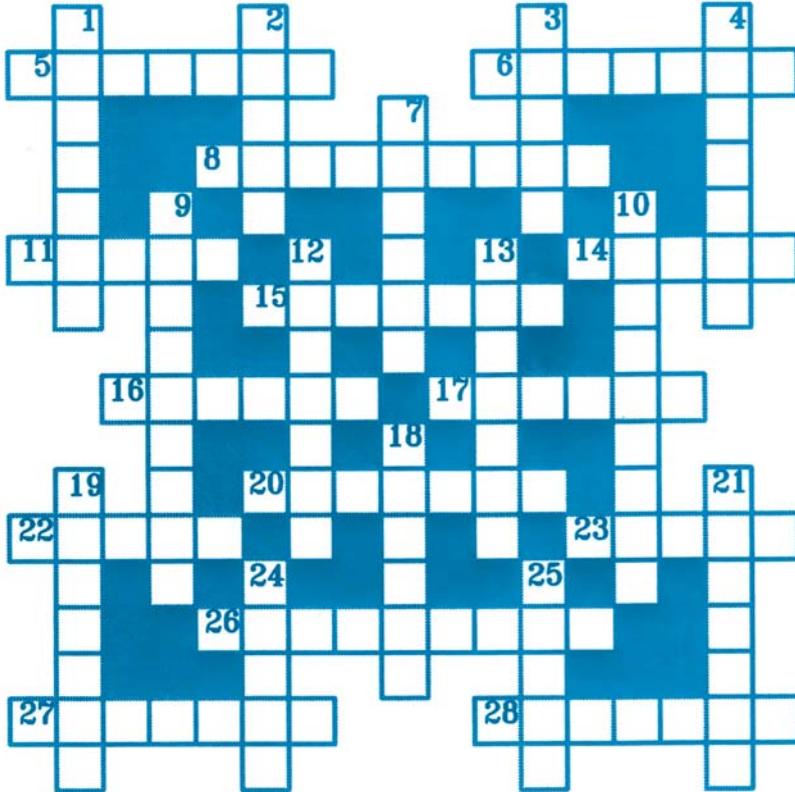

КРЫЖАВАНКА-ПЕРАКЛАД

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую наступныя словы:

Па гарызанталі: 5. Приобретение. 6. Вестник. 8. Усилие. 11. Сумка, сума. 14. Насмешка, издевательство. 15. Пример. 16. Обрюзглый. 17. Забота, печаль. 20. Способный. 22. Вяло, расслабленно, томно. 23. Жатва. 26. Ошеек. 27. Рюмка. 28. Тычок (в разных значениях).

Па вертыкалі: 1. Серёжка (вербы, березы). 2. Крыльцо. 3. Топь, трясына. 4. Сердечник (бот.). 7. Воспоминание. 9. Оскорбительно. 10. Встреча, свидание. 12. Приспособление. 13. Борозда. 14. Карандаш. 19. Союз (грам.). 21. Погост. 24. Летучая мышь. 25. Невинность, целомудрие.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ!
Па гарызанталі: 5. Набытак. 6. Звяз-тун. 8. Наматанне. 11. Торба. 14. Кніжы. 15. Прыклад. 16. Азязлы. 17. Дакка. 20. Здоўжы. 22. Млява. 23. Жыво. 26. Каркава. 27. Кішак. 28. Старык.
Па вертыкалі: 1. Катарок. 2. Ганак. 3. Трава. 4. Бульба. 7. Стая. 9. Абра-па. 10. Спатакненне. 12. Прыклад. 13. Ва-рава. 14. Спатакненне. 16. Азязлы. 17. Дакка. 19. Союз. 21. Погост. 24. Летучая мышь. 25. Не-віннасць. 26. Ошеек. 27. Рюмка. 28. Тычок.

ЗВУКА народнай культуры

ад Янкі Крука і Аксаны Катовіч

НАВАЛЬНИЦА (маланка) у народнай традыцыі ўспрымалася як пакаранне, сіла Бога ці Іллі Граманосца, які едзе па небасхіле на сваёй вогненнай калясніцы і дасылае на зямлю палымяныя стрэлы.

На Беларусі паўсюдна лічылася, што самым надзейным сродкам ад удараў навальніцы з'яўляецца хлебная лапата, якую на час навальніцы выкідалі праз акно ў двор. Лічылася, што ў такім выпадку зямное поле супрацьстаяць нябеснаму, і тое не кране хату.

Акрамя гэтага, у час навальніцы на палаючае вуголле ў печы кідалі крыху чацвярговай солі, прыхаваныя пасля Тройцы або Купалля травы.

У славян паўсюдна лічылі, што ў хату, на якой бусел пабудаваў гнездо, ніколі не трапіць маланка.

Чалавека, якога забіла маланка, у адных месцах лічылі найвялікшым праведнікам, у іншых — найвялікшым грэшнікам. Таму і хавалі па-рознаму, у першым выпадку — на могілках з вялікім гонарам, у другім — за агароджай могілак, як вісельніка або самазабойцу.

Дрэва, у якое трапіла маланка, не выкарыстоўвалі для будаўніцтва. Разам з тым, трэску ад «навальнічнага» дрэва прыносілі ў хату, у хлёў, на пчальнік як надзейны абярэг ад пажараў.

Зімовая навальніца, навальніца на «голы» лес прадказвала галодны год,

няўрод, навальніца на Святым Велікод-ным тыдні — да ўраджайнага, спрыяльнага года.

На працягу года неабходна было выконваць шэраг абрадаў, каб абараніць сябе і сваю хату ад навальніцы. Адным з такіх дзён года з'яўляецца 15 лютага — Грамніцы. У гэты дзень неабходна было ў храме асвятціць грамнічную свечку, потым пакласці яе за абразамі ў чырвоным куце і запальваць падчас навальніцы.

Раніцай таго ж дня трэба было асвечанымі свечкамі на накаце хаты намаляваць крыжы, каб захаваць яе ад навальнічных удараў на ўвесь год.

Ахоўная магія таксама была надзелена Чацвярговая свечка (узятая ў храме ў Чысты чацвер), галінка вярбы з Вербнай нядзелі, галінкі алешыны, якія восенню раскладвалі паміж рамамі вокнаў.

СЁННЯ

Месяц
Маладзік 16 чэрвеня.
Месяц у сузор'і Рака.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4.37	21.45	17.08
Віцебск	4.18	21.43	17.25
Магілёў	4.27	21.35	17.08
Гомель	4.33	21.22	16.49
Гродна	4.54	21.58	17.04
Брэст	5.04	21.49	16.45

Імяніны
 Пр. Ігара, Канстанціна, Леаніда, Фёдара.
 К. Альжбеты, Аманды, Паўлы, Марка.

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

Горад	Тэмпература	Аб'ём ападкаў
Віцебск	+14...+16°C	746мм рт.сл.
Гродна	+14...+16°C	748мм рт.сл.
Мінск	+13...+15°C	739мм рт.сл.
Магілёў	+13...+15°C	742мм рт.сл.
Брэст	+14...+16°C	746мм рт.сл.
Гомель	+11...+13°C	745мм рт.сл.

Абзначэнні:
 ☁ — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ☁ — невялікія геамагнітныя узрушэнні
 ☁ — слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА	+17...+19°C
ВІЛЬНЮС	+17...+19°C
КІЕЎ	+22...+24°C
МАСКВА	+19...+21°C
РЫГА	+17...+19°C
С.-ПЕЦЯРБУРГ	+15...+17°C

Даты | **Падзеі** | **Людзі**

18 ЧЭРВЕНЯ

1660 год — нарадзіўся Кулеша Ян Алаізі, каталіцкі рэлігійны дзеяч, пісьменнік-палеміст. У 1677 годзе ўступіў у ордэн прафесар красамоўства і грэчаскай мовы ў Пінску, Драгічыне. У 1694-1695 гадах выкладаў грэчаскую мову ў Полацкім езуіцкім калегіуме, з 1695 года — у Бабруйску. Праводзіў місіянерскую дзейнасць сярод праваслаўных, падарожнічаў для прапаганды ўніяцтва сярод расійскіх уцекачоў-старавераў. У канцы жыцця ўзначальваў кафедру маральнай тэалогіі ў Віленскай акадэміі. Аўтар палемічнага твора «Вера праваслаўная...», дзе з каталіцка-тэндэнцыйных пазіцый прасачыў гісторыю праваслаўнай царквы да канца XVII стагоддзя. Памёр у 1706 годзе.

1840 год — імператар Мікалай I выдаў указ аб забароне выкарыстання ў афіцыйных дакументах тэрмінаў «Беларусь», «Літва», «беларуская», «літоўская» губерні і ўвядзенні замест іх назвы «Паўночна-Заходні край».

1935 год — у вёсцы Петраш Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці нарадзіўся Амельчанка Пётр Адамавіч, беларускі канструктар і вучоны ў галіне трактарнага машынабудавання, доктар тэхнічных навук, прафесар. У 1958 годзе скончыў Беларускі політэхнічны інстытут. Аўтар навуковых прац па выбары і абгрунтаванні параметраў універсальна-акучальных трактароў і праблемах надзейнасці іх працы. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Было сказана

Рыгор ШЫРМА, харавы дырыжор, фалькларыст, грамадскі і музычны дзеяч:
 «Не будзем адказваць лаянкай, а настараемся адказаць на сутнасці».

Будзь у курсе!

«Выдатны роўмінг» для вандроўнікаў

Абаненты мабільнага аператара МТС, вядучага пастаўшчыка роўмінгавых паслуг у Беларусі, у разгар адпусчнага сезона атрымалі магчымасць не аплачваць уваходныя званкі, а таксама тэлефанаваць у Беларусі па адзіным тарыфе з любой краіны Еўропы.

Новая паслуга «Выдатны роўмінг» адмяняе плату за ўваходныя званкі з 2-й па 5-ю хвіліну кожнай размовы. Першая, шостая і ўсе наступныя хвіліны тарыфікуюцца па стандартным тарыфе, які залежыць ад краіны знаходжання і аператара-партнёра.

Для карыстальнікаў паслугі «Выдатны роўмінг» таксама ўстаноўлены спецыяльны тарыф на званкі ў Беларусі з Еўропы. Другая, трэцяя, чацвёртая і пятая хвіліны кожнай размовы будуць тарыфікавацца па 11 900 рублёў. Гэта дазволіць істотна скараціць выдаткі на мабільнай сувязі і пры гэтым мець досыць актыўныя зносіны па працы ці асабістых справах.

Атрымаць бонусы на званкі за мяжой можна ў сетках 63 еўрапейскіх роўмінг-партнёраў МТС. Паслуга «Выдатны роўмінг» уводзіцца на пастаяннай аснове і дазволіць абанентам у любы час года здзяйсняць званкі ў роўмінгу на спецыяльных умовах. Плата за паслугу ў памеры 4900 рублёў будзе спісвацца штодня. Калі абанент забудзецца яе адключыць па вяртанні ў Беларусь, яна аўтаматычна дэактыўуецца праз тры сутак.

Падключыць паслугу «Выдатны роўмінг» можна як у Беларусі, так і знаходзячыся за мяжой.

Надзея НІКАЛАЕВА
 nikalaeva@zviyazda.by

УСМІХНЕМСЯ

Праца — найлепшы бартар часу на грошы. Адпачынак — найлепшы бартар грошай на час.
Лягота — найлепшы дэ-фолт таго і другога.

— Нешта ў цябе нездаровы выгляд.
 — Я пачаў весці здаровы лад жыцця!

Грамадзянін Пятроў, убачыўшы, як уганяюць машыну суседа, паспяшаўся заняць парковачнае месца, якое вызвалілася.

Не трэба ў мужыкоў у ЗАГСе пытацца ўсялякае глупства пра гора і радасць, трэба адразу пытаць, ці гатовы ён быць галодным, вінаватым і вечна ўсім абавязаным.

Памятаю, у дзяцінстве

я так смяяўся, калі воўк у мульціку «Ну, пачакай!» сам сябе фатаграфавалі. Так гэта было дзіўна!
 Але хто ж мог падумаць...

SMS-паведамленне ад добра выхаванага мужа жонцы: «Матам цябе прашу, ідзі дадому!»

О, хутка зноў пачнуцца гэтыя дзіўныя бацькоўскія сходы: уваход бясплатны, выхад — ад 100 да 300 тысяч.